ATEITIS

10

LIUSTRUOTAS
ĖNESINIS
OKSLEIVIŲ
URNALAS

S PALIŲ
1 9 3 5
25-TIEJI METAI

TURINYS

	Psl.
A. Jakštas — Laiškas prof. Pr. Dovydaičiui	397
Pr. Dovydaitis — Antikristo karalystės veikėjai Lietuvoj prieš 30 — 25 metus	398
A. Markevičius S. S. — Žodis iš Japonijos	406
Myk. Linkevičius — Ku-ku (eil.)	407
K. Grigaitytė — Be tėviškės (eil.)	407
Petras Arvydas — Religinis moksleivijos renesansas	408
Br. Jurgutis — Iš Pranciškonų gimnazijos	410
K. Augas — Prie Vilniaus bromų	412
Leonardas Žitkevičius — Pasibučiavimas (eil.)	414
Balys Serevičius — Piovėjui (eil.)	415
St. Rimantas — Kryžkely (eil.)	415
Pranas Gailiūnas — Dulkių dienos	416
Kun. V. Narutis — Aurora	422
A. Augas — Gailestinga širdis	426
Emil Fiedler — Keliai ir tikslai (Išvertė Br. Vaitiekūnas)	429
Kazys A. — Amerikos lietuvių Marianapolio kolegija	436

Apžvalga. — Mokykloj ir gyvenime. — Literatūros naupienos. — Kūno kultūra. — Kreivos šypsenos. — Pastabos.

„ATEITIES“ REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA
Kaunas, Laisvės Alėja 3. Telef. 26-76

PRENUMERATA

Lietuvoje: metams 15 lit. — pusmečiui 8 lit. — Moksleiviams met. 6 lit. — pusmečiui 3 lit.

Užsieny: met. 20 lit. — pusmečiui 10 lit. — Moksleiviams perpus pigiau. Paskiras numeris 1,75 lit.

Redaktoriaus kalbamosios valandos:
pirmadieniais ir penktadieniais nuo 14 iki 15 val.

Jau beveik visi platintojai yra pranešę po kiek egz. „Ateities“ siuntinėti ši pusmetį, tačiau daugelis prašo, kad žurnalas būtų siuntinėjamas skolon. Suprantame ir atjaučiame, kad moksleiviui nors ir nedidelė „Ateities“ pusmetinė p–tos kaina iš karto sunkiau yra sumokėti, bet turime priminti, kad ilgai kredituoti ir mes negalime, nes kitokių pajamų, be pr–tos, „Ateitis“ neturi. Taigi prašome visus platintojus ir skaitytojus nors dalimis rinkti šio pusmečio pr–tą, siųsti adm–jai nelaukiant metų pabaigos. Tikime, kad šis mūsų prašymas bus suprastas ir vykdomas.

„Ateities“ adm–ja

Viršely: Marianapolio liet. kolegijos (U. S. A.) rytų fasadas

Akc. „Žaibo“ B-vės sp. Kaune, Duonelaičio gatvė 24, tel. 20 ir 89.

A. JAKŠTO ATSAKYMAS PR. DOVYDAIČIUI

GERBIAMIAUSIS „ATEITIES“ REDAKTORIAU,

Tamstos išprovokuotas atsakau. Mano lūkuriavimai manęs neapvylė: padėjėjų susilaukiau. Jų skaičius, net ir pradžioj nemažas, laikui bėgant, vis daugyn ėjo. Tarp jų sveikas buvai pirmutinis. Kitų vardų čia neminėsiu, nes ir be to jie Tamstai žinomi.

Vieni tų padėjėjų jau 1919 metų pradžioj leido man laisviau atsikvėpti, nuimdami nuo mano pečių ir sau užsidėdami nelengvą „Ateities“ vedimo naštą. Kiek vėliau kiti pasiėmė į savo rankas dar sunkesnį „Draugijos“ leidimo darbą, įsteigdami jos vieton savo mielą „Židinį“. Jame aš randu tą pat platoką programą ir tą pat kryptį, kaip ir buvusioj mano „Draugijoj“, tik su dar didesniu turiningumu ir įvairumu. Man tai matant, belieka vien gėrėtis ir naujiems gabiems padėjėjams nuoširdžiai dėkoti už taip puikų mano pradėto darbo tęsimą.

Jei ko galėčiau iš Tamstos „Ateities“ dar pageidauti, tai nebent, kad joje dažniau rastųs žymių katalikų vyrų biografijos, daugiau būtų tokių eilėraščių, kaip K. Bradūno „Didžioji malda“, o mažiau tokių rimų, kaip dangaus — gaust. Nes pasisukimas nuo rimų į asonansus yra poezijoj ne pažanga, bet aiški atžanga, ne ėjimas pirmyn, bet atgal. Kitaip sakant, — visos poetinės licencijos yra poezijos ne pagražinimai, bet jos piktšašiai. Tikri poetai jų turėtų vengti.

Toliau būtų man irgi malonu, jei sveikas prisimintum savo dar 1-am „Ateities“ numery įdėtus „Tris pamatinius klausimus“ ir iš daugybės ten pažymėtų priekaištų mūsų tikybai ir Bažnyčiai laiks nuo laiko pasiimtumei vieną kitą iš naujo pagvildenti. Moksleivijoje jie ir šiandie neretai kartojami, taigi būtų ne pro šalį ir spaudoje juos pakartojus.

O jau dėl darbštumo — tai geresnio pavyzdžio Lietuvoje nerasim, kaip Tamstą patį, nes nė pats Perkūnas neturėjo tiek vaikų, kiek sveikas esi redagavęs laikraščių!...

Visu tuo sveikas esi mūsų žurnalistikoj tiek užsipelnęs, kad man tiesiog sunku tinkamai išreikšti Tamstai savo dėkingumo ir pagarbos jausmus. Man belieka vien tik stebėtis ir sušukti:

Vivat Fr. Dovydaitis, redactor in aeternum!..

Senas Tamstos gerbėjas
A. JAKŠTAS

Dėkoju nuoširdžiai, Gerbiamasis Jubilate, už vertingas pastabas. Stengsimės „Ateitį“ tobulinti visais atžvilgiais. Bet mane, Gerbiamasis, tai jau tikrai perdaug išgyrei! Tokio pagyrimo aš toli gražu nesu pelnęs! Kad būčiau šitai pramatęs, tikrai nebūčiau Gerbiamojo „provokavęs“! Prašydamas atleisti už Tamstai manuoju „provokatorišku“ laišku padarytą varginimą, lieku ir toliau, kaip ir iki šiol, Tamstą labai gerbiąs

PR. DOVYDAITIS

ANTIKRISTO KARALYSTĖS VEIKĖJAI LIETUVOJ

prieš 30—25 metus

*Kristaus Valdovo šventės proga šių metų Spalių mėn. 27 d.**

Malonieji „Ateities" skaitytojai(jos)!

Šį kartą mano pasikalbėjimą su jumis apie netolimosios mūsų praeities įvykius, iškėlusius „Ateities" ir jos skaitytojų atsiradimą, pradėsiu kiek kitaip, negu praeituose (5—9-me) šių metų „Ateities" sąsiuviniuose.

Būtent, šį kartą su jumis kalbėtis pradėsiu pareikšdamas nuoširdžiausią padėką visiems ir visoms tų „Ateities" skaitytojų, kurie(ios) mane yra sveikinę(usios) mano vardinių proga ir kurie(ios) tą dieną (Spalių m. 4) yra už mane meldęsi. Nes kad ir mano turimasis vardas man yra tekęs iš kito šventojo, būtent iš šventojo P r a n o K s a v e r o (jėzuitas, indų bei japonų apaštalas, Rytų globėjas), kurio šventė švenčiama Gruodžio mėn. 3 d. ir kuri, taigi, yra artimiausia prie mano gimtosios dienos (Gruodžio mėn. 2), bet kadangi iš visų šventųjų Prano (seniau sakydavo Pranciškaus) vardu yra labiausiai žinomas ir populariausias šv. P r a n a s A s i ž i e t i s (jo mirties ir šventės diena yra Spalių mėn. 4-oji), tai, kaip kitiems Lietuvos Pranams, taip ir man didžiausioji sveikinimų dalis vsiuomet tenka Spalių mėn. 4-ją dieną. Ir šiais metais taip buvo.

Tat dar kartą nuoširdžiausiai dėkoju mane sveikinusiems ir kolektivams ir atskiriems asmenims iš malonios „Ateities" skaitytojų šeimynos. Duok, Dieve, dar ilgai ilgai mums bendrauti geriausiojo Dievo garbei ir mūsų brangios Tėvynės gerovei.

Šiąja proga bus visai aktualu toliau kalbėtis, kaip mūsų šeimyna gimė ir formavosi Lietuvos moksleivijoje prieš 25 metus. Ši proga suaktualėja dar dėl to, kad Spalių mėnesio paskutinį sekmadienį viso pasaulio katalikai švenčia Kristaus Valdovo šventę. Šią šventę dar visai nesenai (1925 m.) įvedė dabartinis Kristaus Bažnyčios Vyriausias Vairininkas ant žemės, mums lietuviams gerai pažįstamas popiežius Pijus XI. Šventės tikslas — priminti visiems, kokio valdovo valdoma, kokiu vadu pasitikėdama šių dienų žmonija gali susilaukti ramesnių laikų ir visas ją kamuojančias krizes bei kitokias negeroves nugalėti.

Tat šiąja proga ir yra ypač aktualu dirstelt į mūsų lietuviškos moksleivijos netolimą praeitį ir pamatyt, kas tuomet joje veikė Kristaus, o kas Antikristo** karalystei Lietuvoje įgyven-

---

* Drauge ir tęsinys straipsnio „Lietuvos moksleivių tikrieji keliai ir šunkeliai" iš „Ateities" 5—9-jo numerių.

** Antikristas — Prieškristis, Kristaus priešininkas, Dievo ir Kristaus Bažnyčios priešas, pasirodysiąs pasaulio pabaigoj ir imsiąs žiauriausiais būdais naikint Kristaus išpažintojus.

dint. Iš daugelio medžiagos, čia paminėsiu vieną kitą mano matytą, pergyventą ir dar dabar gyvai atsimenamą įvykį iš Lietuvos moksleivijos gyvenimo 1905—1910 metų tarpe.

* * *

Yra Lietuvoj miestelis vardu V e i v e r i a i. Jis nusidriekęs abipus plento Kaunas — Marijampolė 22-me kilometre nuo Kauno ir 33-me nuo Mariampolės, 3-jų km. atstume nuo Mauručių geležinkelio stoties.

Veiveriai prieš karą visoj Lietuvoj, ir net už jos ribų, buvo žinomi tuo, kad čia veikė mokytojų seminariją. Rusai ją buvo įkūrę (1866 m.) Lietuvos rusinimo tikslais, bet Lietuvą globojusi Dievo apvaizda kitaip lėmė: iš tos seminarijos yra išėję daug susipratusių Lietuvos inteligentų, tautinio darbo darbininkų.* Aišku, kad ne seminarija juos tokius auklėjo, bet joje buvusios griežtai slaptos moksleivių lietuvių kuopelės. Tokias kuopeles seminarijos vyresnybė laikė esant pavojingas rusų valstybei ir dėl to jas draudė ir labai persekiojo jų vadovus bei veiklesniuosius narius. Vienas tos seminarijos inspektorių, ypač uolus rusintojas, tiesiai sakydavo moksleiviams seminaristams: „Darykite, ką tik norite! Girtaukite, paleistuvaukite, tik neužsiimkite politika!“ Mat, tam „švietėjui“, uoliam caro bernui ir jo pakalikams iš pedagogų tarybos, lietuviškos sąmonės ugdymas, iš prūsų pargabentų lietuviškų knygelių skaitymas buvo „politika“ ir tuomi jau didžiausias kriminalas, ir dėl to griežtai draustinas ir skaudžiai baustinas darbas.

Šioj tat Veiverių seminarijoj ir tokioj tat jos atmosferoj teko ir man išbūti pustrečių metų (vienerius metus pavyzdinės prie seminarijos mokyklos 5-me skyriuj, vienerius 1-me kurse ir 1-jį pusmetį 2-jame kurse) nuo 1903 m. rudens iki 1905 m. Kalėdų švenčių. Jau pirmaisiais metais (5-me skyriuj) buvau įtrauktas į slaptąjį susipratusių lietuvių seminaristų veikimą ir godžiai skaitydavau slaptomis pargabenamas iš prūsų lietuviškas knygales, kurios beveik visos buvo, deja, socialistinio turinio, Lietuvos Socialdemokratų Partijos išleistos. Dėl tų knygelių turinio mes sau galvos nekvaršindavome; jos buvo mums brangios pirmoj eilėj dėl to, kad jos buvo l i e t u v i š k o s, ir kad jose buvo keliama aikštėn, informuojama apie visokiausias rusų caristinės valdžios šunybes ir Lietuvos žmonėms daromas skriaudas. Šitokias tat ir visas kitas knygeles seminarijos vyresnybė vadindavo „pačios bjauriausios rūšies svetimos valstybės spauda‘ (inostrânnaja pečát’ sámavo otvratitelnavo vida) ir jų ieškodavo darydama naktimis kratas mokinių butuose.

Išleisdamas kitus įdomius Veiverių seminarijos gyvenimo įvykius mano ten buvimo pirmaisiais dvejais mokslo metais

---

* Plačiau apie tai galima rasti „Lietuvos Mokyklos“ Tomo Žilinskio sąsiuviny (1921)

(1903—04 ir 1904—05), čia papasakosiu tik 1905 m. rudens įvykius.

Rusams pralaimėjus karą su japonais, 1905 metais Rusijoj buvo prasidėjusi revoliucija prieš netikusią caro tvarką. Revoliucija veikiai rado atgarsio ir Lietuvoj. Pajuto revoliucijos dvasią ir Veiverių mokytojų seminarija. Tatai čia pasireiškė tuo būdu, kad į Veiverių seminariją pradėjo atvykinėt iš Mariampolės gimnazijos vyresniųjų klasių mokiniai ir laikyt seminaristams revoliucines prakalbas. Kiek tų Mariampolės gimnazistų į Veiverius buvo tuomet atvykę, aiškiai neatsimenu. Bent į vieną tokį slaptą susirinkimą išklausyt atvykusio svečio instrukcijų buvau pakviestas ir aš.

Pirmiausia aš buvau pasiųstas kalbėtis su svečiu šalia miestelio ant plento. Reikia žinoti, kad seminaristams pasivaikščioti plentu seminarijos vyresnybė leisdavo ne toliau, kaip tik iki viorstą žyminčio stulpo viename Veiverių gale ir kitame. Šį kartą svečią sutikt teko anapus draudžiamos linijos Mauručių pusėj. Jis buvo apsivilkęs kažkokia ruda milinėle, man atrodžiusia ne visai gimnazistiškos spalvos. Ar jis tikrai buvo gimnazistas, šiandien negalėčiau galvos guldyt. Bet tokį jį esant mes manėme. Rasiniu atžvilgiu mes nusprendėm jį buvus žydelį...

Netrukus susirinkę, rodos, Butanavičienės moksleivių „kvatieroje" (prie seminarijos sodo) išklausėme svečio kalbos. Jis kalbėjo r u s i š k a i. Kalbos turinio jau nebeatsimenu. Gerai atsimenu tik, kad kalbą baigęs jis laukė iš mūsų smarkiai sušunkant „ura" (rusiškas „valio"), o mes... nė cipt! Svečiui dėl to nustebus, mes pasiaiškinome, kad esamomis apystovomis (kambarys prie pat plento) mes negalime garsiai šūkauti, o galime tik tylomis šnekučiuotis. Tuomet svečias sutiko, kad mes kiekvienas savo sieloj ar širdy tąjį „ura" šūkteltume.

Be to, gal šiame, o gal kitame panašiame susirinkime, taip pat dalyvaujant pašaliniam asmeniui, svečias davė mums patarimą savo slaptuosius susirinkimus daryti sekmadieniais pačių pamaldų metu, nes šiokiu laiku esą lengviausia išvengt būti bet kieno pastebėtiems.

Dabar paklauskime, kokiam ateities karaliui kelius skynė ano žydelio gimnazisto (ar negimnazisto) minėtas trūsas? Atsakymas vienas tėra: Tas darbas turėjo nuverst nuo sosto carą, o jo vieton pasodint kokį Leibą Bronsteiną (Leono Trockio tikrasis vardas ir pavardė), kaip tatai ir įvyko antrojoj Rusijos revoliucijoj po didžiojo karo, kai ši revoliucija atidavė Rusiją bolševizmui.

Bet buvo dar liūdniau, kad bolševizmui kelius į Lietuvą skynė ir ano meto „kairieji" inteligentai lietuviai, kilę iš katalikiškų Lietuvos šeimų, bet nuėję visokiais idėjų šunkeliais. Vieno tokių paties įžymiausiojo turėjo garbės susilaukt kalbamuoju laiku ir Veiverių mokytojų seminarijos moksleiviai.

* *
*

Atėjo 1905 metų Gruodžio mėn. 8 d. (šventadienis), kuri tais metais buvo penktadienis. To šventadienio popietę sužinome į Veiverius vėl atvykus kažkokį svečią. Susirinkome būrys į tą pačią Butanavičiaus „kvatierą" svečio pamatyt ir pasitarti, kaip suorganizuot mitingą. Svečias, matyt, buvo išalkęs, nes paprašė parnešt iš krautuvėlės dešros ir alaus. Beužkandžiaujant ir besišnekučiuojant, gakt ir prisistatė vienas labiausiai mokinių nekenčiamų mokytojų (vokietis) šnipinėjimo tikslais. Svečias jį smarkiai sukonfuzijo ir pro duris išprašė. Svečio autoritetas dėl to mūsų akyse išaugo iki dangaus.

Veikiai pačios seminarijos rūmuose buvo sušauktas mitingas, kuriame svečias pasakė smarkią kalbą. Ir jis kalbėjo taip pat r u s i š k a i, kad ir nelietuvių seminarijoj buvo tik mažas nuošimtis. Paskui ėjome demonstruot po patį miestelį...*

Visam tam, kas vyko Veiveriuose 1905 m. Gruodžio mėn. 8 d., aš visa siela pritariau. Tik vienas dalykėlis gadino mano gautųjų įspūdžių giedrumą: nagi ta nelemta, p e n k t a d i e n į v a l g y t a d e š r a! Svečias mitingierius atrodė toks nepaprastai idealus žmogus, o čia štai jis penktadienį dešrą valgė! O juk gi visi žinom, kad penktadienį mėsa valgyti yra Bažnyčios draudžiama — galvojau. „Tas tai jau negerai" — tariau sau; „juk tai žmonių piktinimas; kam žmones nuo savęs tokiu būdu atstumdinėti..."

Mano anoks galvojimas buvo tikrai vaikiškas, naivus. Bet, pasirodė, kad mano nepasitenkinimas šiokio tokio pagrindo vis dėlto turėjo. Pasirodė, kad ir dešros valgymas penktadienį gali būti kaikuomet kaikam kaikuri prognozė (= pažymys bet kam ateity atspėti). Tik tatai paaiškėjo truputį vėliau, po nepilnos pusantros dešimties metų.

O po pusantros dešimties metų Lietuvoj jau buvo daug kas naujo įvykę. Didžiojo karo nualinta, vokiečių priespaudos iškankinta Lietuva tuomet kėlėsi laisvam, nepriklausomam gyvenimui. Bet to gyvenimo jai pavydėjo visi jos kaimynai: ir vokiečiai, ir lenkai, ir rusai. Tačiau liūdniausia buvo tai, kad laisvo, nepriklausomo gyvenimo savo tėvynei pavydėjo ir jos išgamos vaikai — l i e t u v i a i. Tie vaikai išsigimėliai — tai buvo lietuviai inteligentai nuėję rusiškam b o l š e v i z m u i t a r n a u t. Jų tarpe buvo dabar ir tas Veiverių 1905. XII. 8 d. didvyris, tuomet valgęs dešrą penktadienį. 14-kai metų praėjus, t. y. 1919 metams baigiantis jis dabar iš Rusijos žygiavo į Lietuvą vesdamasis paskui save rusų kariuomenę, kad nepriklausomam gyvenimui besikeliančią Lietuvą vėl pavergtų bolševistinei Rusijai taip, kaip pirmiau Lietuvą laikė pavergusi ca-

* Plačiau apie visą šitą aš rašiau „Lietuvos Mokykloj" II—III (1919—1920) 598—599 pusl.

ristinė Rusija. Tai bent inteligentiškas patarnavimas savo tėvynei!

Skaitytojai(jos) jau atspėsite, kas tas „didvyris“ yra buvęs, kuris Lietuvai nešė bolševizmo vergiją su visu tuo medžiaginiu ir dvasiniu skurdu, kuriame bolševizmas šiandien yra paskandinęs Rusiją, su visu tuo smurtu ir žudynėmis, kokios ten siautėja? Nagi, jis yra buvęs ne kuris menkesnis, kaip tik pats vyriausias Lietuvos bolševikų „karalius“ — V i n c a s K a p s u k a s M i c k e v i č i u s.

Neįstengęs Lietuvos ginklu pavergti 1919—20 metais, jis grįžęs Rusijon tenai iki pat savo mirties nenustojo vilties Lietuvą teksiant bolševikinei Rusijai, bet vis dėlto ko troško, nesulaukė. Dabar, jam mirus, žinoma, tokiomis viltimis gyvena jo siekimų bendrai ir Rusijoj ir Lietuvoj.

Tai mat, kaip toli galima nueiti nuo visai mažo dalykėlio — nuo dešros penktadienį! Net iki savo tėvynės žudymo! Tai mat, kokiais šunkeliais atsitinka nuklyst inteligentui, kuris jaunatvės dienose iš Kristaus nurodyto kelio iškrypsta! Toks nelaimingasis tuomet stoja aiškion Antikristo tarnybon. Dieve, apsaugok jus, Lietuvos besimokąs jaunime, nuo šitokio baisaus dvasinio iškrypimo!

* *
*

Po čia suminėto įvykio Veiverių mokytojų seminarijoj 1905 metams baigiantis, netrukus įvyko kitas, dar platesniu matu suorganizuotas*, po kurio mokslas seminarijoj nutrūko. Dėlto po Kalėdų švenčių aš į Veiverius negrįžau ir likau gyventi teviškėje, Runkių km. Višakio Rūdos parapijoj.

Štai vienos dienos pavakare Sausio mėn. pirmojoj pusėj atvyksta į mano tėviškę mūsų parapijos klebonas a. a. kun. J. Š t r i m a s ir pasiūlo man nelauktą dalyką: kadangi valdžios mokykla nedirbanti dėl esamos suirutės, tai jis esąs pasiryžęs patsai įkurti grynai lietuvišką mokyklą, o mokytojo darbą dirbti joje jis nutaręs kviesti mane, taip pat kaip „bedarbį“. Kadangi „mokytojo“ pareigas eiti ne kartą man tekdavo jau pradžios mokyklą belankant ir vėliau, tai šioks darbas manęs nebaidė. Aš pradžioj kiek „pasimuistijau“, bet kai klebono pasiūlyti „varunkai“ (= sąlygos) man atrodė priimtini, — sutikau. O „varunkai“ buvo toki: aš gausiu klebonijos salkoj kambarį, maistą ir 5 (penkis) rublius mėnesiui.

Artimiausį sekmadienį klebonas paskelbė savo sumanymą iš sakyklos, rytojaus dieną vaikai susirinko į nurodytą patalpą (vienuose privačiuose namuose) ir pradėjome mokytis vien tik l i e t u v i š k a i iš grynai lietuviškų knygelių, kurių aš parsi-

---

* Šį kartą buvo formuluoti visai geri ir l i e t u v i š k i reikalavimai. Žiūr. Vilniaus Žinios 1905 m. 282 Nr. ir Lietuvos Mokykla 1919—20, 599—600 pusl.

veždavau iš Kauno, iš a. a. J. Naujalio knygyno (dabar „Pavasario“ knygynas prie Rotušės aikštės).

Taip lietuviškoj mokykloj padirbėjus savaitę kitą, vieną šventadienį Višakio Rūdos bažnytkaimy pasirodo keletas gerai ginkluotų vyrukų — skrajojantis revoliucininkų būrelis. Kadangi Višakio Rūdoj tuomet nuolatinės (rusų) policijos nebūdavo, tai ir jokio susišaudymo neįvyko. (O ir iš tų vietų, kur policijos būdavo, ji kalbamu laiku buvo išbėgiojusi). Vyrukai pasakė aikštėje kalbą ir paskui susimetė į užeigos namus (į karčiamą) įvairių reikalų su žmonėmis atlikinėtų, k. a. bylas spręsti ir kt., kadangi jie buvo naujos lietuviškos valdžios reiškėjai ir atstovai.

Aš pradžioj tik iš tolo drįsau į kalbamus vyrukus žiūrėti, — jų autoritetas mano akyse buvo iki debesų iškilęs. Bet paskui išdrįsau ir nusprendžiau pasigirti taip pat šį tą čia dirbąs lietuviškam reikalui. Su drebančiomis kinkomis prisiartinau prie vieno jų ir labai nedrąsiai ištariau, kad štai ir aš čia dirbu naują darbą: klebonas štai atidarė mokyklą, kurioj aš dirbu mokydamas v i e n t i k l i e t u v i š k a i, ir nė žodžio rusiškai... Šitaip užsirekomendavęs laukiau, kad šis klebono ir mano darbas bus pagirtas, kad ir man bent trupinėlis teks tos garbės, kurios jie, draugai revoliucininkai, dabar semiasi ne kibirais, bet bačkomis, rusų valdžią griaudami ir Lietuvą laisvindami... Ir atsako iš to vyruko revoliucininko susilaukiau. Bet visai netikėto... Tokio netikėto, kad jis buvo lyg koks leduoto vandens kibiras ant mano įkaitusio kailio. Būtent, vyrukas revoliucininkas manęs paklausė: „O ar daug toje jūsų mokykloje yra tikybos?“.

Pasijutau lyg basliu į galvą tvotas, sumišau visiškai ir, vietoj aiškaus atsakymo, tik teisindamasis kažką numykiau... Jutausi nuginkluotas, suniekintas, kažkokį netinkamą, pragaištingą darbą dirbąs. Nosį nuknabinęs pasitraukiau į šalį ir daugiau progų susitikt su kalbamais vyrukais neieškojau. O mano sieloj buvo likęs neišspręstas klausimas: „Kam jam, tam revoliucininkui, buvo užkliuvusi tikyba mokykloj? Ką ji jam galėjo kliudyti?“.

Anuomet ir man, ir daug kam šis klausimas buvo likęs neatsakytas. Manau, kad ir patys to meto Lietuvos revoliucininkai gal būt taip pat nepramatė savo darbo tikrų vaisių. Šiandien yra visiems aišku, ką turėjo duoti tokia revoliucija, kuri griaudama Lietuvoj caro valdžią, drauge griovė ir Lietuvos katalikų religiją: m o n a r c h i s t i n ė s R u s i j o s c a r ų s o s t e turėjo atsisėsti b o l š e v k i n ė s R u s i j o s c a r a i, c a r i z m ą turėjo pakeist b o l š e v i z m a s, eilinio v e l n i o v a l d ž i a turėjo užleist vietą B e l z e b u b o — visų velnių vyriausiojo — v a l d ž i a i. Vadinasi, tų 1905—1906 m. po Lietuvą skrajojusių ginkluotų vyrukų būriai, griovusieji rusų valdžią ir dėlto turėjusieji žmonių simpatijos, deja, rengė Lietuvai Anti-

kristo karalystę, kiek jie siekė išnaikint žmonėse Kristaus skelbtąją religiją.

* *
*

Dar vienas pavyzdėlis. Jį girdėjau iš kito, visai patikimo asmens; įvykio laiko ir vietos tiksliai nežinau. Žinau tik, kad laikas buvo tarp 1906—1908 metų, o vieta — Suvalkijoj.

Kalbamu laiku Suvalkijoj jau buvo pradėjusi veikti katalikiška „Žiburio" Draugija mokykloms kurti. Rusų valdžia jau buvo atsigriebusi nuo revoliucijos smūgių ir prasidėjusi reakcija (veikimas prieš žmonių išsilaisvinimo pastangas). „Žiburio" vedėjams iš veikliųjų buv. Seinų vyskupijos kunigų buvo nepaprastai sunku šen bei ten išsiderėti kokią lietuvišką privačią mokyklą. O kokioj pozicijoj šiuo atžvilgiu atsistojo Lietuvos to meto antikatališkiškoji (tuomet save „pirmeiviais" vadinusi) šviesuomenė — mokytojai ir kt.?

Nagi, vienoj vietoj įvyko tos „kairiosios" šviesuomenės atstovų pasitarimas „Žiburio" steigiamų lietuviškų katalikiškų mokyklų reikalu. Ir buvo nutarta štai kas: Tegul velyk paliks Lietuvoj rusiškos (bet bedievių mokytojų vedamos) mokyklos, o ne „Žiburio" steigiamos lietuviškos katalikiškos... Apie šį nutarimą man yra pasakojęs vienas mano senas pažįstamas „kairysis" mokytojas, tame pasitarime dalyvavęs, bet su sakytu nutarimu nesutikęs, dėl jo antilietuviškumo. Šis liūdininkas dar yra ir dabar gyvas ir, manau, galėtų tai paliūdyti.

Kokia išvada eina iš anokio „kairiųjų" Suvalkijos mokytojų nutarimo? Nagi, trumpa ir nedviprasmiška: Jiems buvo labiau priimtina, labiau artima su b e d i e v y b e s u s i j u s i r u s y b ė, kaip su k a t a l i k y b e s u a u g u s i l i e t u v y b ė. Dėlto ir visas tokių mokytojų darbas rengė katalikišką Lietuvą rusiškam bolševizmui į nasrus, skynė kelią Antikristo karalystei mūsų tėvynėje.

* *
*

Dar vienas ir jau paskutinis pavyzdys. Jis eina iš anapus Lietuvos ribų, betgi iš netolimos kaimynystės — iš Liepojos miesto. Jį paimu iš vyskupo K. P a l t a r o k o atsiminimų apie Liepoją, skirtų veikalui apie lietuvius Liepojoje.

„Visą revoliucinį sąjudį Liepojoje dirigavo vadinamasai Juodasis Petras; jis ėmėsi vykdyti principinę socializmo programos dalį. Sušaukęs pradžios mokyklų mokytojų ir mokinių tėvus, įrodinėja, kad Šventoji Istorija, dėstoma mokyklose, tai esančios pasakos, nieko vaikų neišmokančios, dar juos gadinančios; tikybos mokslas iš mokyklos reikią pašalinti... Vienai

mokytojai pastebėjus, kad tikyba esanti mokyklos programoje, ir dėl to valdžia to neleisianti, tarė: ‚Tai taip aiškinkite tikybą, kad bedėstydami ją panaikintumėte'".

Vadinasi, 1905—06 m. rusų revoliucininkai visur vykdė tą pačią socializmo programą: išnaikint krikščionių religiją. Taip darydami, jie elgėsi nuosekliai, nes vienas vokiečių marksistinio socializmo šulų, Augustas Bebel'is, yra pasakęs, kad socializmas ir krikščionybė yra vienas kitam taip priešingi, kaip ugnis ir vanduo. Taigi, socializmo gyvendintojai revoliucininkai tą priešingumą visur kur pabrėždavo ir stengdavosi gyvendinti, kiek kur apystovos leido.

* * *

Taip tat buvo skinami keliai Antikristo karalystei ir Rusijoj ir Lietuvoj. 1905—1906 metų Rusijos revoliucija, kilusi po pralaimėto karo su japonais, caro dar nepajėgė nuverst nuo sosto. Bet po pralaimėto didžiojo karo kilusi revoliucija carą likvidavo, o į jo sostą pasodino bolševizmo tironus. Rusijai nuo to laiko prasidėjo tikra Antikristo gadynė. Atsistoję prie Rusijos vairo bolševikai, kaip jau žinome, tiesė savo nagus ir Lietuvą pagrobti, o jų nagus Lietuvą siekti buvo paaštrinę patys tie l i e t u v i a i inteligentai, kurių širdžiai ir protui bedieviška socialistiška rusybė buvo artimesnė kaip katalikiška lietuvybė, ir kurie dėlto buvo nuėję rusų bolševizmui bernaut ir kurių nevienas dar ir šiandien bernauja tvirtai tikėdami, kad Lietuva vis dėlto kuomet teksianti rusiškam bolševizmui.

Iki šiol matėme, kaip bolševizmui avansu, nes jau 1905—06 metais, bernavo mūsų beveik visi inteligentai pasaulionys Lietuvos bažnytkaimiuose. Dabar dar paliko dirstelt, kas darėsi šiuo atžvilgiu kalbamu laiku universitetuose, t. y. tose aukštosiose mokyklose Rusijoj ir vakar. Europoj, kuriose Lietuvos būsimieji vadovai inteligentai sėmėsi aukštąjį mokslą.

Bet mano pasakojimas ištyso ir šį kartą jis tenka baigti. Apie tai, kas vyko prieš 25 su viršum metų vieno Rusijos universiteto lietuvių studentų tarpe, dėlto papasakosiu kitą kartą. Šį kartą baigdamas tik norėčiau jus, malonioji „Ateities" skaitytojų šiemyna, paakinti tinkamai paminėti besiartinančią Kristaus Valdovo šventę (X. 27), padėkot Aukščiausiam ir tautų gyvenimo Tvarkytojui, kad Jis mūsų Tėvynę neleido Antikristo pasiuntiniams pavergti ir paprašyt ištvermės galutinai atkovot Lietuvą Kristui, pagal mūsų šūkį: „Viskas Lietuvai, o Lietuva Kristui!"

Kaip šiokių kovotojų kadrai ir pasaulioniškoj Lietuvos inteligentijoj pradėjo formuotis prieš 25 metus, papasakosiu kitame sąsiuviny.

Jūsų *Pr. Dovydaitis*

1935. X. 8.

A. MARGEVIČIUS S. S.,
Migazaki

ŽODIS IŠ JAPONIJOS*)

Šiandien mes matome Japoniją didžiųjų valstybių tarpe. Kai kurios valstybės rimtai jau susirūpino Japonijos pažanga.

Ji pasisavino iš kitur, ypač Amerikos ir Vokietijos, tai, kas jai patiko, atmesdama visa tai, kas priešinga jos charakteriui ir dvasiai. Pasisavinimo darbas pavyko gan puikiai.

Gyventojų skaičius praeitame šimtmetyje buvo 25 milijonai; dabar gi priskaitoma jau apie 65 mil., neskaitant 60 mil. kolonijose. Kiekvienais metais gyventojų skaičius priauga vienu milijonu. Visgi tai nepaprasta.

Paskutinėmis statistikos žiniomis, krikščionių – katalikų priskaitoma apie 120 tūkstančių, kiti visi budistai, šhiutoistai bei protestantai. Visokių kitų sektų priskaitoma be galės.

Giliai įleidusios šaknis yra dvi pagrindinės religijos: budizmas ir šhiutoizmas; šis pastarasis yra kariškių, inteligentų ir šiaip aukštesniojo luomo religija. Jos vyriausiasis kunigas — pats imperatorius, kurio kilmę, jei faktais ir neįrodoma, tai bent legendomis bei pasakomis aprašoma dieviškąja esant.

Jaunimas, kaip ir visur, smarkiai griebiasi mokslo. Japonas moksleivis savotiškų ypatybių, kuriomis jis skiriasi nuo kitų kraštų moksleivių. Mokslą einantis japonas yra susiinteresavęs ir susirūpinęs mokslu. Be abejo, nežinau kitiems kaip, bet man, japoniškas tipas patinka, o ypač moksleivio tipas, nes jame randasi tikrų moksleivio privalumų.

Knygų bei laikraščių spausdinimo darbe Japonija užima, be abejo, pirmąją vietą pasaulyje. Japonai neskaitydami stačiai negali gyventi. Be galo domisi visa kultūrine pažanga. Menas japonuose žydi. Ypatingai jie pasižymi gamtos piešiniais ir medžių išdirbiniais.

Rūbų vilkėjime japonai laikosi ir seka savo protėvius, nesižavėdami per daug svetimomis madomis. Jų margaspalvis „kimono“ (tautiškasis rūbas) savo ilgomis, lyg maišeliais rankovėmis visur figuruoja. Kada tik pamatau kimono man vaidenas keletą kartų matyti lietuvaičių tautiški rūbai.

Iš tiesų Japonija graži savo gamta, savo papročiais ir visu kuo, reikia tik prisitaikinti prie gyvenimo reikalavimų, kurių yra labai daug.

Be abejo, čia būsiu pabėręs tik keletą trupinių. Kitą kartą pasistengsiu apie ką nors atskirai.

(Lauktume apie Japonijos moksleivių gyvenimą. *Red.*).

---

*) Tęsinys iš 8—9 nr.

MYK. LINKEVIČIUS

K U — K U

Belydint jaunystę dienų taku,
Įsmigo į širdį — ku-ku, ku-ku...

Ir buvo be galo graudu, graudu.
— Štai, kryžkelė nerias iš prieblandų...

Ar skirtis taip greitai, taip ne laiku? —
Ir smenga į širdį — ku-ku, ku-ku...

— Kur eisi, jaunyste, vienui viena,
Palikusi vienišą ir mane?..

Sugrįžkim, sugrižkim atgal taku,
Kol skamba beržely ku-ku, ku-ku... —

Nulinko viršūnė... — O neik, o lik! —
Nuskrido gegulė toli, toli...

Ir vienas, be jos, aš grįžau taku —
Širdy tebeskamba ku-ku, ku-ku...

K. GRIGAITYTĖ

BE TĖVIŠKĖLĖS

Ten, kur saulutė leidžias,
Akims vos užmatai,
Į tėviškėlę mielą
Užžėlė jau takai.

Blogi laikai atėjo,
Išvaržė namelius;
Ar rūtoms beužsėsi
Tuos rūpesčius gilius.

Tenai skambi lopšinė,
Tenai motulės raudos
Ir obelų žiedeliuos
Plaštakės linksmos gaudos.

Čiulbės, čiulbės paukštelė
Po langu jazminuos,
Kol mano sielvartėlį
Dainelėj išdainuos.

Pastaba: „Ateities“ 6—7 nr. K. Grigaitytės eilėrašty „Gegužės popuri“ spaustuvė praleido vieną eilutę, kurią čia atitaisome:

Jei žirgas nepames
Prie tako pasagos.

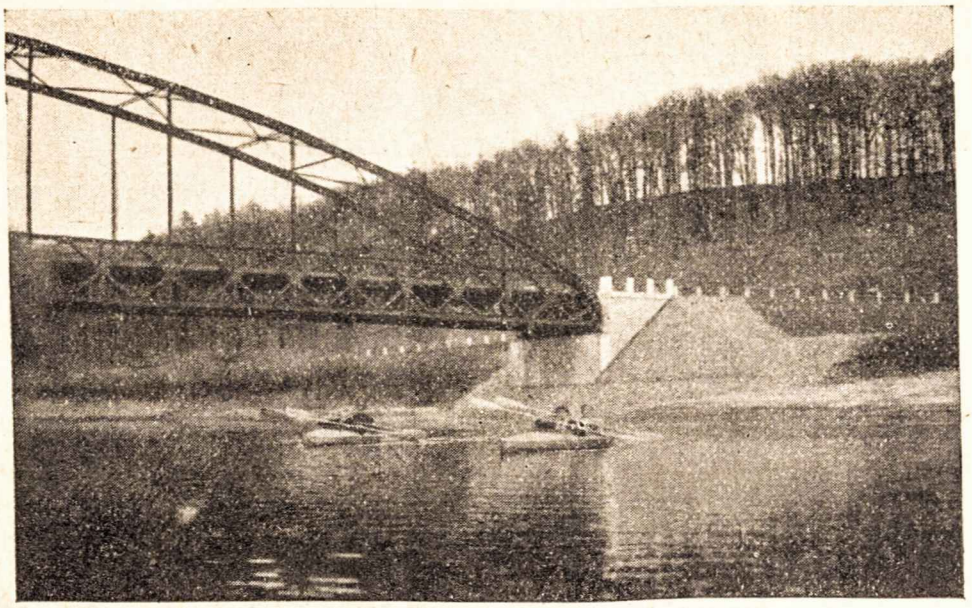

Baidarininkai dar neužmiršta Nemuno

PETRAS ARVYDAS

RELIGINIS MOKSLEIVIJOS RENESANSAS

Neseni tie laikai, kai persenusio nihilizmo ir bedievystės sužaloti moksleiviai nešė į liaudį nesveiką ir sugadintą pasaulėžiūrą, kurią jiems įskiepijo netikintys mokytojai. Todėl nenuostabu, kodėl taip maža buvo to laiko mokslus einančiojo jaunimo tarpe (Rusijos gimnazijose) tikrų religinių susipratėlių. Šitaip buvo ne tik pas mus, bet gal net daugiau kitose valstybėse. Visais amžiais, visose tautose, būdavo tokių laikotarpių, kada minia pradėdavo viską neigti. Kad ir Prancūzija. Buvo laikai, kai garsieji Volteris ir Rousseau savo raštais šmeižė religiją ir norėjo išstumti iš gyvosios kalbos žodį „Dievas". Jų pasėtos mintys puikiai vešėjo, bujojo. Menka moralė ir bereliginis auklėjimas davė nepaprastai nuostabių vaisių. Prancūzijos gyventojų prieauglis, nusmukus moralei ir religijai, kas metai milžiniškais skaičiais mažėjo, ir būtų priėjęs ligi skandalingos katastrofos, jei laiku nebūtų buvę pastebėta priežasčių, kurios tai padarė. Ir tai pastebėjo tik šitam šimtmetyje. Griebtasi įvairių įvairiausių priemonių, pakelti tautos prieaugliui, susirūpinta gausių šeimų likimu ir t. p. Bet moralė pasiliko paskutinėje vietoje. Ir tik vienas Aukščiausis težino, kuo tas viskas baigtųsi, jei nebūtų narsiųjų Kristaus apaštalų. Tik jie padeda tiems nelaimingiesiems, visų apleistiems ir niekinamiems! Jų dėka, daug nelaimingų nuodėmės sielų grįžta į tiesos kelią. Nėra prasmės kalbėti apie kitas valstybes, kaip SSSR, jų jaunimo idealus. Tą viską ras puikiai aprašyta J. Douillet knygelėje „Maskva be kaukės". Mums šį kartą rūpi savoji tėvynė.

Lietuva vadinama šventąja, Marijos žeme! Iš senų laikų žmonės brangino ir gerbė savo religinius įsitikinimus, neparda-

vinėjo sąžinės ir t. p. Galbūt dėl to šiandien, veik visose kryžkelėse rymo melancholiški rūpintojėliai, liūdnai žvelgia į lygius laukus prikaltas Kristus, ir į dangaus mėlynę kyla didingi bažnyčių bokštai.

Kaip minėjau, daugumas mūsų inteligntų, baigę Rusijos mokyklas labai dažnai pamesdavo savo tėvų tikėjimą ir tapdavo aršiais bedieviais. Iš to meto ir „laisvamaniškoji" sėkla.

Ir šiandieninis gyvenimas pilnas įvairiausių pagundų ir pavojų. Kino, teatras, spauda, radio, tos didžiosios galybės, duoda progos moksleiviui mestis į kreivą kelią... Bet nežiūrint to, jau pastebėta, kad didesnė dalis jaunimo, nebesitenkina pigiomis aistromis. Merdėjimas sensaçijose pabodo. Jaunimas ryžtasi naujiems, galingiems heroizmo žygiams, kurie turės pabudinti užsnūdusią žmonių sąžinę.

To pasekoje veik 80% moksleivių uoliai vykdo religijos praktikas. Ir tai daro ne vienoj, sakysim, Šakių ar Lazdijų, bet ir kitose gimnazijose.

Mūsų katalikiškos jaunuomenės pasirodymai savo darbuose, šventėse ir paraduose rodo gražų žengimą priekin.

Tebūnie leista pasisakyti patiems jauniesiems mūsų draugams (I—II klasės). Į klausimą, koks momentas jiems buvo brangiausis gyvenime 97% atsakė, kad pirmoji šv. Komunija, 2% pirmoji gimnazijos diena ir 1% — pirmas kartas kino teatre.

Štai kaip apie tai kalba mokin. St. V. „Prieš 4 metus ėjau pirmosios šv. Komunijos. Kaip man buvo gera, kaip malonu! Po šv. Išpažinties jaučiau lyg sunkią naštą numetęs! O tada bažnytėlė buvo lyg gražesnė, vargonai ūžė daug linksmiau, o aš iš džiaugsmo jaučiaus esąs kažkur toli, toli! Siela troško laimės ir nekaltumo! Aš žinojau kad šv. Ostijoje yra tikras Dievas, ir kad be jo būsiu labai nelaimingas. Pagaliau... priėmiau Jį!.. Iš tikrųjų svarbesnio momento, kaip šis niekad nerasiu". Štai, dar viena jaunutė mokinė, trumpai, bet jausmingai pasako: „Mano jaunutė širdelė jautė kažkokį begalinį džiaugsmą, o didžiausis mano prašymas buvo, kad visados likčiau ištikima Kristui". Panašiai skamba daugumos atsakymai, kuriuose jaunieji viešai prisipažįsta esą tikri katalikai. Be to, štai dar vienas įdomus nuotykis. 193... metų rudenį teko su kai kuo pasišnekėti aktualiaisiais ideologijos klausimais. Šį kartą teko akis nukreipti į X. Pašnekojom, išsiaiškinom. Bet štai, kai kam nepatiko, ir vis dėlto ėmėsi įvairiausių priemonių, kad tik sužinotų apie ką buvo kalbėta. Dėja X, tvirtai laikėsi. Šiandien ji viena uoliausių M. A. narių, praktikuojančių katalikių. Vadinasi, visa išlaikyti paslaptyje, kada kiti braunasi į sąžinės dalykus, tikrai yra karžygiškas darbas.

Visa šita energija ir dvasiniu judrumu tegalima džiaugtis, nes maža tauta judri, galinga ir nepalaužiama tiktai savo dvasia, tiktai kilniųjų savo tautiečių dvasios jėga.

IŠ PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJOS

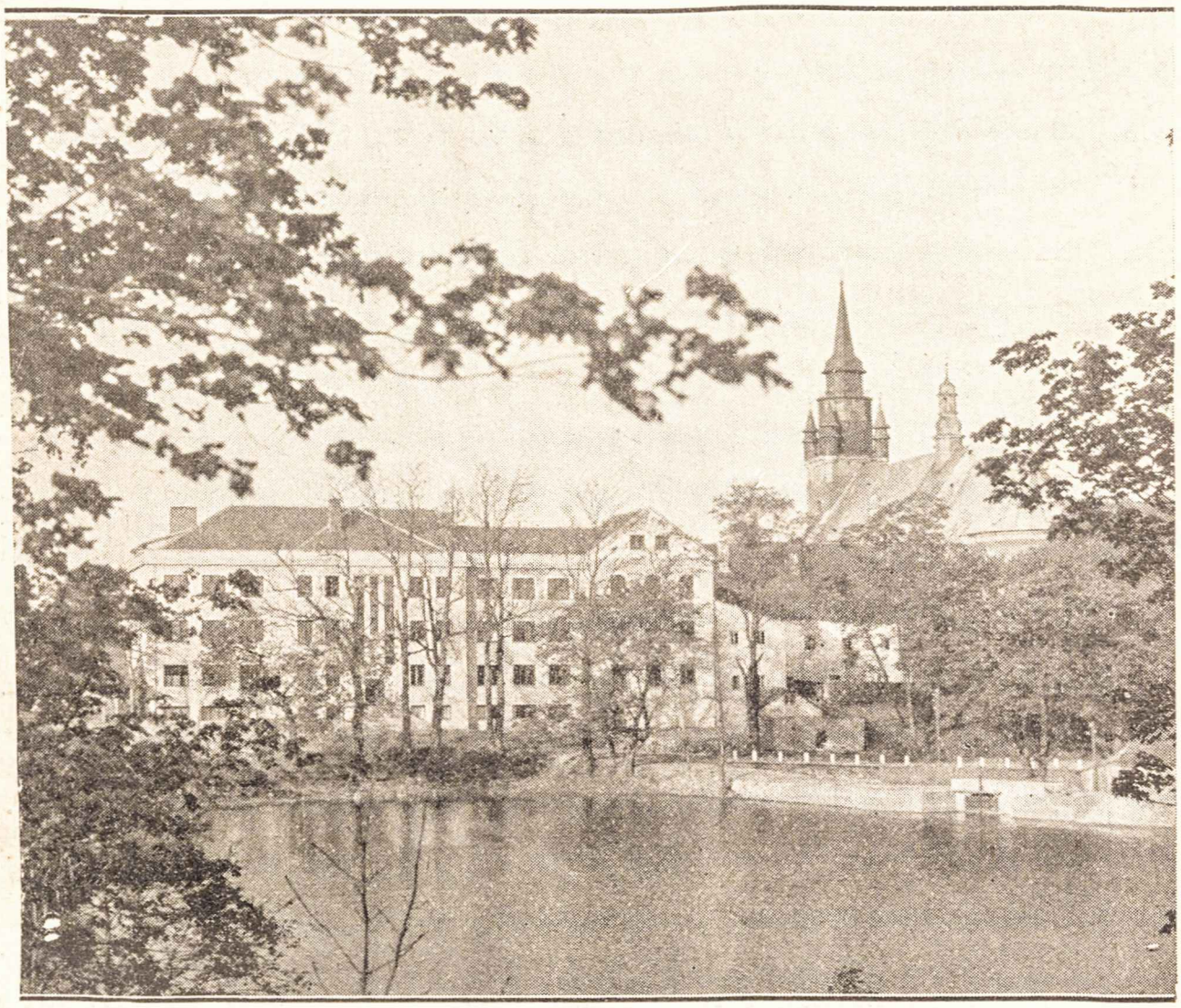

1932 metais Kretingoj Pranciškonai pastatė šv. Antanui milžinišką paminklą — jo vardo gimnaziją ir Kolegiją. Čia gimnazija ne tokia, kaip kitos Lietuvos gimnazijos, kur neturtingi mokytis negali; čia mokosi apie 50 visai neturtingų mokinių, kurie neturi nei tėvo, nei motinos ir kitur neturėtų nė duonos kąsnio. Jie yra pasiryžę sekti šv. Pranciškų, stoti į vienuolyną. O gražus pranciškonų gyvenimas į tą luomą traukia ne tik juos, bet ir tuos, kuriems gyvenimo sąlygos leistų ir toliau mokytis. Jau treti metai, kai iš šios gimnazijos novicijatan įstoja po 15—20 mokinių, jų tarpe yra nemaža ir turtingų tėvų sūnų. Todėl pranciškonai ne veltui pavadino šią įstaigą Misijų Seminarija. Ji dabar gamina ir dar ilgai gamins dvasiškių ir pasaulionių misijonierių.

Gimnazija, kaip paveikslėly matyti, stovi įdomioj ir gražioj vietoj. Vidaus įrengimai taip pat modernūs, higieniški ir praktiški.

Moksleivių gimnazijoj yra iš įvairių Lietuvos vietų. Auklėtojai su mokiniais palaiko labai artimus santykius.

Be abejo, esant tokiai nuotaikai ir mokiniai kitaip jaučiasi. Kievieną laisvalaikį, ypač vakarais nuo 7 iki 7,53 val., gimnazijoj girdėtis dainos. Jaukią ir gražią nuotaiką padeda sudaryti ne tik artimas mokytojų ir mokinių bendravimas, bet ir gyva bendrabučio dienotvarkė. Ji mažai kieno tėra pamirštama: visi ją pildo su

dideliu pamėgimu. Dienotvarkėj svarbiausią vietą užima pamokų rengimas ir laisvas laikas. Pamokas rengiame kasdien apie 4—5 valandas. Rengia kiekvienas savo klasėje. Žemesniųjų klasių mokinius prižiūri vyresnieji mokiniai-prižiūrėtojai, o aukštesniųjų — klasių senjorai. Kartkartėmis tvarkos patikrinti rengimo metu ateina mokytojas K. Bauba, kolegijos vedėjai ir T. Rektorius. Mokiniai, kurie blogiau mokosi. yra keliami į „koloniją" — atskirą salę, — kur juos prižiūri bendrabučio auklėtojas.

Taip maždaug atrodo mūsų gimnazija. Jei kam būtų įdomu sužinoti plačiau, prašom pasiskaityti Kolegijos išleistą 1935 m. „Misijų Kalendorių", kur yra matyti visa gimnazija ne tik tekste, bet ir paveiksluose.

Br. Jurgutis

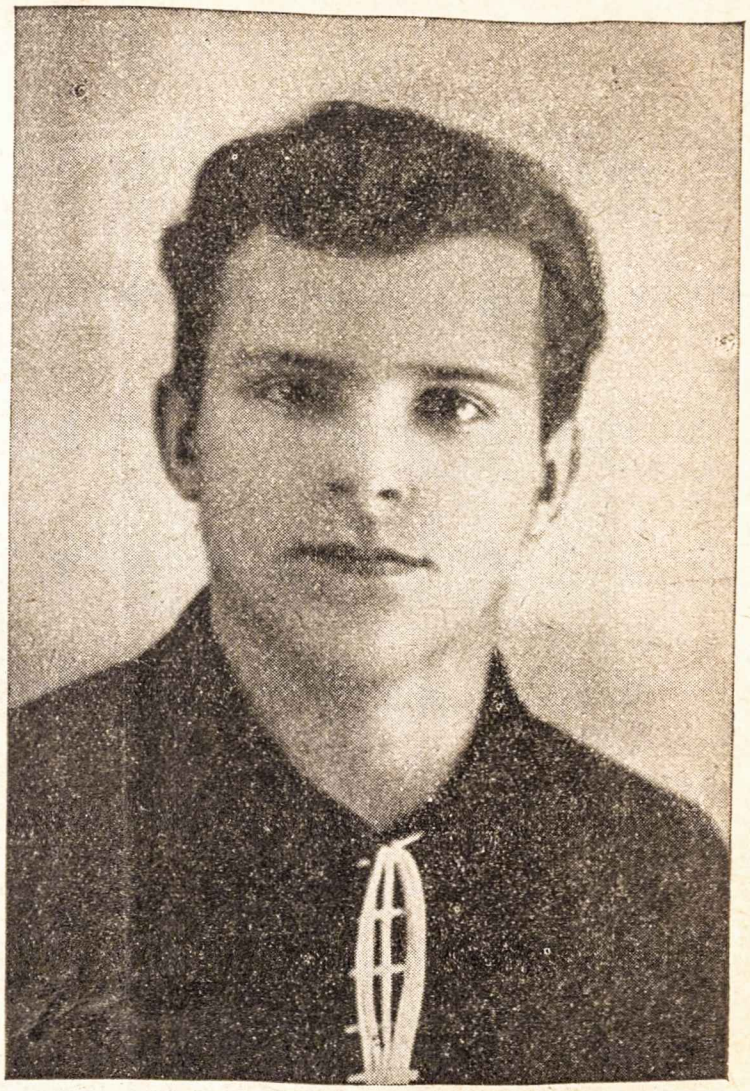

Praėjusį pavasarį miręs Kretingos gimnazijos mokinys P. Tarvydas

K. Augas

PRIE VILNIAUS BROMŲ

Kasmet Lietuvos moksleivis išeina su visais Vilniaus pasiilgusiais tautiečiais spalių devintosios procesijoj ir laukia prie amžinojo miesto bromų. Vis tas pats pasiilgimas, vis tie patys pasiilgusio poeto žodžiai:

Kur tavo, Vilniau, tie spinduliai,
Kuriuos skleidei
Lietuvai mūsų tėvynei?

Ir kartu ūžtelėja toks didelis ūpas, tokia jėga, kurią gimdo tėvynės meilė, kurią gimdo sostinės vardas ir garbė. Ir tada atrodo, kad kasmet mes sutrumpiname vieną grandinę tų užtvarų, kurios sulaiko mūsų laisvą žingsnį, į kuriuos atsimuša mūsų jauno kraujo energija. Mums ne tik taip atrodo, bet mes matyte matome, jauste jaučiame. Mes esame pratę matyti užtvaras, atidaužti savo pasiryžimą į jas ir jų akivaizdoje tvirčiau užsigrūdinti ir aiškiau įžiūrėti mūsų laimėjimus. Kilnusis Lietuvos moksleivis, jau iki sielos gelmių įsigyveno devizą netiktai dirbti, bet ir kovoti dėl Lietuvos. Ir šis pastarasis jo veikimo būdas yra jam prasmingesnis, vertesnis, nes labiau užtikrina laimėjimą. Darbas neša tiktai atpildą, bet kova, jei joje ištveriama iki galo — visada laimėjimą. Mes tuomi savo trumpame gyvenime jau įsitikrinome. Mes dar į nieką nesudužome. Ir tiki-

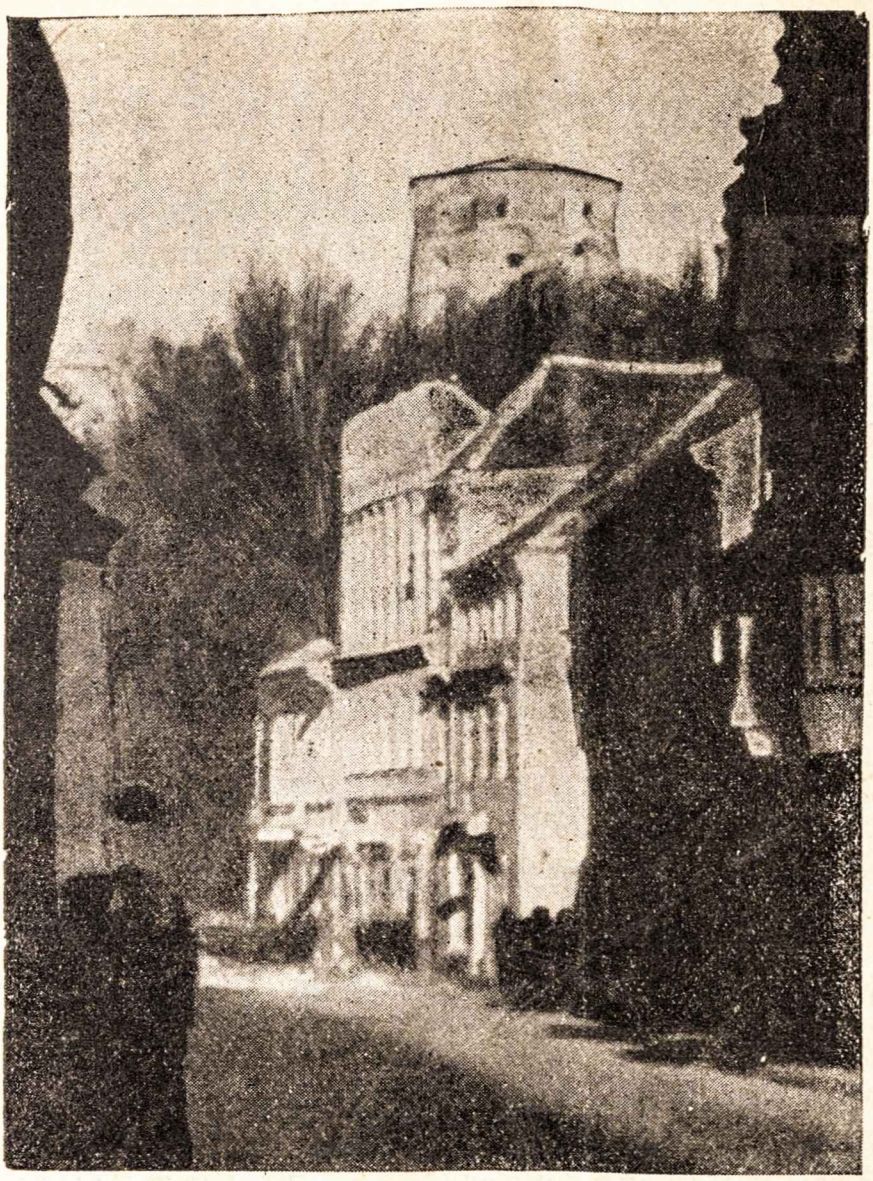

Vilniaus pilis iš miesto gatvių

„M. Vilnius“

me, jog Vilniaus žygis, kuriam mes pavergsime savo mintis ir dvasią, kuriam atiduosime darbą ir kovą, kasmet viena grandine mus artina prie jo bromų.

Šitame pasitikėjime daugiausia jėgų duoda Tasai, Kuris kiekvienai teisybei atpildą pažadėjo, Kursai tautas valdo ir Kuris prasmės suteikė šitiems karaliaus psalmininko žodžiams: Jei Viešpats nesaugo miesto, veltui būdi tie, kurie ji saugo. Jo dvasia mums šventus ir pranašingus daro Maironio to paties apie Vilnių eilėraščio paskutiniuosius žodžius:

Žiūrėk, rytuose aušra jau teka,
Pabudę paukščiai pagiriais šneka.
Laikai jau mainos: slėgė pikti,
Nušvis kiti
Lietuvai mūsų tėvynei.

PASIBUČIAVIMAS

Į šventą tylumą suplauks šešėliai nusiminę,
Ir ašara nukris ant kapo nebylaus.
Lankoj žiedelis mėlynas, liūdnai pažvelgęs į žydrynę,
Prie sauso žagaro, bailiai suvirpęs, prisiglaus.

O bus žmogus pasaulio laimių žavimas
Ir ilgėsy Joninių gūdžią naktį prarymos.
O bus buitis saldi, kaip pirmas pabučiavimas,
Brangi, kaip vardas mylimos.

Man nejauku, mirtie, kad ryt tu vėl ateisi
Ir mus pasmerksi kapui kirminų.
Bet jei nebūtų čia tavęs, jei neklajotum tu šios žemės vaišėse,
Kas man iš ilgesio, kas man iš meilės ir kas man būtų iš dainų!

Gražiai dainuotume saulėlydžiams užgesus,
Gražiai žydėtų saulės nuomete dangus, —
Bet neviliotų taip sidabro rasos,
Ir tavo, sese, vardas man nebūtų toks brangus...

Dabar — tegu grumoja mums rytojai —
Dar galim šelt, dar galim svaigt su vasarų žiedais!
Menu — nuo mūsų laimės alko uogienojai
Ir troško ežeras kadais!...

Tu dar palauk, sesut, — keliausim dviese.
Dar daug žiedų. Dar meilės daug. O tu skubi...

. . . . . .

Ir beldžiasi buitis į karstą ir mirčiai dešinę drebėdama ištiesia,
Ir vakaro dvelkimuose bučiuojasi abi.

BALYS SEREVIČIUS

PIOVĖJUI

Už sodybų, už laukų, už viešo kelio,
Pamenu, skardendavai daina tu kaimą, —
Ei valio žolelė, ei valio dalgelė,
Ei valio žalioji paskirta tau laimė.

Tau žaliuoja rūtos, tau tik lelijėlės,
Žalios lankos, topoliai žali prie kelio,
Žalias dobilas prie žolynais apaugusios grįtelės,
Kaspinai žali sesučių — juk viskas tau žalia.

Tau, sūnau, laukais siūbuojančios tvėynės
Aš ne sykį vargą vargt padėt ryžaus —
Slinko metai, kaip gegučių graudžios sutartinės
O tu laukei, nesulaukei rytmečio gražaus.

Tavo dalgis senas, daugel sykių lūžęs,
Graudžiai skamba, žvanga giesme pražūties,
Liūdna tau, kai broliai miestuos taksi ūžia,
Liūdna — kad jie rankos tau nebeišties.

Ir tada sudėjęs prakaitą ten pradalgių žolelei
Vakarais paskęsti kluone tonuose dainos —
Tai valio žalelė, tai valio dalgelė,
Tai valio piovėjas pievų Lietuvos!

ST. RIMANTAS

KRYŽKELY

Tiek daug kelių, tiek kryžkelių miglotų —
Kuriuo nueisiu, kur sustosiu — nežinau.
O, kad miražais toliai neviliotų,
Kad nežinočiau, ką ant žemės pažinau!..

Aš danguje Rytų Žvaigždės ieškočiau,
Kaip tie išminčiai, į Betlejų vedini.
Gal nebeklausčiau niekada, dėl ko čia
Kančių klanai, kaip jūrės marios, sklidini.

Bet kas, kad danguje žvaigždes skaitysiu:
Ir ten keliai kryžiuojas vis keli —
Gal nebėra manosios žvaigždės danguje iš viso,
Gal ji nukritusi kaip tik šiam kryžkely...

Tiek daug kelių, tiek kryžkelių miglotų —
Kuriuo nueisiu, kur sustosiu — nežinau.
O, kad miražais toliai neviliotų,
Kad nežinočiau, ką ant žemės pažinau...

PRANAS GAILIŪNAS

DULKIŲ DIENOS

Tu manęs nekviesi, aš — nepavadinsiu
Ir nesikalbėsiu jokiu žodeliu,
Tavęs nebučiuosiu ir neapkabinsiu,
O argi tau gaila, kad tave myliu.

Kazimieras Zupka

Ponas Zigmantas Cirtautas, Alijo sūnus, stovėjo savo kambaryje prieš langą, laikydamas stipriai sugniaužtas rankas savo dryžų kelinių kišenėse. Siauromis akimis jis matė gatvę, kuria bėgo švelniai zirzdami automobiliai, pyškėdami motociklai ir nuolatos pasirodydavo barzdotas vežikas su liesu arkliu, nuo kurio pasagų sklido kietas, biauriai smulkus garsas; tas įkyrus pasagų kaukšėjimas nesulaikomai skverbėsi į ausis ir ardė nervus. O iš po ratų nuo nelaistomos gatvės kilo dulkės, kurias vėjas blokšdavo į jaunojo Zigmanto langą. Ir mėlynas dangus, ir sodas, ir... viskas be skirtumo grimzdo čia priemiesčio dulkėse.

Pono Zigmanto kakta — žema, siaura kakta, kokios niekas Cirtautų giminėje neturėjo — buvo nuklota stambių raukšlių... jis kentė. Pro savo baltas lūpas jis traukė orą staigiais įkvėpimais, jausdamas sunkumą, kurį šios dienos dar labiau didino. Giliai krūtinėje, plaučiuose, atsirado silpnas, be galo silpnas, cypimas, nuo kurio jam nesidarė blogiau.

Kokios dienos! Nuolatinis pietryčių vėjas su dulkių tėškimu į duris ir langą! Jaunasis ponas Zigmantas negalėjo per dulkes išeiti nei į savo sodą, nei į parką, nei į pliažą, — šios krypties vėjas dulkes nešioja visur. Argi šios dienos būtų paskutinės?... o gal mirtis? Jis tikrai jaučia kažin ką artinantis, girdi už savęs nepermaldaujamą, galingą ir maloniai lygų alsavimą — mirtis. Dėl to jis griežtai stengiasi vykdyti sunkius daktaro įsakymus; bet jis jau per maža turi jėgų susilaikyti nuo kankinančio, rūpestingo galvojimo, kuris artina į pražūtį. Jis privalo galvoti apie gyvenimo žiaurumą, apie linksmus žmones, kurie praeina pro langą, apie dūmus, kylančius iš kamino, malonaus gyvenimo!

Jis atsigula ant sofos, primerkia akis ir galvoja. Krūtinėje girdėti tylus cypimas. — — —

Atėjo sekmadienis, ir apie pietus liovėsi vėjas, o po pietų buvo tylu, ramu. Tada ponas Zigmantas atsargiai atvėrė langą. Švariame oro mėlynume plūduriavo saulė, niekas nejudėjo, nuo kelio pakilusios dulkės tuoj vėl nusėsdavo. Dabar drąsiai buvo galima išeiti į sodą ir atsigulti sūpuoklėje.

Jis išėjo, atsigulė ir po karštais spinduliais nurimo. Jis pradėjo snausti ir tuo metu išgirdo kažin keno žodžius.

Šalia supuoklės stovėjo jauna moteris, apsivilkusi žalia suknele. Ji norėjo sužinoti, ar negyvenąs čia ponas Gavėnas.

Tą moterį jaunasis ponas Zigmantas dulkių dienomis buvo pastebėjęs praeinančią gatve, o du kartus ji buvo praėjusi, nenuleisdama nuo jo lango akių, savo paprastų rudų akių po sunkiomis, ilgomis blakstienomis.

Ponas Zigmantas atsistojo nuo supuoklės ir, sulaikydamas greitą alsavimą, atsakė:

— Gaila! Taip, labai gaila, panele, bet...

— Bet jis čia gyveno! Ar Jūs savininkas, atleiskite?

Jis pasiūlė jai pasilsėti ant suoliuko, kuris stovėjo čia pat prie obelies kamieno; bet ji nesėdo.

— Ne, aš savininko sūnus. Joks ponas tokia pavarde mūsų name nėra turėjęs kambario, kiek pamenu.

— Ir čia aštuonioliktas numeris?

— Aštuonialiktas numeris, taip, panele. Sėskite, prašau! — Varge mano, ji pastebėjo jo slepiamą skubų alsavimą: jis nepajėgė sulaikyti kosulio ir savo baltas lūpas užsidengė skarele.

— Nusišaldėte? Atleiskite. Jus, pone, trukdau!

Jo žvilgsnis, siaurų, išblyškusių akių žvilgsnis po nudilusiais antakiais slinko jos kūno linijomis. Kaip nepatiko jam liesos moterys, bet ši nebuvo liesa. Ji visai išpildė savo žalią suknelę, visai taip, kaip reikalavo jaunojo pono Zigmanto skonis.

— Trukdote? —Ponas Zigmantas papurtė galvą, užmerkdamas akis. — Ką Jūs kalbat, panele, netrukdote! s

— Na, vistiek! — Ji turėjo kažin ką sugalvoti. — Sudiev, dovanokite!.

— Palaukite, panele! Norėjau paklausti, taip!

— Jis alsavo skubiai ir kosulį stengėsi sulaikyti skarele, spausdamas ją prie asvo išsekusių lūpų.

Ji sustojo, ir jis netvirtais žingsnias priėjo artyn. Jo liesos kojos drebėjo. — Jis jautė silpną savo pečių svyravimą ir krūtinės gilumoje girdėjo cypimą.

— Ar tai nebus Jūsų giminaitis?

— Ne!

— Taip... galite, panele, pasakyti man savo adresą?

— Galiu, kodėl gi ne! Bet Jūs grįžkite į savo supuoklę! Jūsų bronchitas..

Fotografo užklupti

— A, bronchitas... žinote tos nuolatinės dulkės mūsų rajone! O aš negaliu jų visai pakęsti. Pakęsti dulkes? Koks čia oras ir kokios buvo šios dvi savaitės! Jūs gal to nepastebėjot? Taip, aš du kartus esu Jus matęs, praeinant pro mano langą... Jūs šypsotės... kaip gražu! — Abidvi savo rankas staigiu judėsiu jis nuleido žemyn ir palenkė galvą, savo siauromis, išblyškusiomis akimis... tomis džiovininko akimis slinkdamas jos gražiomis kūno linijomis.

Tada ji atsisveikino dar kartą ir jam nusišypsojo visu savo veido grožiu... varge mano, jam, jaunajam ponui Zigmantui, kurio nė viena moteris nebuvo mylėjusi. Jis stovėjo pasviręs į kairį šoną, truputį išskėtęs rankas ir mažomis savo akimis žiūrėjo tolyn... Staiga jis vėl išgirdo savo plaučių gilumoje tą patį keistą, tylų ir nepaliaujamą garsą, dėl kurio, dievaži, jam nesidarė blogiau. Jis apsisuko, skaudžiai kosėjo ir siūbavo pečiais. Po to supuoklėje užmerkė akis ir nusiminęs daug galvojo.

Po trijų dienų ponas Zigmantas rašė užsidaręs savo kambaryje. Balta, kaip sniegas, skarelė , kurią jis dažnai prispausdavo prie lūpų, gulėjo ant stalo, čia pat. Jis rašė laišką.

„Gražioji, panele Zofija!

Negaliu užmiršti anos trumpos valandėlės, kai Tamsta pas mane buvai užklydusi, ieškodama pono Gavėno. Noriu pranešti, kad tas ponas ir aplinkiniuose numeriuose niekad nėra gyvenęs. Tik dėl to Jūs, panele Zofija, neprivalote nusiminti. Bet svarbu ne tai....

Mieloji Zofija, atleiskite man už drąsą. Su ta žalia suknele, kuri nepaprastai Jus puošė, stovite mano akyse. Didžiausias mano troškimas arčiau susipažinti su Tamsta. Jūs negalite įsivaizduoti, kiek man reikia kęsti ir koks aš nelaimingas. Ir štai aš trokštu, kad Tamsta man paskirtum pasimatymą. Mes galėtume susitikti miesto parke, atleiskite man! Noriu tarti — ligi pasimatymo! Sudiev!

Jus gerbiąs

Zigmantas Cirtautas“

Tuoj jis gavo atsakymą, kuriame mieloji Zofija maloniai jam paskyrė rendez-vous ne miesto parke, o Kranto alėjoje.

Ketvirtadienį — nepaprastą, svarbią dieną — jis nubudo anksti. Dangus buvo debesuotas, o anoje pusėje gatvės lingavo medžių viršūnės, — pūtė pietryčių vėjas. Į jaunojo pono Zigmanto langą lėkė dulkės.

Jo nuotaika, kuri jau iš nakties dėl sunkaus miego buvo bloga, pasidarė baisi. Jis nieko negalėjo pakęsti, — nei šio kambario, kurio palubėje jo siaurai primerktos akys pastebėjo trumpą voratinklio siūlą, nei stalo, nei sofos, kuri turėjo būti prisigėrusi dulkių, nei lango... a, tik pažiūrėjus į lango stiklą, jau kratė drugys. Gatve ėjo žmonės, — koki žmonės: apsileidę, seni, netvarkingi. Nesimatė nė vieno padoraus žmogaus. Ir visa ten grimzdo dulkėse!

Paskui ponas Zigmantas skutosi barzdą, valgė pusryčius ir paslikas, pusiau apmiręs, ramiai sėdėjo sofoje. Po pietų jis apsivilko naujus marškinius, užidėjo kietą, blizgančią apykaklę, kuri nemaloniai spaudė kaklą. Tada jis laukė valandos, stengdamasis laikytis ramiai.

Penktą valandą, prispaudęs skarelę prie lūpų ir nosies, išėjo. Užmerkė akis, nulenkęs žemyn skrybelę, pasukęs petį priekin, pro dulkes jis veržėsi ligi pirmos auto stoties. Autobuse jis atsikvėpė — kelionė per dulkes buvo apsvaiginusi.

Užkandžiai miške

Išlipęs jis nuėjo stačiai į Kranto alėją. Nemunas dėl smarkaus vėjo neramiai šiaušėsi, ir bangos taškėsi į kranto akmenis. Ponas Zigmantas ėjo lygiu, dailiu aukšto kranto cementu. Ore šlamėjo tamsūs liepų lapai; bet vieta čia buvo perdaug atvira, kad būtų buvę galima kuo nors gėrėtis, ir vėjas visu smarkumu liejosi į veidą ir pešiojo skvernus... argi tai malonu? Ir krūtinės gilumoje nepaliaująs spiegimas pasidarė nepakenčiamas.

Netoli jis pamatė ją sėdinčią ant lenkto suolelio. Ji vargšė taip pat turėjo kęsti vėją, kuris taršė jos plaukus. Jos skruostai buvo rausvai išgairinti vėjo; jie buvo šviesūs, bet lūpos gražios, kaip ir anuomet. Akys spindėjo.

— Prašau sėsti, — sakė ji ir džiaugdamos paklausė: — Jūs skubėjot?

— Skubėjau? — paklausė jis savęs galvodamas. — Ne! Atleiskite, aš priverčiau Jus laukti.

— Gal būt ir taip, bet, kadangi ta vietelė mano mėgstama...

— A, taip? — Sušnibždėjo jis. — Ar ne per daug čia atvirumo? Žiūrėkite, koks vėjas iš vandens pusės! — Ponas Zigmantas atsilošė, stengdamasis sulaikyti kosėjimą. Jo išdžiūvęs petys prisilietė panelės Zofijos pečio, kuris buvo šiltas... taip, toksai šiltas! Kaip jam pasidarė malonu! Na, argi jis, jaunasis ponas Zigmantas, būtų buvęs sentimentalus!

— Vėjas? — Paklausė ji.

— Vėjas nieko, bet nuolatinis vėjas, panele Zofija!

— Suprantu! — Ji juokėsi ir tuojaus paklausė ko kito: — Ką Jūs man norėjote sakyti?

— Ką aš norėjau? — Jis primerkė akis, nejučiom prispausdamas skarelę prie savo baltų lūpų. Tada, stipriai alsuodamas, jis sušuko:

—Troškau susipažinti. Ir dėl to, kad Jūs, panele Zofija, o kokį įspūdį man padarėte! Jūs man patikote ir iš pirmo pamatymo kritote į akis!

— Nejaugi Jūs neradote gražesnių moterų?

— Sakė ji žaisdama ir visai atvirai žiūrėjo į pono Zigmanto veidą.

— Aš? Taip, aš neradau! — Jis nusijuokė: — Gyvenimas buvo toks, kad jų nė neieškojau, panele Zofija.

— A, Jūs kalbat... Netikiu, kad gyvenimas galėjo būti toks!

— Jūs juokiatės, taip! Bet galite žinoti, kad žmonių aš neapkenčiu, tokia mano prigimtis. Keista, kad moterimis aš vis dėlto domiuosi, nors ir jos tokie pat žmonės!

— Juk anksčiau, kaip pastebėjot, moterų Jūs neieškojot!

— Bet jomis domėjausi visuomet! Taip, taip! Neieškojau, bet domėjausi, nors tai ir nesuderinama: toks mano gyvenimas. — Ponas Zigmantas šypsojosi, ir jo lūpos dabar skaudžiai išsikreipė.

— Tamistos gyvenimas turi būti įdomus!

— Įdomus!

Jis nutilo ir buvo laimingas; jo naivios išblyškę akys po nudilusiais antakiais buvo primerktos, o kaktoje ringiavosi visai mažos raukšlės. Ir štai jis pradėjo atydžiai klausytis — plaučių gilumoje viešpatavo tyla.

— Ar Jūs nesergate, pone Cirtautai? — staiga ji paklausė.

— Tamsta, panele Zofija, mane įtari?

Taip, įtariat! Bet žinokite, kad šią valandą man labai palengvėjo... įdomu!

— Bet anksčiau Jums gi... ar Jums būdavo sunku?

— Buvo!

— Ak, buvo?

— Žinote, šias dvi savaites mūsų rajone siautė dulkės! Sachara!

Tai bronchitas, kiek atmenu?

Jis beviltiškai papurtė galvą.

— A, panele Zofija! Ne, kažin kas kitas; toksai bendras menkumas. Na, prie visko pasitaiko!

— Na, žinoma, nuo dulkių ir man kartais užeina kosulys!

— Gal pavaikščiosime truputį! Man... — Nuo vėjo nugaroje jis pajuto šiurpą.

Juodu nuėjo tolyn. Vakare, kai saulė pasislėpė tolumoje ir ėmė žibėti dangus, juodu pasiekė Kranto sodą ir susėdo mažame vasarnamyje. Pro medžių šakas buvo matyti juodos ir raudonos Nemuno bangos. Kitoje pusėje margavo mažų namelių stogai prie kylančio stačiai aukštyn juodo kranto.

— Koksai gražus vaizdas!

— Tai įdomus reginys! Ramu!

— Ramu, pone Zigmantai! Keistas gyvenimas!

— Keistas!

Jis stipriai pradėjo spausti jos ranką prie savęs. Jaunasis ponas Zigmantas jautė jos krūtinės karštį... o, tas malonumas jį svaigino! Jis tirpo... jį visą ligi krūtinės gilumos ir kaulų apėmė saldus, neapsakomas lengvumas. Jis pradėjo nejausti savo kojų, kelių, savo stuburo ir krūtinės kaulų.... krūtinėje pasidarė tuščia, ir tik ausyse skambėjo tolimas, aukštas tonas; jis plaukė tamsiame ore. Tai ir buvo didžiausias malonumas, kurį gyvenimas leido pajusti tam nelaimingam žmogui.

Kai jis atsipeikėjo, jo sunki galva gulėjo ant panelės Zofijos kelių. Tada jis pakėlė savo drebančias rankas, norėjo atsistoti, stipriai apkabinti jos pečius, pabučiuoti jos gražias lūpas ir numirti. Bet jis jau buvo per silpnas. Jo krūtinėje visu smarkumu skambėjo šiurpusis tonas.

Po to jis jautė labai maža, nieko negalėjo atsiminti ir trečios dienos ramų, šiltą popietį, kai ore nebuvo nė vienos dulkės, užmigo. Tik akys, siauros, išblyškę jaunojo pono Zigmanto akys, buvo atviros, nukreiptos į lubas, kur kabojo trumpas voratinklio siūlas. Jo akis reikėjo užspausti ir išlyginti kaktos raukšles amžinajam miegui.

Bulbekasys šiltą ir gražų rudenį

KUN. V. NARUTIS

AURORA

Mes turime laimės kiekvienos paros 24 valandų laikotarpy gėrėtis žavinčia aušros žara ir gražiuoju saulėlydžiu, džiaugtis ramia nakties tyla ir naudotis, veikti žadinančia dienos šviesa. O tolimųjų šiaurių gyventojai ištisą pusę metų laukia saulutės patekant. Šeši mėnesiai nejaukios nakties! Todėl, kai tik horizonte pasirodo aušros ženklai, skuba kiekvienas, labiau kaip kauniečiai į aerodromą F. Vaitkaus pasitikti, į bokštus, į aukščiausias kalnų viršūnes, kad kuo greičiau galėtų pasveikinti taip ilgai lauktąją saulę. Skamba džiaugsmo giesmės, aidi linksmi šūkiai.

Žmoniją „siautė tamsybės“ (Is. 60, 2) baisiau kaip nakties tamsa, ilgiau kaip pusę metų. Dvasios naktis, sielos skurdas. — „Teisybės Saule, patekėk ir apšviesk tuos, kurie yra tamsybėse!“ Šaukė patriarchai, pranašai ir teisiųjų miręsiųjų vėlės.

Štai pasigirsta angelų choras: „Kas yra Ta, kuri ateina, kaip patekanti aušrinė?“ (Cant. 6. 9). Aušros Žvaigždė. Aušrinė. Aurora — aurea hora, auksinė valanda! Taip lotynai vadina aušros valandą. Ir visa tai apie Mariją, Švenčiausiąją Mergelę! (Šv. Petras Domianus, šv. Bernardas). — „Valanda, kurioje pradėta esu, tikrai gali būti vadinama auksinė, brangi, nes nuo tada prasideda visų išgelbėjimas“. Kalbėjo šv. Marija apsireikšdama šv. Brigitai (Revelat. 4 kn., 55 sk.).

Ši stebuklingoji Aušra galingai išsklaido tamsybes! Lygiai kūną kaip sielą siaučiančias. Loreto — Italijoj, Einsiedeln — Šveicarijoj, Altötting — Bavarijoj, Zell — Štirijoj, Liurdas —

Prancūzijoj, Čenstakava — Lenkijoj, Aušros vartai, Šiluva — Lietuvoj. Tai vis anos gaivinančios Aušros dažnai nušviečiami „šios ašarų pakalnės“ kloniai, krauju aplaistyti, skurdžių dejavimų apnarstyti *mūsų* „Kalvarijos kalnai“. Čia atgaunama sveikata, kaip kad ją atgavo Adalbertas, Prahos arkivyskupas; čia sugrąžinami sąnariai, kaip luošam vienuoliui Hermanui ir t. t. ir t. t. Gausingi „votai“, palikti stebuklingai išgelbėtųjų stebuklų vietose, yra ne vien nuoširdžios padėkos ženklai, bet kartu ir gausūs liudininkai nenumaldomi byloją apie šv. Marijos meilę ir galybę.

O kuri plunksna įstengtų aprašyti, kuri iškalba sugebėtų išpasakoti šios Aušros Žvaigždės laimėjimus bevaduojant sielas iš nuodėmės nakties!? Šv. Evangelijoje skaitome apie protingąsias ir neišmintingąsias mergeles. Visos jos ateina į vestuves. Kiekvienam rodosi itin skaudus neišmintingųjų mergelių likimas. Dėl to kad jos atėjo su tuščiomis, be alyvos, lempomis, atsidūrė vergšės už jau užskleistų vestuvių kiemo vartų. Į atidaryti maldaujantį beldimą pasigirsta sužieduotinio šalti žodžiai: „Nepažįstu jūsų!“ Šiąja proga Bažnyčios rašytojai pastebi, kad Kristui taip atsakius vaizduoja sužiedotinį *ne sužieduotinę*. Ir daroma išvada, kad Dieviškoji Sužieduotinė, Švenčiausioji Marija, dėl begalinio savo gerumo negalinti atsakyti nė vienam sielos bedaliui. „Iš tiesų Tu vykdai aušros pareigą — išblaškai nakties tamsybes, kurias Ieva sutelkė“ (šv. Bernardas).

Jonas, Jėruzalės patriarchas (De opere monach. t. IX), pasakoja apie pagonių dievintą Apolono statulą. Ji buvusi pagonių pasididžiavimas. O krikščionių manymu, ji buvusi piktųjų dvasių, tamsybes skleidžiančių ir palaikančių, buveinė. Bet štai, vieną dieną garsioji statula subyra, — pasakoja Patriarchas. Charakteringa, kad tai atsitinka šv. Marijos Gimimo dieną. (IX. 8). Krikščionys dėliai to garbino Mariją, kaip tamsybių

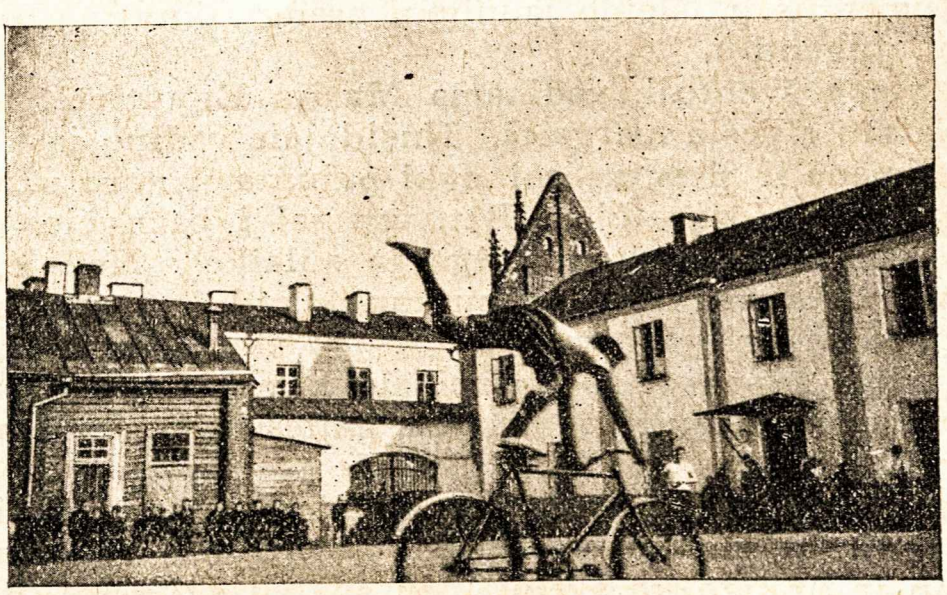

Jėzuitų gimnazijos kieme

kunigaikščio nugalėtoją. O mūsų Šiluviškė Švenčiausioji Motina (IX. 8—16) ar vieną išlaisvino iš tamsos verguvės!? Stebimės narsiąja Judita, išgelbėjusia priešo apsiaustus Betulijos miesto gyventojus. Marija yra Judita nugalinti pragaro Holoferną!

— „O Nekalčiausioji Marija, ką Tu turi bendra su tais nešvariais nusidėjėliais?“ Klausė šv. Brigita jai apsireiškusios Šv. Marijos. — „Aš *motina* nusidėjėlių, bet tų, kurie nori pasitaisyti“. (Revelat. 4 kn. 131 sk.).

Jaunuoli, Tu kai gyveni vidinio perversmo laikotarpį, esi tarsi apsiaustas Betulijos įgulos kain gini savo sielos tvirtuvę, kurią tartum pragaro vartams prasivėrus, atkakliai puola piktųjų priešų gauja. Tada Tavo suklupimai bekovojant — nuodėmės daro Tave nelaimingiausią iš visų pasaulio kūrinių! Įvargusi Tavo galva linksta prisiglausti prie motiniškai mylinčios širdies, liūdnos Tavo akys ieško skaidrinančio, guodžiančio motinos žvilgsnio. Rodos, tas vienintėlis bebūtų suraminimas pasiutusioj kovoj su jaunatvės dūkstančiais viesulais. Deja, neretas mūsų neturime laimės turėti čia žemėje tiek tobūlą motiną, kurios širdis galėtų suteikti poilsio mūsų nukamuotai galvai, kurios žvilgsnis įstengtų įžiebti nusiminusiose mūsų akyse ugningą narsos kibirštį. Argi bereikia sakyti, kas lieka Tau tada daryt? Marija — Motina! Galinga, nes malonės pilnoji. Mylinti Motina!! Tai Tavo, Jaunuoli, išsiilgtoji Motina, Tavo ramintoja ir įkvėpėja jaunystės žygiuose!

Štai kun. Ešas, ilgametis mokyklos kapelionas, dažnai ir iš visos sielos rekomenduoja savo mokiniams Šv. Motiną, o Šv. Marijai savuosius mokinius. Ir nuostabūs rezultatai! Krūva laiškų prisirinko ant kapeliono rašomojo stalo. Tuose laiškuose jo mokiniai dėkoja kapelionui, garbina Šv. Mariją ir vaizduoja savo kovas ir laimėjimus, Šv. Marijos juos stiprinant. Gražiai sutvarkė uolusis kapelionas tuos mielus laiškus — neįkainojamus dokumentus ir išleido jaunimui brangią knygą (Esch, S. J. „Maria u. Jugend“).

Yra viena šventoji, vadinama Marija Egyptietė. Buvo ji kitados laisvo elgesio mergaitė. Nusidėjėle vadino ją kiti, tokia esant nusimanė ir ji pati. Štai, sykį pajunta ji noro užeiti į katalikų bažnyčią Jeruzalėje. Bet, vos jai į bažnyčios prieangį įžengus, kažkokia nematoma jėga ją sulaikė. Nepajėgia peržengti šventovės slenksčio. Ji supranta, kad čia esama stebuklo. Nerami pakelia žvilgsnį aukštyn, ir jos akys susiduria su maloniu Marijos šypsniu iš paveikslo kabojusio virš bažnyčios prieangio durų. Rezultatas: ašaros, gailestis, pasiryžimas, naujas gyvenimas!

Vienos provincijos jaunimas Marijos mėnesį ruošia neprastą Švenčiausios Motinos garbei procesiją. Vieni renka ko įvairiausių ir drauge ko švelniausių spalvų gėles, o kiti, menininkai dėsto iš jų didžiulį Šv. Marijos paveikslą. Ypatinga

Perskridęs Atlantą
F. Vaitkus sveikina Lietuvą

mozaika! Po ilgo ir įtempto darbo kūrinys baigtas. Džiaugsmu spindi jaunuolių akys. Ekzaltuojančios procesijos centrinis punktas — nuostabusis paveikslas. O, kokie laimingi atrodė provincijos dalyviai! Jie džiaugėsi, kad taip nepaprastu, savotišku būdu jiems pavyko išreikšti kad ir dalį didelės savo meilės Mylimiausiajai Motinai. Galinga Marijos giesmė iš jaunų krūtinių sklydo po pievas ir laukus, kurie davė gėlių puošniajam paveikslui.

Spalių mėnuo — Rožančiaus mėnuo. Vadinas, „Marijos mėnuo". Tad, aureae horae, auksinės valandos! Brangus mėnuo! Pasekime anos provincijos jaunuolius! Sukurkime kiekvienas *savo sieloje* kuo puošniausią Šv. Marijos paveikslą! Gėlių šiam paveikslui imkime iš Rožančiaus maldų. Tik kasdieną jų pasiskinkime!

Kokia bus laimė pajusti arti savęs mums plakančią Motinos širdį, žerėti giedro, kaip ašra, Šv. Marijos žvilgsnio spinduliuose!

Kasdieną šiame mėnesy mes su rožančium rankose entuziastingai sveikinsim: „Sveika Aušra!" Su viltimi giedosime: „Aušros Žvaigžde, melski už mus!".

GAILESTINGA ŠIRDIS

Besikeičiantis gyvenimas visai savaip tvarko žmonių reikalus ir nuolat žmogui atneša naujų rūpesčių pačio savo ateitimi. Juk matome, kad daug, kartais gal ir gražių idėjų, gražių planų, nusviedžiami į šalį ar paminami po kojų, kaipo senienos, kaipo palikimas tetikęs tėvų gyvenimui. Žmogus turi žengti, progresuoti, bet kartu ir žmogumi palikti — žmogumi, kuris galvoja, kūria, ieško naujų geresnių kelių sau ir, apskritai, žmogui. Šitą keitimąsi ryškiausiai šiandie galime regėti visuomenės sroviniame susitvarkyme. Buvo vienoks susitvarkymas — centrinis, vadovaujantis, šiandie, kai žmonių nuomonės ugtelėjo ligi nenusileidimo, ligi egoistiško, pasakytume, individualumo, ta tvarka negali būti praktikoje bepritaikoma — reikia autoriteto, reikia išmanaus balso, kurio būtų klausoma.

Visai tos pačios aplinkybės turbūt pakeitė ir žmogaus su žmogumi santykius. Tautų egoizmas plėstis kitų sąskaiton ant kojų pastatė visus tuos kuriems dar rūpi, kad ramu būtų pasaulyje. Žmogaus egoizmas plėstis savo turtais ir išteklium turi ant kojų pastatyti visus tuos, kuriems rūpi tikslus žmonių gyvenimas tautoje ir valstybėje. Jei anuo atveju turi didieji laužti galvas, nes ugnis jiems lygiųjų rankose, tai čia gali visi, nes žmogaus apsirūpinimas ir gailestingumas su kiekvienu kartu eina. Šitoji mokykla visiems sava. Tuo labiau dabar, kai neretas savo sąskaiton mėgsta tūkstančius ir net ligi milijonų kitų

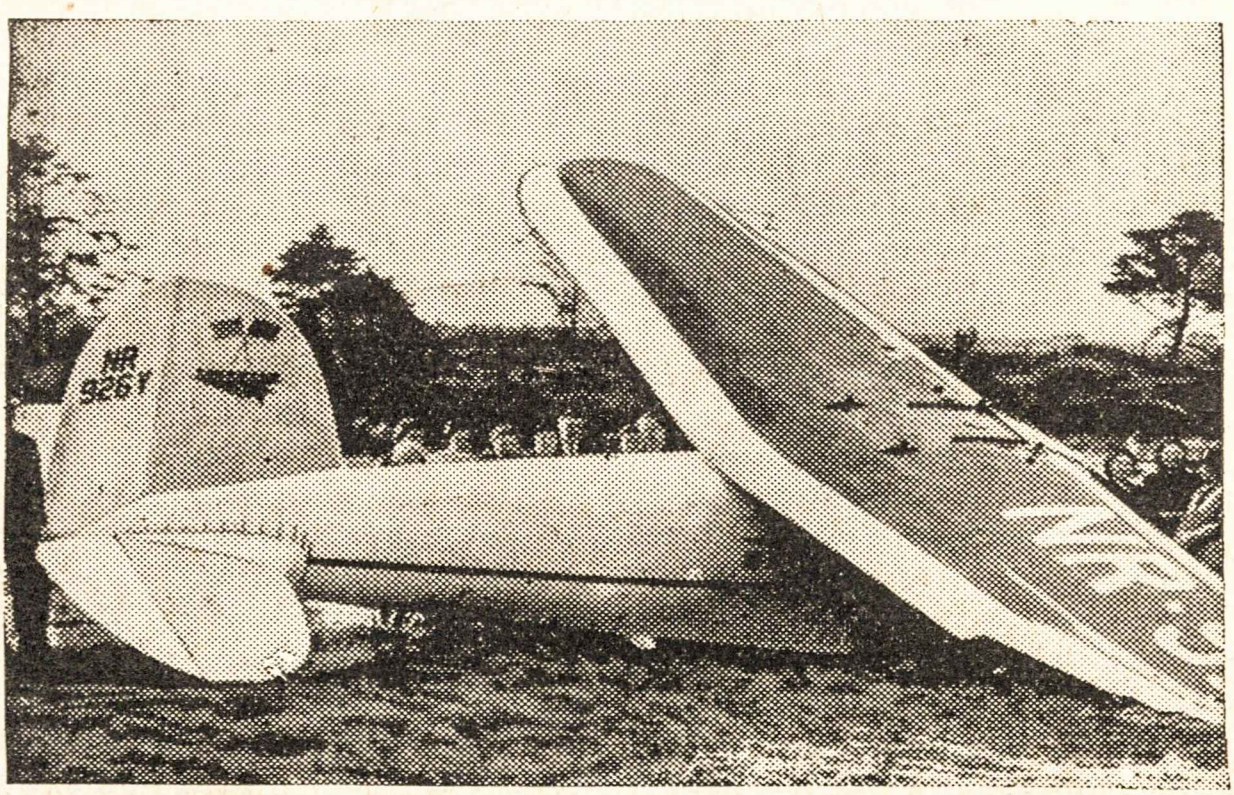

Lituanica II turėjo nusileisti Airijoj

Kartu su
paukščiais skrendame

„N. Romuva“

kruvino prakaito savo pajamosna įtraukti, by tiktai jo namai aukšti būtų, by tiktai jo dvaras ar net plantacijos šauniai atrodytų. Mes turime omenyje tiktai paskutiniosiomis dienomis atidengtus mūsų tautos ir valstybės „vėžius“. O kiek dar...? Kiek dar neatidengta, — pasakysite. Taip: kiek neatidengta! Ir visa tai tegali būti gydoma tiktai to gydytojo metodu, kursai pasmerkė gobšumą ir liepė matyti visus tuos, kurie alks ir trokš, kurie elgėtnamiuose turės jaustis kaip savo namų pastogėje ir kurie prie savivaldybių ir kitų įstaigų durų ateis darbo ieškoti savo ir savo šeimos išlaikymui. Taip. Visas tasai priešingas vaizdas aniesiems turto karaliams turi būti perdažytas gailestingąja širdimi. Šisai receptas yra itin sugyvintas mūsų laikų, nes ligonių, kurie gailestingumo reikalauja be galo daug. Jei praėjusiųjų šimtmečių labdarybės atnaujintojas Fridrichas Ozanamas jau tada taip buvo susirūpinęs, tai jis dabar stačiai rankas grąžytų. Tačiau jo darbo atnaujinimas nepaliko vietoje stovėti. Mums, kuriems lig širdies gilumos rūpi Lietuvos gyvenimo pažanga, galime pasidžiaugti Fridricho Ozanamo idėjų

įgyvendinimu mūsų žemėje. Be abejo, čia daugiausia padaro šv. Vincento a Paulo draugija, kuri visose Lietuvos vietose išlaiko eiles prieglaudų organizuoja darželius mažiesiems ir globia tuos, kurie kur prisiglausti nebeturi. Jos rūpesčiu ir yra organizuojamos rudeninės gailestingumo savaitės, kad jomis būtų praplėsta gailestingumo ir tikrosios artimo meilės mintis.

O gal tu, skaitytojau, pamanysi nesąs tikęs šitam darbui. Juk tavo — moksleivio kišenėje ir visur kur taip dažnai tuščia, taip vėjai galėtų švilpti. O sukluptum, taip galvoti norėdamas. Juk jeigu turto tereiktų, tai visiems jo pasauly galėtų užtekti. Reikia stačiai kitokio gyvenimo, reikia kad žmonės išeitų Fridricho Ozanamo dvasios mokyklą. Ir kuo čia gali būti reikšmingas moksleivis? — paklausite. Oje. Gi moksleivis su laiku bus didelis žmogus, reikia manyti, ir turtingas. Dabar gi visi šitie elgėtnamiai, vaikų darželiai ir lopšeliai argi viena duona gyvena? O kas jiems paskaitys ko gero, kas papasakos, pasijuoks ir pažais su jais? Aiškiausiai jaunuomenė — ot, tokia kokią sutinki visomis gatvėmis beplūstančią po pamokų iš gimnazijų kiemų ir mūrų — jauną ir degančią. Aišku, ji turi daug darbo, bet kartais šiek tiek ir laiko turi. Ar neužsukti šiandie porai trejetai pas tuosius — kažkaip atstumtus tolimus ir svetimus, bet visgi žmones — taip pat širdingus ir gyvenimą mylinčius. Kiti — kitą kartą nueis. Argi ne taip darydavo moksleivis Fridrichas Ozanamas ir jo suolo draugai, kurie žinojo ne tiktai visus savo miesto taip suorganizuotus trobesius — visus senelius ir vaikus, bet kuriems buvo savos visų skurdžių pastogės, barakai, fortai, lūšnos. Toks Fridrichas Ozanamas buvo gimnazistas, dar uolesnis studentas ir profesorius. Argi jį sugaišino gailsetingumo darbas.

O paklausk šiandie gatvėje pasitaikiusį moksleivį, kiek jų mieste ar miestely vargšų žmonių — daug ką pasakys? Jis žinos, kiek LGSF Taurui golų įkišo, bet kiek pamestinukų tą vasarą į lopšelį atnešė...? O daug jau reiškia tokius dalykus žinoti, neminint jau to, ką tas žinojimas sąmonėje iššauks, kokias idėjas ugdys. Nesgi dar negana kiekvienos rūšies amatininkų turėti, betgi reikia ir kūrėjų, kurie labai palengva auga. Juk ir Fridrichas Ozanamas (dovanosi, skaitytojau kad dar kartą jo pavardę suminėjau) pradžioje tiktai žinojo, jog pasaulyje, jog jo apylinkėje vargšų esame. Tiktai žinojo. O paskui? Tu jau žinai, kas paskum buvo.

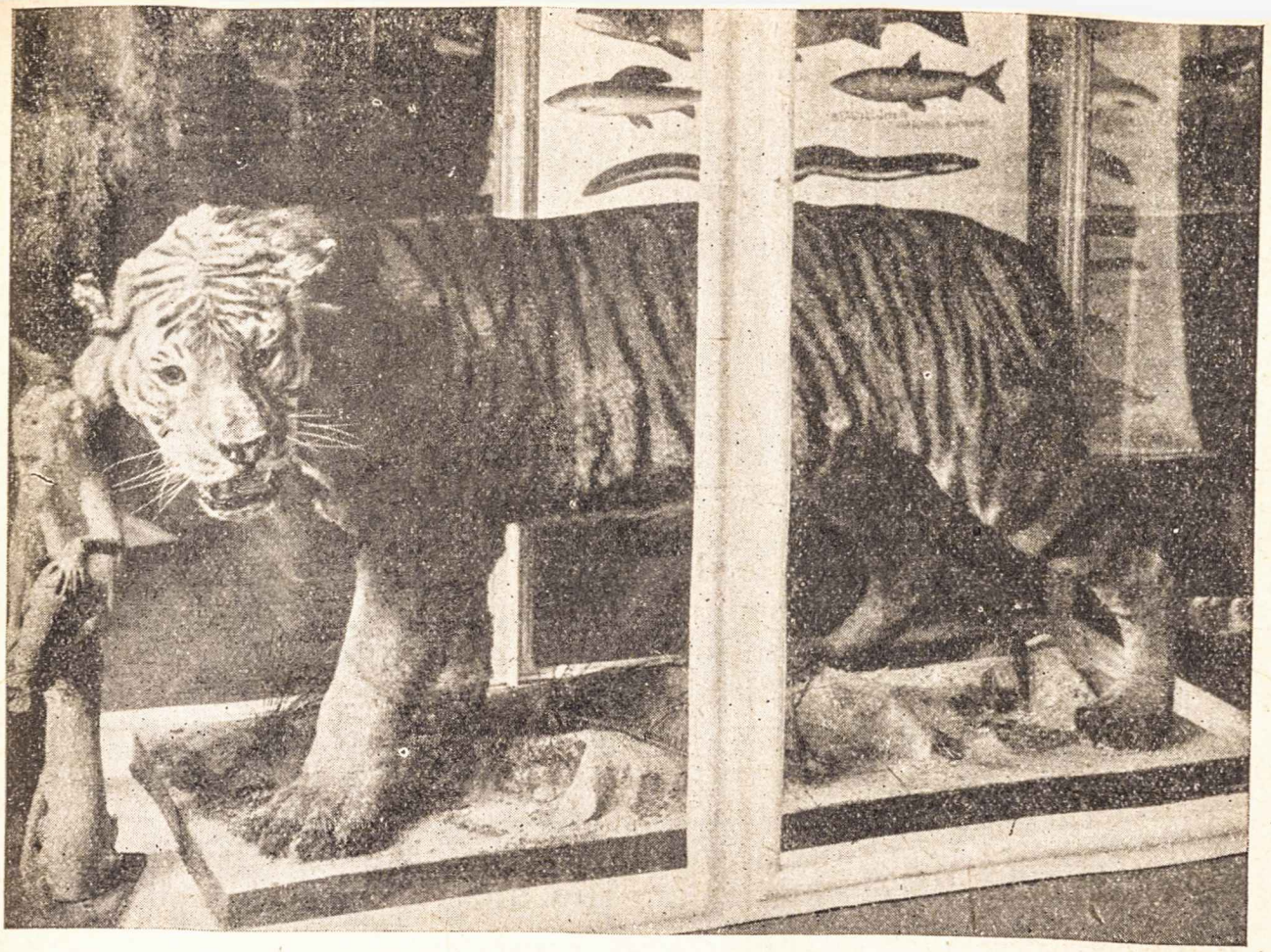

Pikta žvėrių karaliui gimnazijos muziejuj

EMIL FIEDLER

Išvertė Br. Vaitiekūnas

KELIAI IR TIKSLAI

Yra visokių kelių. Tiesių ir kreivų. Plačių ir siaurų. Švarių ir nešvarių. Grįstų ir negrįstų. Kelių slėnyje ir aukštai tarp uolų. Kelių pavėsyje ir kelių kepinančioje saulėje Kelių, kuriais keliaujant apima miegas; kelių, kuriais keliaujant reikalingas blaivus protas, ir įtemptas kiekvienas muskulas, nes kiekvienas žingsnis yra žaidimas su mirtimi, kiekvienas paslydimas yra kritimas. Yra kelių džiaugsmo ir kelių liūdesio. Ir visais tais keliais eina žmonės. Visas gyvenimas yra gatvė, visas žmogaus gyvenimas yra keliavimas. Net ir senelis, kuris sėdi ant suoliuko prie gryčios durų saulės atokaitoje, yra kelyje. Ir vis iš kažkur į kažkur. Keliavimas. Ir čia nieko negalima pakeisti. Rūpinkimės tiktai, kad tas keliavimas būtų linksmas!

Dabar kyla klausimas: kaip to pasiekti? Būtų tiktai juokas, jeigu būtų tiktai viena tiesi gatvė, su aukštais topoliais iš abiejų šonų. Tada vis tiesiai ir tiesiai — pro topolius! Arba tegul ji būna ir kreiva — ta gyvenimo gatvė! Gali ji raitytis ir sukalio-

tis, kiek nori, eiti į kalną ir į pakalnę: vistiek nebūtų galima paklysti, jeigu ji būtų tik viena. Bet juk taip nėra. Deja, ne! Gyvenimas yra ištisas kelių labirintas. Ištisas rezginys skerskelių ir kryžkelių. Ir kiekviename kampe bei susikryžiavime ne vienas, bet tuzinas kelrodžių. O prie gyvenimo gatvės kiekvienas išdykėlis ir apgavikas gali pastatyti kelrodį. Netgi plėšikai išpiešia ant kilometrinių akmenų kelio kryptį rodančias vilyčias. Ir kas tada esti dar tiek kvailas, jog ta kryptimi pasuka, tampa be jokio pasigailėjimo apiplėšiamas.

Viena yra tikra: bėgti ten, kur rodo pirmas, geriausias krypties ženklas, yra beprotybė. Kaip tik dėl to, kad yra tiek daug kelrodžių, aš turiu žinoti, keno jie yra pastatyti. Šiais laikais nėra nieko pigesnio už pranašo apsiaustą. Jie gaminami serijomis konfekcijonų namuose. Jų galima gauti net pasiskolinti. Ir dėl to kiekvienas šaukia už kitą balsiau. Ir kiekvienas šaukia truputį kitaip. Tiktai antraštė ir refrenas pas visus yra vienodas. O antraštė yra tokia: „Kur eina kelias į laimę?“ O refrenas: „Aš esu tas, kuris!“ — Ką gi? Ar sekti paskui bet kurį iš tų išminties apaštalų? Aklai?

Ar žinote pasakojimą apie žmogų, norintį iškeliauti? Prie geležinkelio bilietų kasos langelio stovi vyras ir reikalauja 2 klasės bilieto.

— Kur gi? — klausia valdininkas.

— Tai mano dalykas. Kur norėsiu, ten važiuosiu.

— Pone, — piktai pasako valdininkas, — nekreškite kvailų šposų. Tam mes čionai neturime laiko.

— Kaip tai kvailų šposų? Jums gi vis tiek, kur aš važiuoju. Aš užmoku už bilietą — ir baigta!

Tai mulkis iš šešiasdešimtųjų praeito šimtmečio metų, kada dar nedaug kas težinojo, kas yra geležinkelis. Šiandien panašiai tegalėtų atsitikti tik su tuo, kuris yra pabėgęs iš beprotių namų.

Stok! Visada iš palengvo! Jeigu klausimas eina apie kelionę per gyvenimą, tai ši nuostabi kvailystė yra net taisyklė. Ne kuris nors vienas iš tūkstančio, bet yra devyni šimtai devyniasdešimts devyni iš tūkstančio, kurie nė trupučio nekvaršina galvos apie tikslą ir kelią; kurie iš tikro nežino, kur jie važiuoja ir ar jie sėdi tikrame ar klaidingame traukinyje. Taip daugumas nė nenumano, pagal ką jiems reikia nustatyti „tikrasis“ ir „klaidingasis“. Jie įsibruka į bet kurį pasitaikiusį traukinį ir ten pasilieka sėdėti, kol jis tik eina. Šiam nebegalint toliau eiti, persikrausto į kitą. Kur šis pastarasis eina, jie taip pat tikrai nežino. By tik jis važiuoja, by tik jis rieda! Galbūt, tik vienas dalykas jiems terūpi. Jeigu kelionės pradžioje jie pateko į 3 klasės vagoną, tai jie mano, jog bus į priekį pažengę, jei kurią dieną jie galės važiuoti 2 klase. O jei paskui jiems tenka važiuoti 2 klase, jie žiūri su pavydo, ilgėjimosi, tylaus nusistebėjimo žvilgsniu į tuos, kurie keliauja 1 klase. Žmogau, o

jeigu tai man kada nors pavyktų! Kova už vagono klasę yra 999-nių gyvenimo turinys. Jeigu tūlas per dešimtį metų iš paprasto pečkurio pasidaro generaliniu direktoriumi, su vila pušyne ir dviem automobiliais, — tai gyvenimo pažanga! Vakar buvo laikraštyje, kad jis nusišovė.

Tų traukinių, kurie eina per gyvenimą, vieni eina kraštais, kur šviečia saulė, ramybė ir grožybės; kur yra džiaugsmas rytmetį pabusti naujai dienai, kur vakaras malonus ir pilnas ramumo, o naktis pilna žvaigždžių. Jokiu būdu tai ne dykaduonių šalis, bet būtis, kuri padaro žmogų linksmą ir patenkintą. Kiti traukiniai be jokio pasipriešinimo randa galą kai kokioj bedugnėj, jau iš anksto jie yra nuskirti nušokimui nuo bėgių. Manote, kad labai didelis skirtumas, ar 3, ar 1 klase nušvilpsi į bedugnę? Aš turiu draugą, kuris trim minutėm, lygiai 3 minutėm, pavėlavo į greitąjį traukinį, kurs prieš keletą metų viename Šveicarijos tunelyje buvo sutrupintas ir sudegė. Jis stovėjo su savo 2 klasės bilietu ant perono ir barėsi. Daugiausia ant savo žmonos, kuri buvo kalta pavėlavimo. Jis bėgiojo kaip laukinis, norėdamas automobiliu pasivyti traukinį sekančioje sustojimo vietoje. Nepasisekė. O sekančią dieną jis turėjo būti jau Genujoje. Tris valandas jis turėjo laukti ir po to paprastu traukiniu, kuris neturėjo 2 klasės, važiuoti tolyn. Barėsi prie kiekvienos stoties, kur tik traukinys sustodavo. Jo žmona neturėjo nė vienos linksmesnės valandėlės. Vienoje stotyje pasigirdo komanda: „Visiems išlipti!“ O čia vėl! „Štai tau istorija su pavėlavimu“. Bet prie stoties namų buvo prikaltas didelis plakatas: *„Ekspresas nuėjo nuo bėgių. Visi 2 klasės vagonai sudaužyti. Dujos sukėlė gaisrą. Vagonai dega“*. Gerasis vyras labai, labai pabalo, ir pasidarė labai tylus ir šiandien dar dėkoja savo žmonai už tris pavėlavimo minutes.

Jeigu būtų galima numanyti, kurie traukiniai nueis nuo bėgių, į juos nė vienas žmogus neliptų. Ir net jeigu tai būtų luksusinis traukinys ir net jeigu 1 klase būtų galima važiuoti dykai. Rankomis ir kojomis mes gintumės, jeigu kas norėtų mus į tokį traukinį įstumti.

Savaime suprantamas ir kreipimas dėmesio į vagono klasę. Prastai kalbant, yra tai grynai išorinė socijalinė pažanga. Kas yra priklausomas, tas nori pasidaryti kiek tik begalima nepriklausomu. Kas trisdešimtį per savaitę uždirba, tas nori prisikasti ligi šešių dešimtų. Tai aišku. Didelė mūsų nūdieninio skurdo dalis eina iš to, kad milijonus žmonių yra užvaldžiusi viena mintis, būtent, kaip socijaliniai pakilti. Kova, kurią veda šie milijonai už savo gyvenimo sąlygų pagerinimą ir savo ateities viltį, turėtų susilaukti iš kiekvieno tikrai galvojančio žmogaus simpatijos ir energingos paramos.

Bet net ir tada, jeigu kiekvienas turėtų galimybės iš esmės pagerinti savo socijalinę būklę ir su tuo savo gyvenimo sąlygas, dar nebūtų jokios garantijos, kad žmogus bus tikrai laimingas.

Tiesa, yra žemutinė ekzistencijos riba, kur tarytum automatiškai, baigiasi laimė ir pasitenkinimas, kur nebelieka vietos beveik niekam daugiau, kaip tik amžinam neramumui, kasdieninei kovai, karčiam rūpesčiui dėl reikalingiausių gyvenimo dalykų. Tačiau šiame barometre, kuris parodo socijalinės padėties aukštumą, pajamų didumą, buto įrengimų vertę, — yra kurioj nors vietoj brūkšnys arba skaičius, kur prasideda mėlynasis laimės ir pasitenkinimo dangus. Nežiūrint tos žemutinės ribos, kur viskas apsupta taip storai, tamsiai pilku rūpesčio rūku, jog jokia saulė nebeprieina prie žmogaus, laimė ir pasitenkinimas daug labiau pareina nuo vidujinių, nekaip nuo išorinių dalykų. Neįsivaizduokite, kad žmogus pasidaro laimingesnis, jei jis vietoj perkelinių uždangų ant langų turi prancūziškas šilko štoras. Galima sėdėti ant medinio suolelio, iš molinio dubens valgyti žirnių sriubą ir vis dėlto jaustis, lyg visas dangus būtų pilnas grojančių smuikų. Žmonės vis dar yra klaidingai pasidavę iliuzijai, kad padidėjęs komfortas reiškia ir padidėjusią laimę. Ir taip prasideda įsiutusi medžioklė.

Ar šių dienų jaunimas turi užtektinai supratimo ir drąsos išsivaduoti iš tos vergovės?

Ir sąlygos, ir pavojai visam tam, kas vadinama laime, laimingu, linksmu, patenkintu gyvenimu, tūno žmogaus viduje. Vadinas, jie tūno toje srityje, kurioje viešpatauti gali pats pavienis žmogus. Jeigu dar kur nors yra absoliutinė monarchija, tai ir čia. Savo viduje aš esu karalius ir valdovas. Aš vienas nustatau, ką galima įsileisti per sieną, kam nereikia duoti įvažiavimui leidimo ir ką, esant reikalui, galima be jokių ceremonijų išmesti. Čia nėra jokio parlamento, kuris galėtų nutarti tai, kas man nepatinka. Ir atstatytas aš galiu būti tik tada, kai pats atsistatau. Šitoje viešpatijoje, kur aš pats esu valdovas, glūdi laimė.

Ir eina žmonės, ir ieško laimės. Ilgisi laimės, trokšta laimės, dūsauja laimės. Iš troškulio ir ilgesio netenka poilsio. Net į paprastą liaudies dainą įsisunkia klausimas: kur yra laimės šalis? Ir beveik visados liūdnas galas, kad laimė ten, kur tavęs nėra. Ir tai yra tikra teisybė, nes jos ieškoma ten, kur negalima rasti. Laimės gi šalis yra manyje pačiame.

Laimė nėra joks svaigulys, joks šėlstantis džiaugsmas, joks deginančio karščio būvis. Kas laimės ieško apsvaigime, tas gali ją rasti vartodamas kokainą, bet dėl atsargumo turi laiku pasirūpinti cėlę bepročių namuose. Laimė nėra kažkoks triukšmingas, pasiutęs, silpninąs kaip džiova reiškinys. Laimė yra tyli — kaip saulės šviesa. Laimė mėgsta ramias vietas ir apsaugotus sielos užkampius. Laimė bėga nuo nerimasties ir triukšmo. Tikroji, patvarioji laimė turi visiškai kuklų vardą: pasitenkinimas. Skamba visai nepoetiškai ir nuobodžiai. O tačiau tame žodyje glūdi tas nuostabumas, kurio šių dienų žmogus yra be-

veik visiškai netekęs, būtent, *ramybė*. Būti patenkintu, reiškia: turėti ramumo. Yra kažkas, ko žmogaus siela siekia. Yra tai žmogaus praaugimas gyvenimo netikėtumų. Yra tai pasidarymas suvereniu netvarkingų klykiančių norų gaujų viešpačiu. Laimė yra vidujinis laisvu tapimas. Kuo labiau žmogus daro savo laimę pareinančią nuo išorinių dalykų arba nuo kitų žmonių, tuo labiau jo laimė darosi pripuolama.

Nereikia nė vienam žmogui pasakoti, kad ne vis tiek yra, ar laimingas jautiesi, ar ne. Taip pat, kaip ir ne vis tiek yra, ar sveikas esi, ar ne. Tačiau kiekvienos tikrosios laimės būtina sąlyga yra mūsų norų kontrolė. Viešpačiu būti savo nuosavuose namuose. Pačiam nuspręsti, ką galima vidun įsileisti, o kam reikia duris visiškai prieš nosį užtrenkti. Vienu iš pikčiausių ir pavojingiausių laimės priešų yra geidimas, norėjimas turėti. Paėmus į griežtą, gerai apgalvotą discipliną, jis nėra kenksmingas! Tačiau atsidavus jam, trumpu laiku jis virsta tironu, kuris protui ir valiai graso botagu. Sudiev, laisve! Sudiev, laime! Pavojingas žaidimas, į kurį gali negailestingai sudužti visas gyvenimas. Ir tūkstančiams, šimtams tūkstančių tikrai sudūžta. Iš čia eina ištisi pulkai mažų ir didelių apgavikų, vagių, įsilaužėlių, klastininkų, spekuliantų, lošikų, išnaudotojų, žmogžudžių, ištvirkėlių, šimteriopai pražudyto, nuniokoto žmoniškumo. Visi savo nepažaboto geidimo vergai. Šitie ištisi pulkai žygiuoja be jokio išsigelbėjimo į nelaimę. Gal būt dar ne šiandien, gal būt ir ne rytoj. Tai tuo tikriau poryt. Nematomas geidimo botagas varo juos tolyn keliu į bedugnę. Paimkite patys botagą į nagus! Bus daug geriau, jei jūsų geismai bijos botago, negu jūs patys it vergai bėgiosit su krauju pasruvusiais rumbais.

Beje, laimė taipgi nėra tas pats, kas ir jokių norų neturėjimas. Diogeno statinė taipgi nėra idealas. Ne tai, kad žmogus užgniaužtų kiekvieną siekimą, kiekvieną norą, bet tai, kad jis tvirta ranka valdytų ir tvarkytų savo norus ir siekimus, — štai atsakymas į mislę. Ne tai, kad geidimas yra numarinamas, padaromas nebilys, bet tai, kad aš išlaikau laisvę pasakyti *taip* arba *ne*, nesukeldamas revoliucijos ir neapvilkdamas dangaus audros debesimis. Bet kaip tik dėl to, kad galėčiau energingai ir tvirtai pasakyti *taip* arba *ne*, aš turiu sau susistatyti tinkamą, patikimą, objektyvią (t. y. atitinkančią tikrą dalykų padėtį ir tiesą) dalykų vertės tabelę. Gyvenimas yra pasidaręs gryniausia senų daiktų krautuvė. Daugiau, kaip pusė visų daiktų, kurie kaipo vertės objektai yra siūlomi ir peršami žmogiškajai laimei, yra reklamos būdu išgirtas šlamštas. Ir būtent, tų žmonių, kurie savo rafinuota reklamos ir parodos machinacija sąmoningai kreipiasi į geidimą ir aklą palinkimą. Maža dar to! Net aiškūs nuodų pardavėjai ir nuodytojai gali atidaryti savo krautuves, kur tik jie nori, — ir niekas jų nepriverčia, kad jie savo prekes pažymėtų kaukuole ir nuodų kryžiumi.

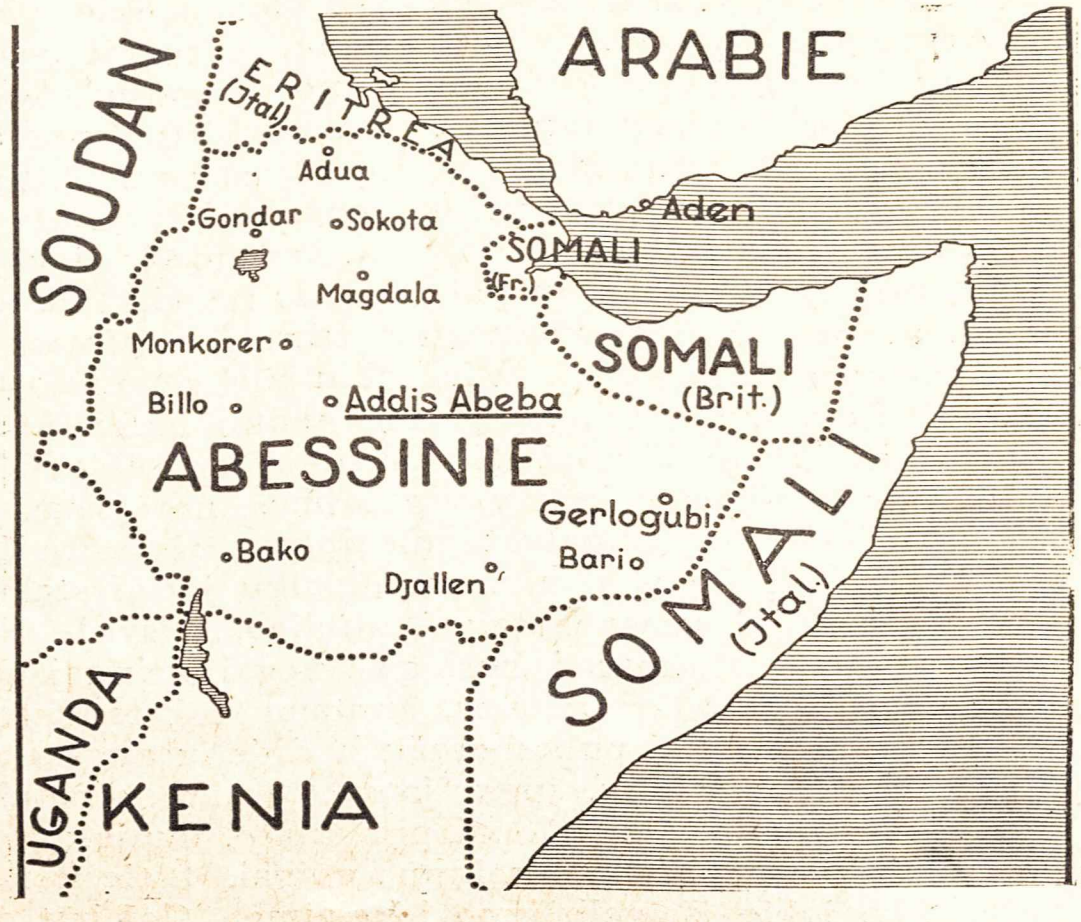

Čia abisinai už tautos laisvę kovoja

Kas nori gyvenimo kelyje išlikti sveikas, tas privalo galėti atskirti vertingus dalykus nuo beverčių, atskirti gydantį gėrimą nuo nuodų. Jis neturi pasitikėti reklama, iškaba, spūstimi, vieš–pautaujančia toje ar kitoje „parduotuvėje“, bet jis pats privalo galėti nuspręsti, kas turi vertę, o kas yra šlamštas arba visiškai nuodai. Kaip tik dėl to, kad daugelis to nebepajėgia, yra tiek daug palūžusių, silpnų, sugniužintų būtybių, moralinių ir dva–sinių susibankrūtavėlių, tiek daug žmonių — sieliaus medžių, ir tiek maža sielininkų, — nors tie sieliaus medžiai dažnai turi ir moderniškiausias plaukymo priemones. Įsidėmėkite, kad aš vi–sados padarau išimtį tiems, kurie pasidarė silpni dėl kartaus, materijalinio skurdo. Jie lieka nemažiau nelaimingi, bet dėl jų vargo yra kalti kiti. Tačiau dvigubai nelaimingesnis lieka tas žmogus, kurį ne skurdas į bedugnę įginė, bet kuris, galėdamas pasirinkti iš šimto kelių, dėl savo lengvapėdiškumo, vėjavaikiš–kumo, paviršutiniškumo, kuris klaidinga gyvenimo vertybių kri–tika arba neturėjimu savo valios sutrupino save ir savo gyveni–mą į šipulius.

Tačiau su klausimu apie dalykų vertę ir bevertiškumą, su klausimu apie gydomojo gėrimo ir nuodų pažinimo pažymį mes jau patenkame į kitą sritį. Į sritį pasauližiūrų. Pasauližiūra

yra esminis pasaulio įvertinimas. Pasauližiūra numeruoja daiktus sulig jų svarbumo žmogaus gyvenime ir laimėje. Ji sustato katalogą, kuriame visa tai, kas vadinama gyvenimo turtais, materijaliniais ir dvasiniais, pagal antraštes eina sekančia eile: 1. Reikalinga, 2. Svarbu, 3. Naudinga, 4. Nesvarbu, 5. Bereikalinga, 6. Žalinga, 7. Nuodai. Tokį katalogą sustato kiekviena pasauližiūra. Ir skyrių pavadinimai kiekviename kataloge yra tie patys, nuo vieno ligi septynių, nuo „Reikalinga“ iki „Nuodai“. Bet tuo ir pasibaigia visas vienodumas. Kas po paskiromis skyrių antraštėmis įtraukiama ir rekomenduojama, yra taip iš esmės skirtinga, jog vienos pasauližiūros kataloge nurodoma kaip *Reikalinga*, kas kitos pasauližiūros kataloge stovi po antrašte *Nuodai*. Taigi nėra visiškai bereikalingas, bet priešingai — didelės reikšmės dalykas žmogaus laimei, kad jis pasirinktų tikrąjį katalogą. O jų yra penki ar šeši. Ir kur gi tikrasis? — Tačiau jau daug yra pasiekta, jei jaunuolis supranta, kad ieškojimas tikrosios pasaližiūros nėra bereikalingas laiko gaišinimas. Nėra luksusinis rūpestis tučiomis valandomis ir su tuščiais žmonėmis. Šitame klausime kalba eina apie visumą. Jau ne vienas ir ne viena iš jūsų pas mane sėdėjote. Su skeveldromis rankose. Savo jaunose rankose. Blogi žmonės? Aš nuolat patiriu, kad tik nedaug tėra žmonių, kurie blogi *yra;* bet už tai tuo daugiau tokių, kuriems blogai *sekasi*. Jie davėsi sau įkalbėti visiškai netinkamą pasauližiūrą; į rankas jie gavo atvirkščią gyvenimo gėrybių katalogą. Ir dėl to jie buvo sutriuškinti.

Kai užaugsiu, lakūnu būsiu

Amerikos Lietuvių Marianapolio kolegija

Savo akimis neesu apglėbęs gražesnės kertelės šitoje pusėje Rojaus, kaip Amerikos lietuvių katalikų Marianapolio kolegija su josios gražiausiuoju parku. Man bent... jos didingas, dvariškas vaizdas niekuomet nepaskęs užuomaršos juodoje jūroje. Ir iki šiai dienai, aš neišsprendžiau, kas mane daugiausiai sumasino: ar jos šimto metrų ilgumo klevų alėja, ar Kristaus erškėtmedis.

Įdomiausias dalykas apie Marianapolį yra, kad čia, kur kadaise milijonieriai puotavo, kur gurkšnojo šampaną — šiandien, iš tos pačios vietos trykšta Amerikos lietuviams katalikybės ir lietuvybės neišsekamas šaltinis. Pavadinkite tokį dalyką gyvenimo paradoksu arba paskirties ironija — bet faktas pasilieka faktu... Šitos ir panašios mintys pakrikusiai narpliojosi mano galvoje, pradedant rašyti apie Marianapolio kolegiją tolimoje Amerikoje.

Pirmutinis fasado reginys nustebina žiūrovą. Ypač, jei klaidingai jo manyta, kad Amerika yra šalis be architektūros žiedų. Raudonų plytų pastatas korintiškom kolonom didingai liūdija, kad Naujame Pasaulyje yra toks dalykas, kaip meniškas skonis. Visa nuosavybė, tikėk manim, įkainuota daugiau negu milijoną dolerių vertės. Mano paskutinis sakinys atsiduoda arabiškom pasakom, ar ne? Bet nesakau, kad kilimai skrieja ore.

Bet aš jau peržengiau koplyčios slenkstį. Ar ji žmonių įrengta? Netikėčiau. Atrodo negalima, kad čiauškiantieji žmonės galėjo tokias grožio koncepcijas turėti. Kolegijos maldos namas džiugina akį ir tuo pačiu įkūnija žmoguje dangiškos ramybės ir poilsio jausmą. Sienos išmuštos raudonu šilku, tviska

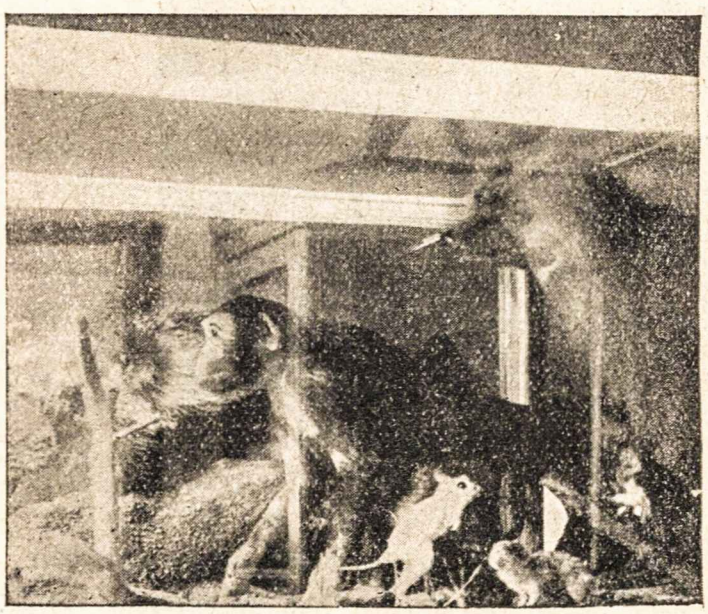

Tėvų Jėzuitų gimnazijos gamtos muziejuj

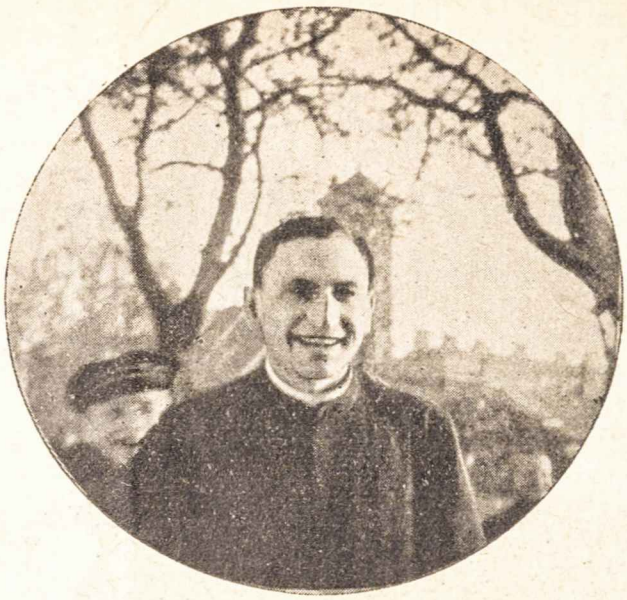

Širdingas mokytojo juokas

šilkinės užuolaidos prie langų, joniško rašto kolonų puošmens kelia sielą dangop — tokioje atmosferoje savaime linksta keliai, atsiklaupti ir iškugždėti Aukščiausiajam žemišką maldelę.

Nepabudinkite manęs, leiskite sapnuoti. Einu skęsdamas kilimuose per jaukų svečių salioną, jaukią valgyklą iki kol atsiduriu prieš onikso akmens židinį. Koks šito kambario gražumėlis! Parketas tikrai nuostabus, sienos iškaltos kirkusinėm lentom — čia bent smagu bilijardais pažaisti. Vienas šitas kambarys įvertintas tiktai 35.000 dolerių.

Ar jums pasakyti šį tą apie pamokų ruošimo sales, pamokų auditorijas, ir profesorių bei mokytojų kambarius? Gal ne. Savo jaukumu, prabanga skiriasi, sakykime, nuo jūsiškių Lietuvoje. Be to, viename suole mokiniai nesėdi po du. Kiekvienas mokinys turi atskirą kėdę ir kilnojamu viršeliu stalelį.

Aš noriu ilgiau stabtelt, šį tą pasakyti apie jų didžiąją salę. Žiūrint į žaliai išdažytą salę, žiūrovas nieko ypatingo nepaste-

Paaiškės, kuri Kauno gimnazija geriausiai futbolą žaidžia

bėtų. Taip — paprasta auditorija. Bet tai istoriška vieta. Rugsėjo 12 diena 1932 m., ištautėjimo slibinui ryjant auką paskui auką, šitoje vietoje gimė naujutė, gaji Amerikos Katalikų Lietuvių Studentų organizacija. Šiandien, ji turi kelius tūkstančius narių, kurie skaito savo žurnalą „Studentų Žodį".

Bet, girdėtis kugždesys, kad Amerika sporto rojus. Taip, Marianapolio kolegija parodo pasauliui jos lietuviškojo jaunimo miklumą bei vikrumą. Yra sviedinio (baseball) ratelis, futbolo ratelis (visai skirtingas nuo lietuviško futbolo arba anglų

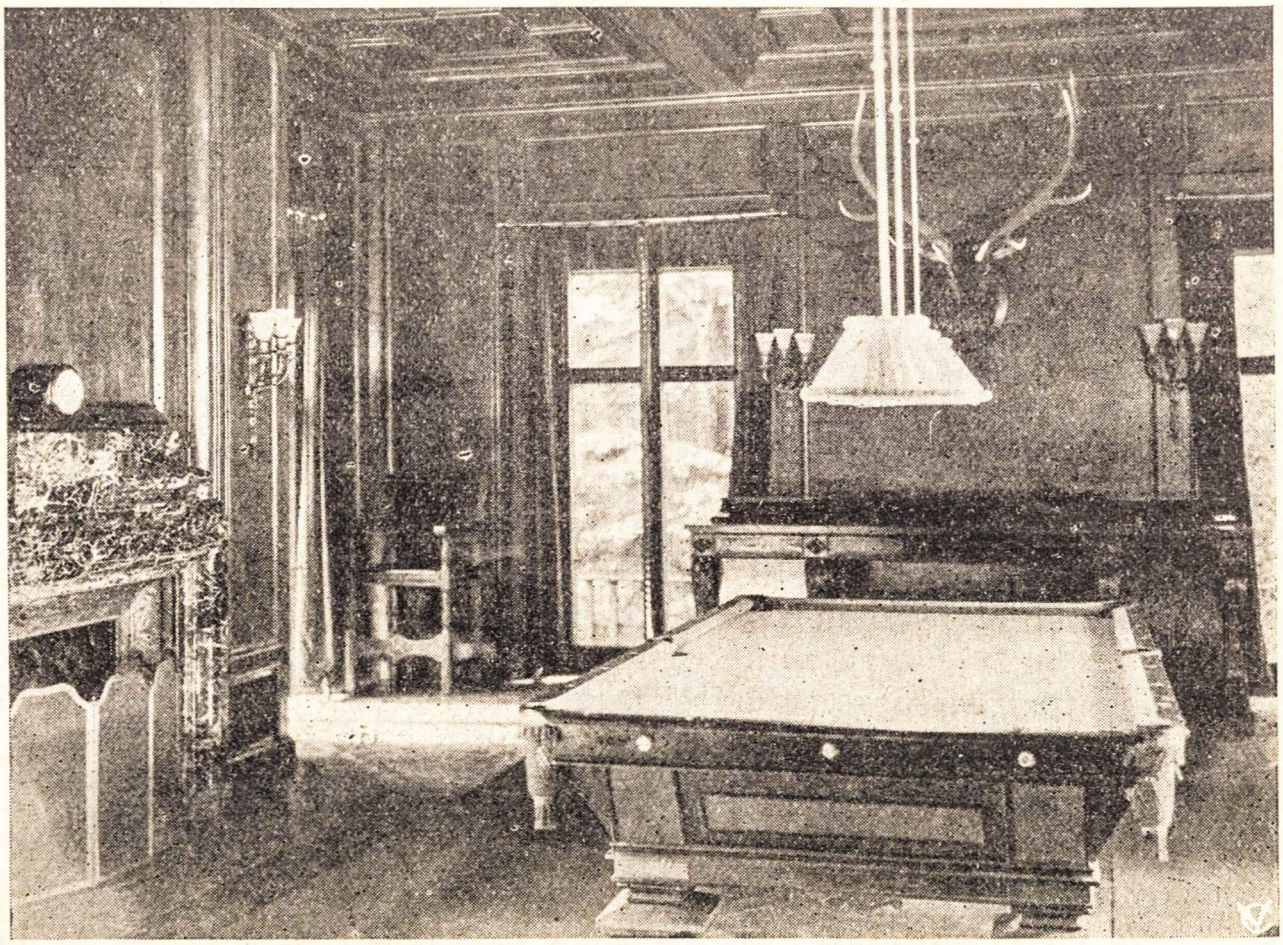

Dalis biliardų salės

rugby'io) ir teniso (yra dvi aikštės kolegijos parke) bei krepšiasvydžio komandos. Yra daugiau sportų, bet jie lietuviams moksleiviams būtų paslaptingi žaidimai, tai neverta jų minėti be tam tikrų, ilgų aiškinimų. Ir, ar gali būti geresnė reklama lietuviams Amerikoje (ir apskritai, Lietuvai) kaip angliškų dienoraščių sporto lakštuose (kur jo labui skiriama bent 3 puslp.) įvairūs sporto aprašymai, kaip pavyzdžių varžovų, Marianapolio kolegijos komandų lietuviškom pavardėm? Amerikos gyventojai labai domisi sportu, skaito žinutes ir sako: „They are Lithuanians" (Jie yra lietuviai).

Beslinkdamas po sporto aikštes, pradedu klausti savęs, ar aš kur nors ir kada nors savo gyvenime esu matęs tiek daug

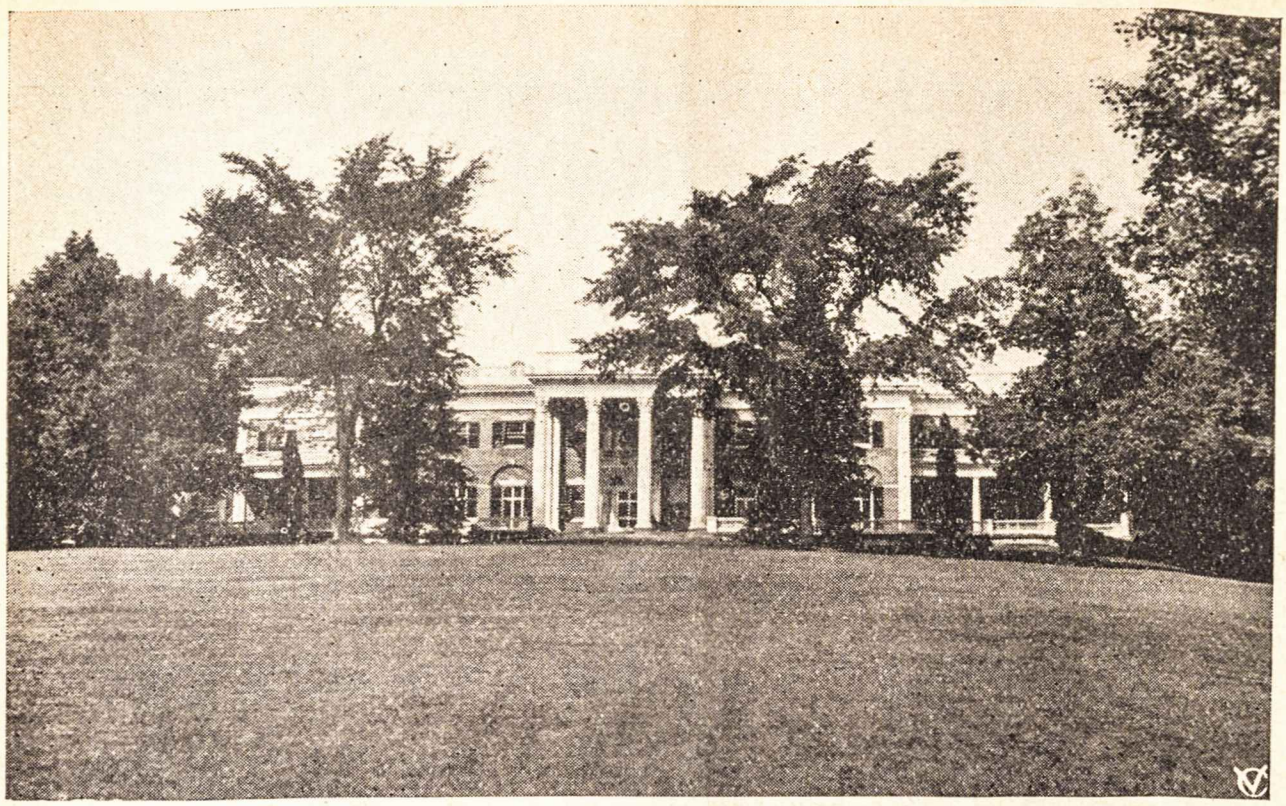

Marianopolio kolegijos frontonas

pušų, eglių, ąžuolų ir kitų nežinomų medžių susodintų 3000 akrų? Kai kurie medžiai yra iš Japonijos, Rusijos ir kitų kraštų. O suskaityk, jei gali, rododendronų kerų skaičius. Paminėtina dar ilga vynuogėm apdengta palapinė. Parke yra (tiems kurie mėgsta vaikščioti) apie aštuonios mylios takelių ir kelelių, kurie vingiuojasi didele dalim per mišką.

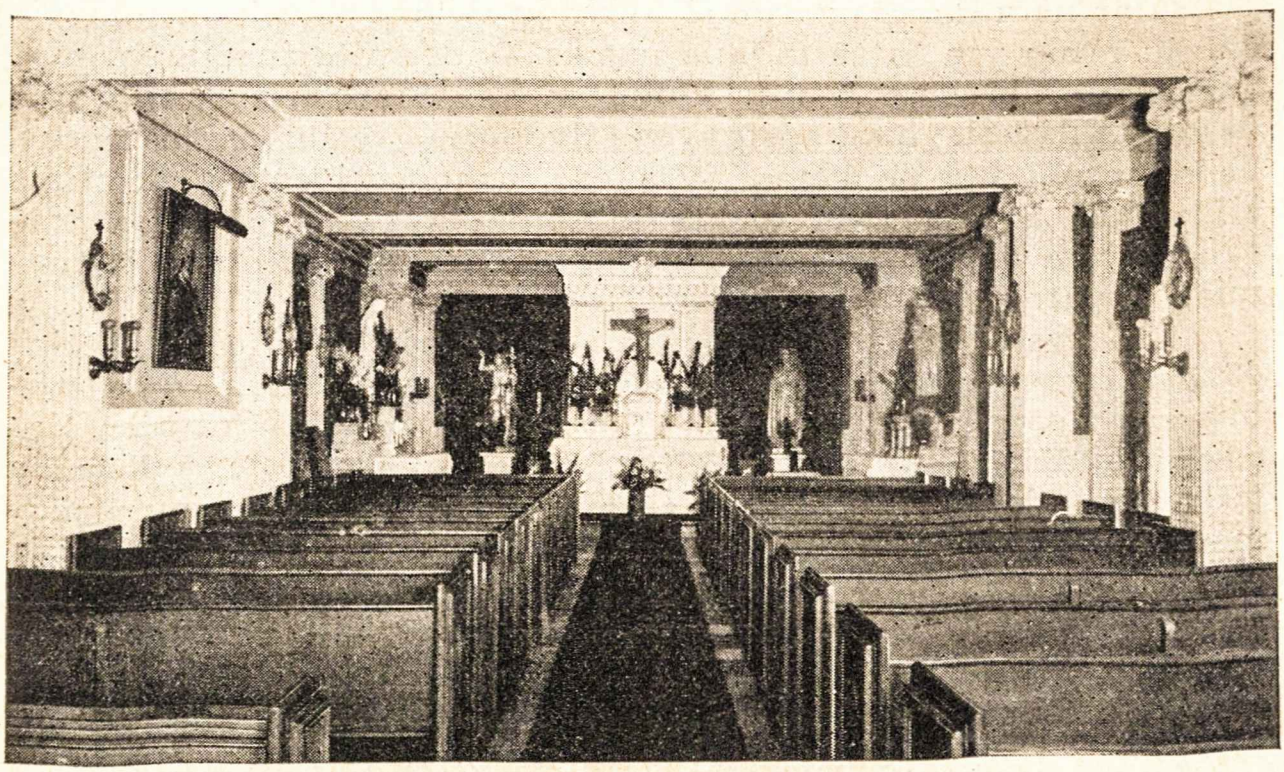

Marianopolio kolegijos koplyčia

Saldžiai įsiurpo vynuogės

O ar nėra daugiau namų? Kur jų nebus. Atokiau nuo didžiųjų rūmų yra kitas didelis namas — dormitorium arba miegamasis. Čia žemesniųjų kursų moksleiviai ilsisi po dienos darbų. Kiti kolegistai apsigyvena dvejuose gretimuose namuose. Tokių namų yra penketas. Visuose namuose įvesta centralinis šildymas. Šviesa visur elektros. Botanikos ir biologijos pratyboms yra daugybės inspektų, keli nepaprasto didumo šiltnamiai ir patogi laboratorija.

Nesakysiu, kad į šitą kolegiją suplaukia jaunuoliai iš visų 48 Amerikos Jungtinių Valstybių. Bet iš gana daug tų valstybių yra vienas, kitas atstovas. Savaime aišku, iki šiol vien lietuviai leidžiami ir gali mokintis šitoje kolegijoje. Trumpą laiką gyvuoja šita įstaiga, bet tėvai marijonai suspėjo jau visuomenei parodyti „gerų vaisių iš pirmų medelių". Nėra sunkesnio darbo Amerikoje (tas pats ir kitur) kaip auklėti jaunimą lietuvybės ir katalikybės linkme. Linkėtina, kad kaip iki šiol Amerikoje tėvai marijonai turi gerą „educators" (auklėtojų) vardą taip ir toliau tą vardą palaikytų ir kaskart dar aukščiau keltų Marianapolį toje kolegijų ir universitetų šalyje.

Kazys A.

Apžvalga

Veda V. Valentinas

Vaitkus jau perskrido Atlantą. Ilgai laukęs gero oro ir daug kalbų sukėlęs Amerikos lietuvis F. Vaitkus pagaliau rugsėjo 21 d. su „Lituanica II" pakilo iš New Yorko aerodromo, pasiryžęs būtinai pasiekti Kauną be sustojimo. Oro sąlygos, kurias lakūnui teko nugalėti, buvo neapsakomai blogos. Per visą skridimo laiką, dėl tirštų rūkų nė karto nematė vandens ir tik vieną kartą žvaigždes. Visą laiką turėjo pasikliauti savo instrumentais. Dėl nepalankių oro sąlygų benziną išeikvojęs greičiau, negu buvo numatyta, pasiekęs Airijos krantus, būtinai turėjo nusileisti. Esant nepatogioms nusileidimo sąlygoms, lėktuvo dešinysis sparnas ir važiuoklė smarkiai nukentėjo. Pats F. Vaitkus laimingai išliko sveikas. Kadangi lėktuvo taisymas užtruks ilgai, tai lėktuvas buvo išardytas ir bus atvežtas į Kauną, o F. Vaitkus iki Berlyno atskrido kitu lėktuvu, iš ten į Klaipėdą atvyko traukiniu, o iš Klaipėdos į Kauną atskrido mūsų karišku lėktuvu. Visur Lietuvoj buvo nepaprastai iškilmingai sutiktas. Kaune laukė net 40.000 žmonių!

Lietuvis jau antrą kartą nugalėjo neramųjį Atlantą. Garbė didvyriams!

Mažosios Lietuvos paroda

Rugs. 23 d Vytauto Didž. muziejaus patalpose buvo atidaryta pirmoji Mažiosios Lietuvos paroda. Paroda labai turininga ir įdomi. Joj išstatyta labai daug vertingų eksponatų. Iš jų sužymėtini: senovės prūsų spauda, kryžeivių ordeno paminklai, įvairūs vokiečių mokslininku atsiliepimai apie Maž. Lietuvą, Klaipėdos sukilimo vaizdai, dabartinė vokiečių propagandinė literatūra, tendencingos ir Lietuvą šmeižiančios žinios, hitlerininkų bylos kaltinamoji medžiaga ir daugybė kitų. Parodą puošia gražūs Klaipėdos pajūrio vietovaizdžiai.

Žemės ūkio paroda. Rugsėjo 21—27 d. Kaune buvo surengta dalinė žemės ūkio paroda. Paskutinioji tokia paroda buvo 1930 m. Paroda buvo labai gausi eksponatais ir lankytojais. Apskaičiuojama, kad parodą aplankė 120.000 žmonių.

Klaipėdos pedagoginis institutas jau veikia. Pirmasis pedagoginis institutas buvo atidarytas rugs. 18 d. Institutas rengs pradžios mokykloms mokytojų.

Studija apie senoviškąjį lietuvių laiką. Mok. P. Būtėnas parašė platoką tyrinėjimą iš lietuvių kultūros istorijos — apie senoviškąjį lietuvių laiką, jo dalijimą. Studija bus spausdinama „Mūsų tautosakoj". Tai pirmas tos rūšies tyrinėjimas mūsų mokslo literatūroj.

„Karas ir taika" lietuviškai. Žinomą L. Tolstojaus veikalą „Karas ir taika" netrukus mano išleisti „Šviesos" knygynas. Veikalas bus išleistas šešiais tomais, iš viso turės apie 2.000 puslapių. Jis išverstas į visas didžiąsias Europos kalbas.

Tarptautinių žodžių žodynas. Greitu laiku išeis iš spaudos. Žodyną sudarė K. Boruta, Pr. Čepėnas ir A. Čepėnienė. Redagavo J. Žiugžda. Peržiūrėjo prof. Vacl. Biržiška ir prof. Pr. Dovydaitis. Žodynas turės daugiau kaip 1.000 pusl. ir bus paaiškinta apie 24.000 žodžių. Leidžia „Sakalo" bendrovė.

Lietuvos meno paroda Maskvoje. SSSR tautų kultūrai tirti draugija organizuoja Lietuvos meno parodą

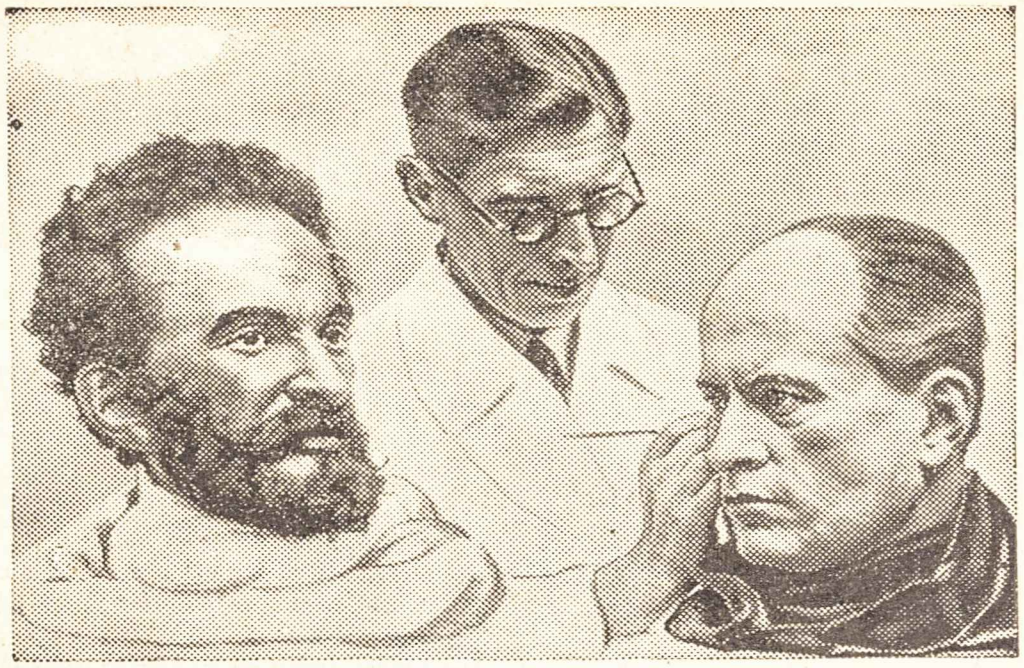

Skulptorius dirba dviejų kariaujančių valstybių vadų biustus. Abisinijos (kairėj) ir Italijos (dešinėj)

Sovietų Rusijoj. Paroda bus surengta šią žiemą. Lietuvos menininkų kūrybai užsieny reprezentuoti sudaryta komisija.

Rašytojų metinis suvažiavimas. Spalių 20 d. Lietuvos rašytojai renkasi į savo metinį susirinkimą. Bus renkama nauja valdyba ir sprendžiami svarbūs literatūros gyvenimo klausimai. Apie suvažiavimą kitame nr. parašysime.

Teatras darbą pradėjo. Teatras sezoną pradėjo rugs. 15 d., pastatydamas romantiškai komišką F. Flotovo operą „Martą". Drama sezoną pradėjo taip pat premjera — P. Vaičiūno „Sulaužyta Priesaika".

Operos repertuarą numatoma praturtinti lietuviška Račiūno opera „Trys talismanai". Taip pat numatoma keletą senų vertingesnių operų atnaujinti. Dramoj numatoma iki Naujųjų Metų pastatyti V. Hugo „Les Misérables" („Vargingieji"), Kalderono komediją „Nematomoji" ir vaikams B. Sruogos „Aitvaras teisėjas".

Klaipėdos operos neaiški padėtis. Dėl sunkių ekonominių sąlygų Klaipėdos opera nebus finansuojama. Tuo labai susirūpino Klaipėdos visuomenė. Daromi žygiai kur nors rasti lėšų.

Rašytojų žodingumas. Didžiausias pasauly dramaturgas anglas, Šekspyras, savo kūriniuose vartojo ligi 20. 000 žodžių, anglas Miltonas — 12.000 ž., Šileris — apie 16.000 ž., Homero raštuose esama 9.000 ž., Senajame Testamente — 5.800 ž., Naujajame Testamente — 4.800 ž.

Žodingiausiais lietuvių rašytojais be nebus Vaižgantas, vertėjas St. Dabužis, vysk. M. Valančius, S. Daukantas, ir K. Duonelaitis.

Eiliniai žmonės kasdieniniam gyvenime naudojasi mažesniu žodžių kiekiu. Pav., mokytojas, gydytojas, inžinierius, tenkinasi apie 2.000 — 3.000 žodžių. Kvalifikuotas miesto darbininkas ligi 5.000, kunigas, teisininkas — ligi 10.000 ž., žurnalistas ligi 20.000 ž. Paprastam sodiečiui užtenka net kelių šimtų žodžių.

ATEITIS 11 NR. išeis lapkričio pirmosiomis dienomis. Jame bus feljetonų konkurso daviniai, *J. Lingio,* šiąvasar Švedijoj buvojusio, kelionės įspūdžiai, 10 nr. nebetilpęs prof. Kemėšio straipsnis, P. Arvydo „Reilg. moksleivių renesansas" etc. Raštus siųsti iki spalių 22 d.

Pranešimas visiems bendradarbiams

Paštas pakeitė rankraščių siuntimo tarifą. Nuo dabar rankraščius, siunčiamus Redakcijos vardu (tiktai), *reikia apmokėti ne 30 cnt., bet tiktai 5 cnt.* Tačiau visada duoti pasverti, neklijuoti ir viduj nedėti laiškučių Redaktoriui. Juos siųsti skyrium. Voke pažymėti *spausdiniai — rankraščiai* ir parašyti savo adresą.

Literatų būreliams, jų valdyboms ir visiems kitiems, kurie teiraujasi, kaip „Ateity" galėtų pamatyti savo gyvenimo fotografijų, pranešame, jog, siunčiant spausdinimui fotografiją, reikia siųsti ir 8 lit. 50 cnt.

ALYTUS

— Šiais mokslo metais moksleivių gyvenimas žymiai pasikeitęs. Visur jaučiamas didesnis užsidegimas, didesnis susirūpinimas tiek mokslo, tiek religiniais dalykais.

— Su dideliu džiaugsmu alytiškiai sutiko naują kapelioną kun. Vaitiekaitį. Bet ir yra ko džiaugtis! Kun. Vaitiekaitis visa savo siela atsidavęs moksleivijai.

— Pirmiausia šįmet išjudėjo eucharistininkai. IX. 22. įvyko gausingas visuotinis eucharistininkų susirinkimas, kuriame gerb. kun. kapelionas skaitė turiningą paskaitą „Eucharistininko pareigos". Po paskaitos buvo parodyta gražių vaizdelių. Šiemet eucharistininkai suskirstyti į keturias grupes: 1. — vyr. klasių vyrai, 2. — vyr. klasių mergaitės, 3. — jaunesn. klasių berniukai, 4. — jaunesn. klasių mergaitės. Jaunesniųjų klasių berniukams vadovauja Vl. Bražinskas (VII kl.), o janesniųjų klasių mergaitėms — O. Grušauskaitė (VII. kl.).

— Geresnieji gimnazijos sportininkai smarkiai ruošiasi krepšiasvydžio ir kumščiasvydžio rungtynėms. Rungtynes manoma surengti IX. 29. su Aukšt. Mišku Mokykla.

Ciesa.

— Alytus metai iš metų laukia, lyg gervė giedros, naujųjų gimnazijos rūmų, o šių kaip nebuvo, taip ir nėra. Lig šių metų dauguma moksleivių dėl tos priežasties buvo priversti lankyti popietines pamokas. Šįmet gimnazijos direktoriaus p. Pr. Gustaičio pastangomis išnuomotos patalpos, kuriose dirbs V ir VI kl. mergaitės ir mišrioji VIII kl. Klasės gan žemos ir ankštos. Mokytojų kambarys, moksleivių vadinamas karceriu, toks mažas, kad vos galima trims mokytojams apsisukti. Tik persikėlus buvo prikrėsta daug juokų ir šposų. Šiam flygelyje viešpatauja savotiška dvasia.

— Bažnytinis gimnazijos choras jau nuo seniau šlubavo visomis keturiomis, o dažnai po didesnių šeštadienio pasilinksminimų bei robaksų, sekmadienį per moksleivių pamaldas viešpataudavo visiška tyla. Šįmet jau sutvarkyta, nes gimnazijos choras yra sykiu ir bažnytinis choras. Kadangi daug moksleivių užmiršta savo pamaldas ir dažnai kalba apie karišką drausmę, tad manoma, kad kapelionas jų pasigailės ir vieną gražią dieną įsakys eiti į bažnyčią organizuotai.

— Paskutiniu laiku vienoj aukštesnėj kalsėj įsigalėjo nepaprastas chuliganizmas, berniškumas. Pertraukų metu ar šiaip nesant mokytojo traukiamos tokios dainuškos, vartojami toki bjaurūs šodžiai, kad vargu ar atsirastų toks kaimo piemenėlis, kurs drįstų kad ir piemenų tarpe tokiais perlais švaistytis. Tenka pažymėti, kad visų šių blevizgų karalius yra iš inteligentiškos kilmės. Tur būt čia tokia kūryba!

— Dzūkijos ūkininkų ekonominis krizis šiemet gyvai pasireiškia gimnazijos moksleiviuose. Nemaža yra ūkininkų vaikų, kurie gyvena pakriau-

šių lūšnose. Yra tokių, kurie šiemet dėl lėšų stokos visai neatvyko.

— Mūsų literatai vis dar nepabunda.

Kasmatė

BIRŽAI

Literatūros vakaras

Numatoma, kad literatūros vakaras Biržuose įvyks maždaug 20 arba 27 spalių. Į vakarą yra kviečiami iš Kauno šie rašytojai — poetai: Bern. Brazdžionis, Kazys Binkis (paskaitininkas), L. Dovydėnas, K. Zupka, Vytautas Sirijos Gira ir L. Žitkevičius. Iš Biržų visuomenės žada pasirodyti Pr. Lemberis, neseniai išleidęs eilėraščių rinkinį „Saulėtekius". Iš moksleivių — (jei leis tam tikros sąlygos) Eug. Matuzevičius.

Gimnazijos „Elitas" dega... nerimu...

Paskutiniuoju laiku iš „rinktinio" gimnazijos „elito" tenka dažnai išgirsti nusiskundimų, kad, girdi, žiūrėk — gimnazijos aktyvaus darbo priešaky stovi moksleiviai in corpore.

Nesikarščiuok, „kolektyvinis elite" — maž ir Tu, žaisdamas pingpong ir dannuodamas „džembaorėjas", susilauksi šviesesnių dienelių ir padarysi gimnazijos gyvenimą turiningesnį.

Kas gi kaltas, kad iki šiol neįveikei tai padaryti?

„Jaunatvės lapai" nr. 5

Greitu laiku išeis Biržų katalikų moksleivių laikraštėlis „Jaunatvės Lapai" nr. 5 (jubiliejinis numeris). Medžiaga jau baigiama parengti. Bus daug gražių eilėraščių, rimtų straipsnių, įdomių novelių ir kt. Redakcinę komisiją sudaro: M. Indriliūnas, A. Vainauskaitė, Eug. Matuzevičius.

„Literatas" nr. 2

išeis spalio gale ar lapkričio pradžioj.

Chap.

JURBARKAS

— Jurbarkiečiai dar tebesidžiaugia „Gamtos draugais", kurie čia buvo užsukę.

— Literatai vos „susisveikinę", skubiai metėsi į darbą. Tai rūpesčiu tik dviejų žmonių..., nes senosios valdybos likučiai gėdijos ir pasigarsinti. Todėl nutarta „apvalyti". Teisingai, iš 60 beliko 20!.... Į naująją valdybą išrinkti priešrinkiminiu nutarimu gabiausieji, energingiausieji. Ar pavyko, parodys ateitis. Pirmininku išrinkom *V. Šimaitį,* sekr. *J. Pušinskaitę* ir ižd. *Pr. Lukoševičių.* Rev. kom. pirm. *V. Sabaliauskas,* o nariais *P. Spokas* ir *L. Vakselis.*

Veiklumas pasireiškė net po keletos dienų. Rugs. 21 buvo surengtas liuksusinis literatūrinio pobūdžio pasilinksminimas. Programoj: J. Daulenskis su kelionių avantiūriškais aparšymais. V. Šimaitis, eilėraščiais, V. Sabaliauskas, — fisofinio turinio novele iš jaunuolio ir jaunuolės pergyvenimų.

Nežinomas

KAUNAS

Kadangi Kaune yra daugiausia ir įvairiausių mokyklų, negu bet kuriame kitame Lietuvos mieste, todėl čia yra ir mokinių įvairiausiose sąlygose gyvenančių ir įvairaus įsitikinimo bei nusistatymo. Čia, gal daugiau, negu kur kitur, yra moksleivių, kurie mokosi niekeno nepadedami t. y. vien savo rūpesčiu. Tokių moksleivių yra daugiausia suaugusiųjų gimnazijoje bei specialiose mokyklose. Jų tarpe yra ir tokių, kurie savo visai menku uždarbiu ne tik patys mokosi ir iš to pragyvena, bet dargi užlaiko savo jaunesniuosius brolius bei senus tėvelius, o tokių yra nemaža. O tai yra charakteringa, kad tokie mokiniai mokosi gana neblogai, o kartais net pirmauja. Taip pat netenka stebėtis, jei kartais prisieina jiems net ir pasilikti (yra tokių, kuriems nebelieka laiko nė pamokoms ruošti).

Reikia tikėtis, kad iš dabar vargstančių, kartais daugelio pašiepiamų moksleivių išaugs dideli tautos, valstybės ir kultūros darbuotojai. Nes tik jie supranta tikrąją gyvenimo prasmę ir tik jie mokės pažinti tikroje šviesoje tikrąjį gyvenimą.Jie išeis taisyti gyvenimo. Katalikai moksle-

viai tuosius širdingai užjaučia, neatsižvelgdami į tuomų skirtumą ir kilmę, gyvena visi broliškai ir visi bendrai dalijasi įspūdžiais, daro bendrus pasikalbėjimus ir bendrai visi džiaugiasi laimėjimais.

Alb. Stanelis

„PAVASARIO" GIMNAZIJA

— Su visa eile mokytojų jau apsipratome. Liūdnesnio įspūdžio daro vokiečių kalba, kuri į klasę ateina per nelyg dideliu griežtumu ir kuolais.

Nors mokykloje žymi dalis atsirado naujų mokinių, tačiau visų tarpe jaučiasi visiškas draugiškumas. Tiesa, galima pastebėti dvi srovės: katalikiškai nusistačiusi diddesnė dalis ir mažesnė dalis — skautai—, o likusieji prijaučia vieniems arba kitiems, arba net visai niekur nesikiša.

Septintokai ruošiasi surengti lapkričio mėnesio pradžioje vakarą. Tikimasi, kad šiais metais visos mokyklos bus surengtas *literatūrinis vakaras,* kurio kai kurie moksleiviai jau dabar pradeda laukti, nes p. Direktorius jau pernai panašų vakarą buvo žadėjęs leisti surengti ir pats kiek galėdamas jį paremti.

Kiek girdėti, dalis moksleivių nori sudaryti mokyklos literatų būrelį Reikia tikėtis, kad p. Direktorius tokiam būreliui leis laisvai veikti mokyklos ribose, ypač, kai jam vadovaus vienas mokytojų.

Blat-nas

KĖDAINIAI

— Šiemet mokinių skaičius, uždarius pirmąją klasę, šiek tiek sumažėjo. Prirengiamoj klasėj mokinių nedaug. Tačiau Kėdainiai mokinių skaičiumi pralenkia daugelį gimnazijų. Kai kuriose klasėse yra apie 100 mokinių.

— Po atostogų neradome kelių mokytojų. Buvęs direktorius p. Avižonis paskirtas Kaune Centralinio Valstybės knygyno vedėju. Vokiečių kalbos mokytojas p. Krukas perkeltas į Kybartus; istorijos mokytoja p. Maksimavičienė perkelta į Panevėžį; p. Tylėnienė pasitraukė.

— Naujai atkeltas iš Raseinių direktorius p. Tylenis prieš kelerius metus buvo mūsų gimnazijoj mokytoju. Istorijos dėstyti atkeltas iš Rygos p. Sužiedėlis, o lotynų k. p. Šidiškis.

— Sportininkai pradeda bruzdėti. Neseniai (korespondentas datos nepamena) jie darė pirmąjį susirinkimą.

— IX. 14. literatai sušaukė rimtą susirinkimą. Nariai skaitė atostoginę kūrybą.

— Paskutinė naujiena: naujų gimnazijos rūmų statyba jau pradėta. Rūmai bus moderniški ir erdvūs. Statyba turi būti baigta ligi Kalėdų.

Vijoklis

LAZDIJAI

— IX. 8. d. buvo žygio į Vilnių minėjimas. Gimnazija organizuotai dalyvavo pamaldose ir parade. Iškilmingame posėdy, gimn. mok. p. B. Jurkša turiningoje kalboje nušvietė žygį į Vilnių ir jo pasėkas. Posėdžio metu buvo platinami Vilniaus pasai ir ženklai. Po atviru dangum gimnazijos choras gražiai sugiedojo keletą dainelių, o geriausieji deklamatoriai padeklamavo Maironio ir kitų poetų eilėraščių.

IX. 14 d. vakare buvo bendra išpažintis, o rytojaus dieną, padariusi gražaus įspūdžio bendroji šv. Komunija.

— Daromi žygiai įkurti literatų būrelį, tačiau daug pasipriešinimo randama pačių moksleivių tarpe. Pažymėtina, kad tai yra ne per geriausiai rašą literatūrines temas moksleiviai. Neaišku, ar jie tik nesąmoningai tam prieštarauja, ar kieno nors kurstomi.

Silvydis

— Šiais mokslo metais pedagogai stengiasi įkinkyti moksleivius į jų praktiško žinių pagilinimo darbą. Ypač tą uoliai vykdo lietuvių kalb. mok. kun. Kirvelaitis, duodamas kiekvienam savo mokiniui rašyti referatus iš einamojo kurso.

— Kiek girdėti, šeštokai, padedant lietuvių kalb. mok. kun. Kirvelaičiui, rengia A. Jakšto minėjimą. Kolegos laukia, kad ir juos pakviestų minėjime dalyvauti.

— Paskutinėmis dienomis vyresniųjų klasių gimnazistus „sukrėtė" nelauktas įsakymas grynai nusikirpti plaukus. Įsakymas be jokio žymesnio pasipriešinimo buvo įvykdytas.

V. Dzūkas

LINKUVA

— Atostogų metu buvo užbaigta gimnazijos rūmų statyba, todėl šiais metais visos klasės telpa vienuose rūmuose. (Teisingai Edžion-Tekš dainavo!).

— Nors dabar visi kupini energijos, bet mūsų literatai miega... Nors beveik praėjo visas mėnuo, bet dar nebuvo sušaukta nė vieno susirinkimo. Gal bijo šaukti dėl to, kad nebūtų išrinkta kita valdyba? Laikas būtų pabusti!

— Mokslo metų pradžioje galutinai teko atsisveikinti su taip visų mylimu gerb. kapel. kun. Jon. Nagulevičium. Nors jis neilgai tebuvo Linkuvoj — vos vienus metus, — bet savo taktiškumu. rimtumu, atsidavimu tiek patraukė mokinius, kad sunku buvo su juo ir atsiskirti. Dabar visi laukia naujojo kapeliono ir iš jo tikisi ne mažiau, kaip iš buvusiojo. Be to, šiemet pasikeitė ir kaikurie mokytojai. Kūno kultūros ir muzikos bei dainavimo mokytojų E. Rožaiskaitės ir Oniūnaitės vieton atkeltas p. Austinas. O paišybos mo. K. Dragūno vietoje, kuris išėjo į pensiją, atkelta mok. Kindurytė

Į naująją kooperatyvėlio valdybą išrinkti šie: *Alb. Paltarokas (VII* kl.), *Felic. Jarašiūnaitė* (VI kl.), *P. Simonaitis* (VI.) kl.), *Jul. Martišius* (VI kl.), *Ign. Burkus* (VII kl.), ir *Juoz. Petrušaitis* (VII kl.).

Šiluvis

MARIJAMPOLĖ

Marijonų gimnazija

Kaip pirmąjį kartą rašant, tenka šiek tiek charakterizuoti sąlygas, kuriose tenka šios gimnazijos mokiniams gyventi ir dirbti.

Pati gimnazija nėra didelė, paprastai turinti 200 su viršum mokinių. Maždaug pusė jų gyvena bendrabuty, laikomam Tėvų Marijonų, o kiti — išsiblaškę po miestą. Mokslas pastatytas gerai, ypatingai lotynų ir graikų kalbos, nes pati gimnazija klasikinė. Gerai ir kiti dalykai.

Mokytojų tarpe turim keletą plačiau žinomų asmenų: pats Direktorius — prof. Dr. J. Totoraitis — istorikas, lietuvių k. ir literatūros mokytojas V. Ramanauskas — Vincas Romanas — beletristas ir A. Tyruolis, vokiečių kalbos mokytojas, išleidęs savo rinkinį „Pavasario Saulėje". Moksleiviai taip pat turi jėgų, tik tos jėgos neišjudintos kaip reikia. Iki šiol trūko literatų būrelio, kuriame būtų progos parodyti jaunimo jėgas. Taip pat ir laikraštėlio trūksta. Šiais metais, energingiau padirbėjus, galima bus tas spragas išlyginti, ir marijampoliečių gyvenimas pagyvės. Taip pat keletas gabesniųjų marijampoliečių (jie buvo išvardinti „At. Spinduliuos") turėtų išdrįsti pasirodyti su savo kūriniais kurioj Redakcijoj. (Kviečiame ir „Ateitin". *Redakcija).*

— IX. 5. Marijonų g. moksleiviai dalyvavo pamaldose už mirusiuosius šią vasarą draugus: Vincą Liepuonį, Petrą Gylį ir Bronių Stadalių.

— Gimnazijos vadovybė įtaisys šachmatams specijalius staliukus. Taip pat šiemet žadama labiau susidomėti stalo tenisu, kuris iki šiol buvo gimnazijoj tik svečias.

Šakalas

MAŽEIKIAI

— IX. 14 aštuntokai norėjo surengti lyg ir tradicinį pirmąjį literatūrinį pasilinksminimą. Jau buvo pasirengę, bet nebuvo leista.. Mat, dar nepakankamai esą atgailauta už pernykščius septintokiškus griekus.. Gi paskutinę dieną buvo pranešta, kad aštuntokams daryti esą galima. Bet tai jau buvo pervėlu, ir „trepezas" nebeįvyko.

— Pilni energijos ping-pongistai padarė ping-pongo turnyrą, kurio nugalėtoju išėjo *K. Žulpa.* Antroji vieta teko *V. Skeiviui,* ir trečioji *T. Rabinavičiui.* Dabar ping-pongistai susiskirstė atskiromis grupėmis ir vėl pradėjo kasmetinį darbą.

— Sustiprėję šachmatų mėgėjų „intelektai" taip pat neberimauja. Neseniai padarę susirinkimą, susiskirstė į grupes ir taip pat pradėjo darbą, kad galėtų išrinkti meisterį, kurio pernai metais nebebuvo pavykę nustatyti. (Matote, išklausėmė šachmatininkų moksleivių prašymus ir P. Vaitonis „Ateity" vėl ves „šachmatus". Red.).

— Kooperatyvėlis taip pat dirba visu smarkumu. Juo rūpinasi mok. J. Šlekys. Mokiniams pastatyta sąlyga, kurios išdava, reikia pripažinti, gana maloni, siurpryziška. Būtent. Mikiniai visas mokslo priemones pri-

valo pirkti (ne po įsakymu!) kooperatyvėly, na, o kooperatyvėlis iš gauto pelno nupirks mokinių skaityklai radio aparatą. Tik gaila, kad ta proga kooperatyvėlis gerokai „paplėšia". Brangumas verčia mokinius nueiti kitur reikalingų mokslo priemonių nusipirkti.

— Skaitykla šiemet perkelta į pirmąjį butą. Joje matyti visa krūva laikraščių — senų ir naujų — net perdaug. Mat, senesnių numerių niekas nepasistengia sutvarkyti, ir, kol atrandi naują dienraštį, tenka gerokai paieškoti. Rodos, kad bent senuosius dienraščius reiktų iš apyvartos išimti, nes jie tik vietą užima. Žurnalai, žinoma, kas kita. Skaityklon pareina beveik visi moksleivių laikraštėliai. Tiesa, šiemet dar nesimato „Naujosios Vaidilutės", bet reikia tikėtis, kad ji atsiras. Vokiškų pernai buvusių laikraščių („Berliner Ill. Zeitung" ir „Koralle") šiemet taip pat nebematyti. (Bravo! Red.). Skaitykloje, kaip ir pernai, dežūruoja „žuvies'" balsai.

— Žinią, kad Vaitkus jau skrenda, mokiniai priėmė su didžiausiu džiaugsmu. Išėję laukan, net „valio" tris kartus jam sušuko, linkėdami laimingo skridimo.

— Pernai už triukšmavimą po skambučio klasėje ar šiaip jau už kokį nors mažesnį ar vidutinio mąsto nusikaltimą, mokyklos vadovybė „nelaiminguosius" bausdavo, duodama sutraukti A. Smetonos, ar kokį storesnį Vaižganto raštų tomelį. Ir mokiniai jau buvo su tuo apsipratę, net atskirus sąsiuvinius santraukoms įsigydami. Šiemet panaši rolė teko lotynų kalbos mokytojui. Išsprūsta kam „netyčiomis" per pamoką koks nors visur pritinkąs posakis ar serenados paskutinis posmelis, ir lotynų k. mokytojas pamokos gale skelbia, kad už atlyginimą narsuoliui skiriama išmokti koks nors Cezario skyrelis. Vadinas, tenka išmokti to skyrelio vertimas. Na, ir nelaimingasis su iškelta ar nuleista galva turi atlyginimą prisiimti.

Aretino

PANEVĖŽYS

— Panevėžio padangėj šis tas naujo. Štai, iš Mokytojų Seminarijos (kurios jau nebėr) Vyrų gimnazija gavo apie 40 spintų. Dalį šių spintų pritaiko klasiniams knygynėliams steigti. Anksčiau buvo tik bendrasis visos gimnazijos knygynas, o dabar, mok. J. Sokolovui tvarkant, turės visos klasės savo atskirus knygynėlius ir galės dar naudotis bendruoju knygynu.

— IX. 21. Šeštadienį buvo visų katalikų moksleivių išpažintis katedroje, o rytojaus dieną per moksleivių mišias skaitlingai ėjo šv. Komunijos. Gražus įspūdis!

— Panevėžy įdomių senų dalykų galim pamatyti ne tik gausingame muziejuje, bet ir paprastoj gatvėj. Žiūrėk, dar sutiksi kadaise buvusios Mokytojų Sem-jos liekaną, senieną— seminaristę... Jų visame panevėžy tik 27. Visame Panevėžy!

— IX. 22 katalikai moksleiviai išleido mylimąjį kun. A. Lipnicką. Kurs išvažiavo studijuoti į Prancūziją. Kunigui įteiktas gražus adresas. Kun. A. Lipnickas, reikia pasakyti, buvo panevėžiečių labai mylimas ir gerbiamas. Užtat per išleistuves buvo sukelta daug ovacijų. Be to, išvyksta iš Panevėžio dr. kun. Lukošiūnas į Utenos gim-ziją kapelionu. Jam taip pat įteiktas adresas.

— Apskritai, Vyrų gim-zijoje smarkiausi tai aštuntokai. Nors yra ir 16-kos metų jaunikaičių ir „senų kareivių", visgi jie neblogai sugyvena. Imkim, paskutiniu laiku kad sujus nesujudę reikalauti ekskursijos į Kauną. „Nuvažiuosi studijuot ir paklysi", — nepasitenkinę reikalauja. Buvo delegacijos, rodos, 3 sykius visur sulindę, bet kol kas nieko gero.

—Pavasarį išvažiuojant buvo išrinkta nauja „Lindės — Dobilo Meno Kuopos" valdyba. Pirmininku buvo išrinkta *E. Narvydaitė*. Šiais mokslo metais pirmininkė į Panevėžį nebeatvažiavo, todėl reikėjo rinkti naują pirmininką. Susirinkimas įvyko IX. 15. Pirmininku išrinktas *Bronius Stasiukaitis* 54 balsais prieš J. Klevecką (38 balsais). Rinkimai praėjo tvarkingai.

Kažkodėl „J. Lietuva" ir „Moksleivis„ norėjo kažkokį „biznį" pasidaryti, kuopoje pradėdami „priešų" ieškoti. Kas gi tie „priešai"? Iš visko aiškėja, kad tie „priešai" yra korespondentų frakcijos. Kam gi afišuoti save „priešais"? Kodėl gi jam nepatinka tam tikra pakraipa"? Ar kad save laiko jos „priešu"? Keista. Pripažįstama, kad ši pakraipa ligšiol tu-

rėjusi didelės įtakos. Taip. Tas tiesa. Ji daug ir pasidarbavo. Tai už tą, kad ji daug pasidarbavo, duodoma visą eilę gabių pirmininkų ir šiaip žmonių, jam nepatinka? Kam gi? Be to, rašoma, kad sus-mas buvo sušauktas netikėtai. Čia jau visiškai einama į galą... Na, žinoma, korespondentas gal ir nesitikėjo... Manė be rinkimų. Kadangi paskutinė šventė buvo Sekminės (sus-mai būna dažniausiai šven tomis dienomis), o per Sekmines daug narių buvo išvažiavusių, taį senoji valdyba ir nešaukė sus-mo. Todėl teko šaukti šiokią dieną. Kodėl gi sus-mas sušauktas netikėtai? Nebuvo ant lentos skelbimo? Per akinius nematė? Gaila...

Paskuį korespondentas nežino, kaip ta kuopa vadinas... Ją vadina „Meno kuopa", kada pernai jos Globėjo a.a. kun. J. Lindės pagerbimui ji buvo pavadinta kun. J. Lindės Dobilo Meno kuopa. Kam klaidinti? Reikėtų korespondentui nusiimti akinius ir objektyviai žiūrėti.

Redakcijos pastaba. Mums nė į galvą nesutelpa, kaip tie korespondentai, savo asmeniniam fanatizmui patenkinti, drįsta kiršinti pane vėžiečius literatus, pūsti kaškokį baubą, kritikuodami kuopos literatūrinį laikraštėlį („J. L.") „gerai" įvertinti tik tam tikros „spalvos" moksleivių darbus. Tuo tarpų „Ateities" Redaktoriui pačiam teko vietoje tuos dalykus ištirti ir prieiti išvados, kad tas patarnavimas, kuris buvo padarytas minėtųjų korespondentų, vertas tiktai gėdos. Mokykime moksleivius literatus rašytojų pavyzdžiu, kurie moka rasti bendrą — literatūrinę kalbą.

PASVALYS

Sugrįžę radom naujai pastatytus gimnazijos rūmus. Mūsų džiaugsmui nebuvo galo. Rūmai tikrai gražūs (inž. Reisono proj.), dviejų aukštų, su vandetntiekiu, centriniu šildymu, dušais ir kitais modrniškais patogumais. Šviesiuose koridoriuose yra tam tikros nišos kuriose už stiklų išstatyti įvairūs senieji raštai ir visas komercinis muziejus. Už tai mes, mokiniai, esame dėkingi mūsų direktoriui Vl. Klusiui, ir buv. kap. kun. Ant. Stašiui, kuris ypatingai rūpinosi naujosios mokyklos statymu, bet, deja, nebeturėjo progos kartu pasidžiaugti iškilmėse.

Į šventinimo iškilmes buvo kviesta J. E. Respublikos prezidentas ir J. E. Panevėžio Vyskupas K. Paltarokas, bet kažkodėl neatvyko. Aukštiesiems svečiams buvo pastatyti 4 sutikimo vartai. Vienas buvo net už 6 klm.

Sulaukėm tiktai Švietimo Ministerio ir dviejų kitų ministerijos žmonių.

Po sutikimo aukštieji svečiai atvyko į Pasvalio gražiai papuoštą bažnyčią pamaldoms. Bažnyčia buvo papuošta gėlėmis, ąžuolų vainikais, kuriuos mes patys nupynėm, ir organizacijų bei tautiškomis vėliavomis; viena buvo pajuosta juodu kaspinu. Sumą laikė kun. Bausys, pamokslą po sumos sakė kun. kap. Barauskas, kuriame ypatingai pažymėjo, kad reikia būti vieningais, o tada ir Bažnyčia laimins ir Dievas džiaugsis.

Gimnaziją pašventino kun. kap. Barauskas. Sveikinimų telegramomis atsiuntė J. E. Vyskupas K. Paltarokas, buv. mūsų kap. kun. Stašys (dabar Panevėž. merg. gimnazijos kap.), kurio esame taip pasiilgę ir laukėm atvažiuojant; bet per daug, tur būt, mylimam kapelionui dar skauda širdį, dėl pikto žodžio, kurs ne žaizda, negreit teužgyja. Ta pačia proga pašventintas ir inž. P. Vileišio paminklas.

Pirmadienį pamokų neturėjome, matyti, tai atjautė ir pedagogai, — buvome labai pavargę, bepuošdami ir bepindami vainikus bažnyčios ir naujųjų rūmų papuošimui, kartu išstovėdami rikiuotėje, kol buvo kažkokioms organizacijoms įteikiamos vėliavos. Kam visa tai buvo reikalingi moksleiviai, jei organizacijos nieko bendro su gimnazija neturi. Be to, ir tos iškilmėlės buvo prie gimnazijos rūmų (? Red.) .

Na, bet pirmadienio vakare tai mūsų „rautas" ir patrepsenimas naujuose rūmuose ir, kas sverbiausia, ant parketo. Per visą koridorių buvo sustatyti stalai ir, taip sakant, buvo surengta mums arbatėlė. Į arbatėlę atsilankė aukštieji svečiai, be Švietimo Ministerio. Arbatėlės metu kalbėjo p. dir. Vl. Klusis, aukštieji svečiai, kun. kap. Barauskas, mok. A. Sukas, 8 kl. vardu *K. Dobkevičius*, 7 kl. vardu *A. Geležėlė*, 6 kl. vardu *Petkauskaitė* ir kiti. O dabar, nors ir naujuose rūmuose, —tas pats gyvenimas. Ir dvejetukai tie patys.

kilmėse, aplankysime Daugpilį ir pro Zarasus grįšime atgal. Gimnazijos choras skubiai mokosi latvių himną, vieną kitą latvišką giesmelę ir keletą lietuviškų dainų pasirodymui.

Aldra

„Ateities" redakcija, kuri daug džiaugsmo reiškia literatūriniu judėjimu mūsų gimnazijose, pernai itin buvo patenkinta Rokiškiu, kur pasiektieji literatūriniai rezultatai buvo daugiau verti, negu Kanados taurės. Šįmet tačiau gauname daug nusiskundimų, kad literatūrinis ryžtingumas norimas užgniaužti, patys literatai puolami, kam jie čia, o ne kitur kur rašą, kam čia, o ne kur kitur skaitomi kūriniai. Kokia dvasios ubagystė! Kai liet. rašytojai rūpinasi, kad literatūra visur įsiskverbtų, kai jie kūrinius skaito požemiuose ir kalėjimuose, kai, kviečiami, važiuoja į gimnazijas, ten žmonės (aišku, pakurstyta apie literatūrą nė „a" nenusimanančių žmonių, kuriems rašytojai, tai piemenys ir p.,—(o tempora, o mores!) bara moksleivius, kam jie rašo, skaito liaudžiai, nors iš tiesų turėtų būti džiaugiamasi, jei ir žydams ta literatūra būtų patiekiama. Kaip maža tautinio jausmo! Mes gi literatams linkime tiktai ištvermės, nes kultūra turi laimėti. O jei literatūros mokytojas jums beria tokių „perlų", kaip „Sidas baisiai įsikliopijo Chimėną..", „čia reikia daug smikalkos" etc., tai ką gi jau bepadarysi....

Redakcija

SKUODAS

Daugelis skuodiečių šiems mokslo metams susispietė Mažeikių gimnazijoje. Reikia pastebėti, kad Mažeikiai kasmet susilaukia žymių jėgų iš Skuodo; taigi, skuodiškiai Mažeikiuose pasirodo, kaip pavyzdingi moksleiviai ir nepamainomi veikėjai. Tai pripažįsta ir patys mažeikiečiai.

Bet gal užteks pagyrimų Skuodo „išeiviems", nes jie gali pradėti per daug „įsivaizdinti" (o turim pasakyti, kad panašiuose dalykuose jų „mokyti" nereikia...).

Pas mus taip pat yra naujai atvykusių iš Plungės, Sėdos, Kretingos, Palangos ir kitų Žemaitijos vietų. Tipų yra gana įvairių, nors negalima pasakyti, kad jie būtų ypatingai įdomūs. Tiesa, tas „įdomumas" gali aiškiau pasireikšti tik pavasario laike, t. y., kada sužaliuoja Bartuvos paupiai ir pradeda augti rūkštynės; todėl reikia tikėtis, kad visko ir pamatysim...

Šiek tiek yra įvykę pasikeitimų ir pedagogų eilėse. Nors, atvirai kalbant, visi laukė didesnių permainų, bet kol kas galima pasitenkinti ir jau įvykusiomis. Tiesa, mažiukai liūdi, kad vis dar negalės viešai pasirodyti su „vokiečio" žaidimu, — bet dėl to juk pasaulis nesugrius...

Religinis moksleivių susipratimas kaskart vis kyla. Už tai esame labai dėkingi gerb. kapelionui kun. Patlabai, kurs žada netrukus įvesti moksleiviams trumputes vakarines pamaldas bažnyčioje. Šis sumanymas visuose rimtesniuose moksleiviuose rado gyvo pritarimo.

Kitą kartą plačiau paikalbėsime apie „tipus" ir atskiras klases, o šiuo tarpu gal užteks. Iki, mano gerieji!

Catilina

ŠAKIAI

— IX. 8. tautos šventės proga, surengtame minėjime, p. mok. A. Žirgulys laikė įdomią ir išsamią paskaitą apie Pasaulio Lietuvių Kongresą. Vaizdus, net iki detalių, kongreso nupasakojimas daug ką paskatino susidomėti broliais išeiviais. Be paskaitos, minėjime nepasirodė niekas.

— IX. 14. Įprastoje pasilinksminimų programos vietoje, VIII-ji kl. surengė M. K. Čiurlionies minėjimą. Biografiją nupasakojo J. Baltrušaitis. Buvo skaityta šis tas apie jo kūrybą, jam skirtų eilėraščių. Bet įspūdingiausia buvo Juozo Pavalkiaus paskaita apie Čiurlionies genijų, apie jo kūrybinę veiklą.

— IX. 20. Literatai padarė pirmąjį šiais mokslo metais s-mą. Svarbiausias s-mo punktas buvo naujos valdybos rinkimai. Nors agitacijos ir nebuvo už „geresniuosius", bet valdyba išrinkta puiki, energinga, daug žadanti. Jos sąstatas: *J. Pavalkis* — pirminikas, *Liudžiūtė* ir *Vyšniauskaitė*. Be to, nutarta išleisti literatų kūrybos almanachą. Jo redaktorium išrinktas *P. Gailiūnas*, kuris savo pavaduotoju, kaip girdėti, pasiskyrė *P. Puzdešrį*. Be to, p. *Dragūnaitė* papasakojo kelionės Liurdan įspūdžius. Romantišką novelę skaitė *A .Liudžiūtė*.

S. O.

TAURAGĖ

Reforma Valst. Aukšt. Kom. mokykloje

Ligi šiol Tauragėje buvo Valst. Aukšt. Komerc. mokykla, Tėvų komitetui prašant, Švietimo Ministerija mokyklą reformuoja. Mokykla gaus gimnazijos pavidalą. Žemesnės klasės jau reformuotos, o kitos keturios baigs mokyklą Komerc. mokyklos brandos atestatais.

Literatų būrelio „nuopelnai"

Pas mus prieš pusę metų buvo įkurtas literatūros mėgėjų būrelis. Būrelio tikslas: paminėti mūsų literatūros kūrėjus, gilintis į pasaulinių rašytojų raštus, sekti naujausiąją spaudą ir patiems lavintis. Būrelį globoja inspektorius, lietuvių kalbos mokytojas, p. J. Štuopis. Buvo nutarta, jog. būrelio susirinkimai įvyks perijodiškai kas 2—3 savaitės ir kad būrelis leis savo laikraštėlį, kuris perijodiškai pasirodys kas 2 savaitės. Bet darbai, pasirodo, kita vaga eina.

Naujojo korespondento raštai šiam nr. vėloki. Kitam dėsim. Įrašome.

Susirinkimas įvyko tiktai vienas — steigiamasis. Laikraštėlio „Mūsų Mintys" išvydo spaudą tik 2 šiokie tokie numeriai. Visa kaltė tenka apsileidusiai valdybai ir redakcinei komisijai.

TELŠIAI

— Neblogai veikia eucharistininkai. Daro kas mėnesį bendras šv. Komunijas ir susirinkimus. Būreliui vadovauja kun. kapel. Dr. Kruša. 15. IX. buvo visos gimnazijos išpažintis, bendra šv. Komunija ir eucharistininkų susirinkimas.

— Padaugėjus mokinių, sustiprėjo ir choras. Dabar yra net du chorai: berniukų ir mergaičių. Abu sudaro dar didelį bendrąjį chorą. Chorus veda muzikos mokytojas kompoz. p. D. Andriulis. Pirmasis pasirodymas bus per Tėvų komiteto vakarą, kuris jau pradėtas rengti. Bažnyčioje chorai gieda bendrai, kitas giesmes gieda visi mokiniai, pav., „Pulkim ant kelių", „Marija, Marija". Be to, greitu laiku prisidės prie bažnytinio giedojimo ir orkestras, kuris, įgijęs naujų pajėgų, jau susitvarkė ir mokosi „Ave Maria" ir kit.

— Naujųjų gimnazijos rūmų jau beveik visai baigtas antrasis aukštas.

— Mokiniai gauna labai mažai laikraščių pasiskaityti. Tik vyresnėms klasėms pareina „Karys". Skaityklos gimnazijoje nėra, o centralinis knygynas ne visiems prieinamas.

— Pernai vėžio žingsniais krutėjo literatai, šiemet — dar tyli, mat, labai sunku įjudinti žemaičių dvasią. Ir jeigu taip toliau bus, vargu žemaičiai užims visuomenėj pirmąsias vietas. Mums reikia veiklos, veiklos ypač mūsų gimnazijai! Tad parodykim ją, atgaivindami literatūros mėgėjų būrelį.

Brolis Žemaitis

UKMERGĖ

— Literatų būrelis, gyvuojąs dar tiktai antruosius metus, jau išsirinko naująją valdybą. Rūpinamasi paties meno pažinimu, jo esmės nužymėjimu ir tik paskui jau bus išsiaiškinta, kas bepradedantiems leistina, kas ne.

Mūsų kūno kult. mokyt. gimnaziją sutvarkė tikrai kariškai. Mes nebijotumėm nei paties Hitlerio, nei Mussolini, nes reikalui esant, visa gimnazija ir stovi ant kojų, išsidėsčius būriais, skyriais, grandimis, o, be to, atskira kuopa „moteriškos kariuomenės", kuri taip pat gali „pamačyti".

Taip susitvarkę, mes einame ir į bažnyčią, tik į bažnyčią eilės smarkiai praretėja.. (Gėda ukmergiškiams! R e d.).

Urvinis

UTENA

— Atostogos pasibaigė. Drauge su jomis pasibaigė ir „didysis gimnazijos sukrėtimas". Utenos gatvėse vėl pasirodo būriai moksleivių ir prasidėjo mokslo darbas.

— Turime naują dainų mokytoją p. Čiudelą ir kapelioną dr. Lukošiūną, buv. Panevėžio vyskupijos generalinį sekretorių. Kapelionu visi patenkinti.

— IX. 7 d. buvo bendroji moksleivių išpažintis, o Tautos šventėje — bendroji komunija. Būriai moksleivių ėjo prie Dievo Stalo.

— IX. 14 d. — steigiamasis literatų būrelio susirinkimas. Seniau literatų būrelis veikė, bet vėliau „užsnudo". Susirinkime lietuvių kalbos mokytojas p. Zievys patiekė naują

sumanymų. Nutarta IX. 28 d. surengti prel. A. Dambrausko — Jakšto 75 m. amžiaus sukaktuvių minėjimą. Tik kažin ar viskas bus įgyvendinama, nes gerų norų moksleivių pasiryžimus aptemdė į susirinkimą atsilankę „inteligentai“, savo „nevietoje“ triukšmavimu rodo norą stabdyti visą būrelio veikimą.

— Gimnazijoje jau iš rudens rengiamasi gimnazijų sporto turnyrui. Treniruojasi krepšiasvydyje, orasvydyje, stalo tenise ir kitose sporto šakose. Be to, jaunesnės klasės treniruojasi „kaštanais“, kurių nemaža yra gimnazijos sode. *Vėjas*

— Šiais metais Utenos kat. moksleiviai švenčia savo gyvavimo 15-kos metų jubiliejų. „Pirmieji žingsniai“ ėjo nuo 1920 m. iki 1930 m. Tada pradėtas leisti laikraštėlis „Į Ateitį“. *Aš*

VILKAVIŠKIS

Po vasaros švenčių, po Marijampo eucharistinio kongreso, kuriame, reikia pasakyti, vilkaviškiečiams buvo suteikta garbės eiti kai kurias svarbias pareigas, po kelionių pasijutom raudonose gimnazijos sienose.

Vėliau dalis Vilkaviškio „gamtos draugų“, grįždami iš Telšių, padarė poros dienų mažą kelionę panemuniais. Aplankė Pažaislį, Petrašiūnų fabrikus ir, žinoma, jau kiek sulėtintu tempu pasiekėm Kauną. Pažaisly keliauninkai buvo be galo vaišingai priimti ir supažindinti su visomis įžymenybėmis.

Na, o dabar pasinersim į gimnazijos gyvenimą. Pačiomis pirmomis dienomis buvo lyg ir nesmagu, kai neradom mūsų mylimo, gerojo kapeliono kun. A. Vaitiekaičio, kuris Telšiuos jau paskutinį kartą buvo mums toks vaišingas, kuris ten rūpinosi mūsų tiek sielos, tiek kūno reikalais ir maistu, o „apglemžtiems“ vyrams suteikė ilgaamžių paskolų. Gaila mums jo. Bet gal ir mes dėlto kalti. Mes jį visados atminsim, o Alytaus gimnazijoj linkim sėkmingai darbuotis visų geros valios moksleivių tarpe.

Naujasis mūsų kapelionas kun. Dabrila nuo pirmos dienos mokslo metų valandos tėviškai rūpinasi savo auklėtiniais. Energingai veikia Šv. Sakramento garbintojų brolija. Veikiama pasiskirsčius keturiais būreliais: I-mas būrelis — I—II kl. berniukai, II - būrelis — I—III kl. mergaitės, III-čias būrelis — IV—VIII kl. berniukai ir IV-tas būrelis — IV — VIII kl. mergaitės. Visuotiniai susirinkimai daromi kas mėnesis, o būrelių kas 2—3 savaitės. Daug dėmesio kreipiama į brolijos narių religinę praktiką.

— IX. 15. įvyko Šv. Sakramento brolijos visuotinis susirinkimas. Kapelionas, pailiustruodamas kino paveikslais, skaitė įdomią paskaitą „Kristaus keliais“. Šventoji Žemė matyta kino paveiksluos ilgai bus atminty. Po paskaitos visus susirinkusius kapelionas apdalino Šventosios Žemės gėlėmis, kurios buvo padėtos ant Kristaus karsto. Linksmojoj ir meninėj daly matėm gražų mažųjų mergaičių plastišką šokį, o *Arminaitė* (II kl.) padainavo keletą dainelių.

— IX. 22. buvo eucharistininkų I-mojo berniukų būrelio susirinkimas. *B. Kraučeliūnas* (VII kl.) skaitė referatą „Jaunuolio paskyrimas ir uždaviniai“ ir novelę „Alpuko gėlės“. *V. Čėsna* (III kl.) paskaitė savo kūrybos (eilėraščių) ir padeklamavo premijuotąją K. Bradūno „Didžiąją Maldą“. *K. Perliuba* (II kl.) padeklamavo Vytės Nemunėlio eilėraščių, o kapelionas skaitė (vėl su kino paveikslais!) paskaitą „Šventasis Guido de Fontgallant“.

Ateity eucharistininkai mano dar aktyviau darbuotis ir įnešti į susirinkimus daugiau savosios kūrybos ir sveiko jumoro.

— IX. 15. įvyko pirmasis šiais metais literatų susirinkimas. Kaip darbo pradžiai jokio rimtesnio referato nebuvo paruošta, o vietoj jojo *K. Bradūnas* (VII kl.) išdėstė būrelio veikimo planą šiais mokslo metais. *J. Švabaitė* (V kl.) paskaitė savo eilėraščių, *E. Danisevičiūtė* (V kl.) novelę, *K. Bradūnas* ir *Kriaučeliūnas* (VII kl.) eilėraščių. Buvo recenzuojama Radausko „Fontanas“ (*Bradūnas*) ir V. Tamulaičio „Skruzdėlytės Greitutės nuotykiai“ (*Dauskevičius* VII kl.). Gale vienbalsiai buvo nutarta renkt uite ratūros vakarą. Jam jau uoliai ruošiamasi. O prieš adventus arba po Kalėdų žadama kviestis Kauno rašytojų.

Pačių moksleivių tarpe, be anksčiau spaudoj pasirodžiusių, atsiranda naujų gabių plunksnos valdytojų, kurie pasiryžę kalnus nuversti. („Ateitis“ laukia. R e d .). *K. Vilkupis*

Leonardas Žitkevičius. ČYRU VYRU PAVASARIS. Eilėraščiai mažiesiems. Iliustravo P. Rauduvė. „Žvaigždutės" leid. 48 psl. 60 cnt.

L. Žitkevičius ne tiktai gerai feljetonus eiliuoja, Eždžion-Tekšu išsigarsinęs, bet šitai pirašė ir visai gražių eilėraščių vaikams. Jau pagausėjusioje vaikų literatūroje jisai išeina savotiškas, išsiskiriantis iš kitų autorių vaiko psichologija, kuri jo eilėraščius daro vaikams savus, mielus. Ši savybė ir yra pagrindinė L. Žitkevičiaus eilėraščių vaikams vertė.

Plaukiam bėgam — pušku pušku...
Taškom vandenį, dainuojam.
Ant lentelės atsigulę
Į Ameriką važiuojam.

25 psl.

Koks paprastas vaizdas, dar paprastesnė detalė, bet kokiu vaikišku palyginimu išvesta, kad šitoje vietoje, rodos, dieną naktį galvodamas vaikiškesnio nerastum.

Panašiai įdomių nubaigimų randame eilėraščiuose: „Per grioveli op", kur vaikas, šokęs — neperšokęs per griovelį, žiūri, kad jo *kojos jau vandeny apsigyveno,* „Gandre" vaikai stebi paukštį, kurs iš balos ant klojimo stogo nuolat skrenda ir, štai, prieina išvados, jog jis —

Ten varlių pridėjo
Gal kokį vežimą.

30 psl.;

„Mūsų darže" visoki vaisiai savo geromis savybėmis giriasi, o kaip paprastas ir charakteringas pomidoro išsireiškimas, kai jis džiaugiasi, jog visai raudonas etc.

Tuose eilėraščiuose ir stilius ir kalba yra didelio gyvumo ir vaizdumo. Tikrai junti, kad autoriui nesvetima kaimo vaikų nuotaika ir turinys. Štai, kaip į alukus bėga kumeliukas ir vaikas:

Strikt, strikt —
Kumeliukas
Į laukelį šiaušia,
Švyst, švyst —
Švaistos, sukas,
Kelio nesiklausia.

— — — — — — — — —

Op, op —
Kas ten šiaušia,
Kas ten paskutinis?
Štai, štai —
Tai tikriausia.
Vytas, *kaip virtinis.*

— — — — — — — — —

38—29 psl.

Užtat tuose eilėraščiuose, kur autorius gamtą, jos pasireiškimus mėgina lyg nuo savęs vaizduoti, ten nebegauname tokio sklandaus ir stiliaus gyvumo. Silpniausia ten, kur jis nori moralizuoti, nuo alaus atkalbėti.

Tikimės, kad autorius pastebės savo gerąsias savybes ir duos dar vertingesnių tos rūšies eileraščių.

Pažymėtinos įdomios P. Rauduvės iliustracijos. Su visa nuotaika nesutaptų nebent „Piemenėlis", kurs nėra šios knygos dvasios. Jis išėjęs pernelyg buržuaziškas. Gaila tiktai, kad viršelis nepieštas, o taip senoviškai padarytas, nelyginant Linkevičiaus „Žydrynių atspindžiuose".

K. Augas

Ign. Šlapelis. K. BAŽNYČIOS MENO ISTORIJA. Šv. Kazimiero dr-jos leid. 152 psl. 6 lit.

Įsisteigus Kaune bažnytinio meno muziejui, kažkaip gyvesni pasidarė ir bažnytinio meno klausimai. Pradėta domėtis bažnytiniu muziejum, o kartu kilti ir visai naujų gana drąsių sumanymų. Be abejo, visa tai neturės praeiti be jokių žymių. Priešingai, mūsų mene bus palikta gražių ir kilnių pėdsakų.

Kaip tik į šitąją gerąją pradžią bus pataikęs ir mūsų Meno Mokyklos direktoriaus Ign. Šlapelio darbas. Šioje knygoje skaitytojas gyvai, vaiz-

džiai ir suprantamai bus įvestas ne tiktai į bažnytinį meną, siekiantį katakombų ir išbujojusį didžiųjų meninkų darbais, bet turės progos, apskritai, įsigyti supratimo apie meną dar senojo Egipto metu, kada žmonės jc taip pat angštai jungė su savo religine nuotaika ir dvasia, lygiai ir visais jo laikotarpiais ligi mūsų laikų. Nesgi visi didieji menininkai ir meno mokyklų kūrėjai kartu buvo ir bažnytinio meno genijai, žmogaus santykių su Dievu reiškėjai.

Moksleiviui ši knyga savo paaiškinimais ir paveikslų pavyzdžiais galės praplėsti pažintis apie įvairias meno šakas bei stilius, kurių jis gimnazijų piešimo klasėse nei uostyte paprastai nesuuosto ir, jeigu jau neturi specijalių palinkimų į meną, taip ir lieka visam laikui inteligentu, nežinančiu, kas tie visi renesansai, borokai ar rokokai ir visi kiti panašūs vardai. O visa kas bendrajam išsilavinimui reikalinga šioje knygoje su kaupu bus galima rasti, nors, reikia pripažinti, kad ji, atsižvelgiant į suimamosios medžiagos apstumą, nėra didelė.

Šitoje vietoje pagirtinas ir Šv. Kazimiero dr-jos išleidimas: gana vykusiai ir ryškiai atspaustos paveikslų reprodukcijos, ryškiai charaktringos knygoje minimiems faktams.

K. Augas

SAKALO LEIDINIAI

Paul Keller. HAGAROS SŪNUS. Romanas. Išvertė A. Žagrakalienė. 292 psl. 3 lt.

Jau vien tuo pasikliaujant, kad romanas išėjęs iš po mėgiamosios Paul Keller plunksnos, jį drąsiai galime savo skaitytojams rekomenduoti

Dim. pulk. A. Uspenskis. DIDŽIAJAME KARE. Lietuva — Rytų Prūsija 1914—15 m. Karininko atsiminimai su didž. karo vaizdais ir kovų schemomis. Iš žymiai papildyto originalo vertė dim. kap. L. Žukauskas. 240 psl. 3,50 lit.

Nors knyga tėra eiliniai karo memuarai, tačiau savo stiliumi, autoriaus pastabumu bei mokėjimu sugauti charakteringuosius karo ypatumus, bus gana idomi visiems, kurie, apskritai, domisi literatūra apie karą.

J. Gvildys. ARITMETIKOS UŽDAVINYNAS. Pradžios mokyklai. I dalis. I—II skyriaus. Antrasis leidimas. Vadovėlis Švietimo M-jos pripažintas tinkamu mokykloms. 152 psl. 1,55 lt.

K. Kliuksinas. VIDURINIŲ AMŽIŲ ISTORIJA. Vadovėlis aukštesniosioms mokyklams. 144 psl. 2,75 lt.

J. Ambraška ir *St. Zobarskas.* AUŠRELĖ. Elementorius. Paveikslus piešė Danutė ir Petras Tarabildai. Švietimo M-jos pripažintas tinkamas vadovėliu. 90 psl. 1.20 lt.

IR AŠ VYRAS. Pramogų ir darbelių knyga berniukams. Su 117 iliustracijų. Sudarė *Vikt. Komantauskas.* Šv. Kaziniero d-jos leid. 162 psl. 2,50 lt.

VAIKŲ DAINORĖLIS. Paruošė *Pr. Jonaitis.* „Šaltinėlio" knygynėlis. Nr. 9. 58 psl., 20 ct.

Aleksandras Tyruolis. PAVASARIO SAULĖJ. Eilėraščiai. Marijampolė. 1935. 48 psl. 1,50 lt.

LITERATAS. Biržų moksleivių lietuvių kalbos ir literatūros mėgėjų būrelio laikraštis.

„Literatas", kaip jis pats pasisako, yra pasiryžęs duoti vietos kiekvienam, kuris norės bandyti savo kūrybines galias; o juk išugdyti kūrybinėms galios reikalinga ne tiek talento, kiek darbo...

Laikraštėly yra nemaža eilėraščių: *Eug. Matuzevičiaus, Leon. Žitkevičiaus, A. Almos, P. Zablacko, Myk. Zablacko, A. Vainauskaitės ir Ninos Klevickaitės.* Geresni yra Eug. Matuzevičiaus, A. Almos, P. ir M. Zablackų. Jų stilius lengvas, gražus. Kitiems reikėtų dar daug padirbėti. Be to, yra keletas *B. Švitrio ir J. Maskoliūno* feljetonų. Taip pat pažymėtinos ir P. Zablacko, J. Maskoliūno ir *J. Sušytės* novelės. Gale Kiroklio ir Chapusčiaus eiliuotos štukos.

Apskritai, laikraštėlis sudaro gražų vaizdą. Laikraštėlio redaktorius — Eug. Matuzevičius.

M. Gr. Regminas

Ramučiui. Ir mes stebimės, kad konkurso nlaimėjai Iš tiesų gi pirmuosiuose per ryškl sausoka didaktika, o „Piovėjui" — geras eilėraštis — neišlaikė konkurencijos, todėl, kad į jį šalia gerų ir gražių žodžių yra tokių, kaip „kai giedodavo gaideliai", kurie nesiderina su visu eilėraščiu ir ardo jo vientisumą. Be to, tur būt, labai paskubom rašyta. O tai blogai.

Linas padaręs pažangos. Eilėraštis jau nuotaikingas, paskaitomas, bet dar truputį nespausdintinas. Laiko dar yra, gali subręsti. Kiti, ju poetai, šeštoj klasėje taip dar neparašydavo.

Vilija. Sveika vienintėlė mergaitė mūsų konkurse. Turint galvoj, kad esi tiktai ketvirtokė, į širdį ateina noras paraginti ir toliau rašyti, lavintis. O, žiūrėk, pirmojo posmo paskutinės dvi eilutės (nors ir vienos poetės panašiai, tiesa, sakyta), trečiojo dvi pirmosios ir visas paskutinis posmas jau miela perskaityti. Rašyk ir „Ateičiai" bei „Ateities Spinduliams" nusiųsk. Gal dar nespausdins, bet pamokys, o kada nors, norėčiau tikėti, matysime tavo ir spausdintų eilėraščių.

T. M-niui, K. R. M. Taškui, Atui, Gardui, Šilui, Alksniui, M. P., Astrui ir eilei kitų, kurių eilėraščiuose dar tiktai pirmosios bandymų dienos, patartume „At. Spinduliams" rašyti, o geresnius ir mums pamėginti, nes, apskritai, spausdiname jau tiktai tokius eilėraščius, kurie vilčių ateičiai duoda. Ir visas gyvenimas parodė, jog „Ateity" spausdintieji poetai beveik visi iškopo dar aukščiau. Suklupusių terasime vieną antrą. Ir tai, manyčiau, būta autorių kaltė.

Stasiaus Būdavo romaną „Mokytojas Banaitis" Sakalas jau spaudžia.

VASAROS EILĖRAŠČIŲ KONKURSAS

Paskelbdami kai kurias pastabas vasaros eilėraščių konkurso autoriams, mes prie kiekvieno smulkmeniškai nesustosime, nes tai baisiai daug vietos reikalautų, o pasistengsime bendriau paaiškinti, kad vieni autoriai kitų blogybėmis ar gerumais galėtų mokytis.

V. Paliepiui. Kaip iš visko matosi „Vasariška" buvo neblogas eilėraštis: visur jausti sąryšis, minties ir vaizdų vientisumas. Keletas naujų asonansų. Bet būta ir per banalių rimų. Priešingai, anieji du toli gražu silpnesni. „Pro miestus ir kaimus" labai ištęstas, o antram prikištas tiktai sausų palyginimų. Pirmąjį suspaudus, gal kas ir išeitų. Be to, paties eilėraščiuose justi daugoka įtakos vieno vyresnio poeto, kuri, matyt ypatingai mėgsti. Rašant reikėtų atėjusią mintį, taip sakant, ilgiau tarp saujų pažarstyti, kad ji išeitų savesnė, gražesnė (žinoma, kad ir lipdytinė, dirbtinė nepasidarytų). Taip pat daboti, kad ir žodžiai būtų teisingai, literatūrišKai kirčiuojami. Kartais šitas gali įpročių virsti.

Smilgai mažai ką tegalėtume pasakyti, nebent pareikšti džiaugsmo ryškia pažanga. Ir toliau patsai taip pat venk manierų, o, atrodo, galėsi rašyti. Vengtini ir tokie abstraktūs pasakymai: „Kaip šuo n e m a n o darganoj ir vėjuj", kas tas *nemano?* Redaktoriui reikia sukti galvą, tuo labiau skaitytojams reikės.

Al. Pabaliui. Paties visi literatūriški. Religinis, žinoma, geriausias. Malonu pažymėti pastangas ko nors naujo duoti. Bet šios pastangos visada turi būti gyvos, nes tik jos ateiti neša, tuo labiau, kad atsiųstuose eilėraščiuose buvo ir tokių vietų, kurias reikėjo taisyti (rūtelės ant pylimo!..).

Žalia Rutelė, kiek mes pastebėjome, šulinių svirtis ir kaimynų dukras labai mėgsta. Deja, savęs beletristo dar nepajėgia nukonkuruot. Labiausia gi, kad eilėraščiuose daug ko prikišta be kurio bendro tikslo, bendros idėjos. Čia ir yra silpnybė. O iš tiesų neturėtų būti žodžio, kuris eilėraščiui nereikalingas.

A. Verdeniui prie progos žodžiu.

Drugelis gali skristi, tik, deja, sparnuose per daug svetimos jėgos — jau per daug A. Miškinio. Tuo su laiku, tikimės, nusikratysi.

SPAUDOS FONDO LEIDINIAI

Z. Balutis - Balevičius. ALGEBRA. IV d. Redagavo prof. V. Biržiška. Vadovėlis VI-tajai klasei ir savimokai. Teorija ir uždavinynas. 228 psl.

Z. Balutis - Balevičius. ALGEBRA. V. d. Redagavo prof. V. Biržiška. Vadovėlis VII klasei ir savimokai. Teorija ir uždavinynas. 246 psl.

K. Klimavičius. MATEMATIKOS

Veda *P. Vaitonis*

SELL OLIMPIJADA RYGOJE

Mūsų moksleiviai, kurie įdomaujasi bendruoju moksleivių kūno kultūros lygiu, su didžiausiu įdomumu turėtų sekti Pabaltijo studentų olimpijadas, kurios įvyksta kasmet ir šiemet, rugsėjo mėn. 28 ir 29 d.d., įvyko Rygoje. Sporto rezultatai yra kūno kultūros bendra pakilimo išvada. Mūsų studentų nuolatinis ir aiškiai matomas sporto progresas yra progresuojančios moksleivių, kiekvienais metais papildančių senąsias studentų eiles, kūno kultūros vaisius. Sporto lygio aukštis ir pasiektieji rezultatai yra fizinio išsilavinio tobulumo rodyklė. Dėl šios minties tikrumo abejoti ntenka ir todėl mus visus turi džiuginti paskutiniai dviejų metų Lietuvos studentų laimėjimai. Pabaltijo studentų olimpijadose: praeitais metais Tartuose ir šiais metais Rygoje. Ligi praeitų metų mūsų studentai, nesudarydami jokios net mažiausios konkurencijos, likdavo paskutiniais, o nuo praeitų metų jau du kartu paeiliui laimėjo trečią vietą, nustumdami latvius į ketvirtąją. Paskutinysis laimėjimas yra dar svarbesnis tuo, kad laimėta prieš latvius pas juos pačius — Rygoje. Jie buvo pailsėję, rungtynių metu buvo skatinami savo publikos, kas ypač bėgūnų rezultatams daug padeda. Lietuvos studentų laimėjimą Rygoje kaip tik nulėmė prisidėjimas keleto naujų jėgų iš moksleivių, stojusių šiais metais į V. D. universitetą.

Olimpijadoje puikiai pasirodė suomiai, kurių ilgų distancijų bėgikas Hökertas yra šiuo metu vienas geriausių pasaulio 3.000 metrų bėgime. Įdomu buvo, kai Hökertas ,bėgant 3.000 metrų. kur jis užtikrintai vedė, likus maždaug vienam kilometrui ligi distancijos galo, rankos mojimu davė ženklą antrajam suomiui Ahlforsui didinti bėgimo tempą. Ahlforsas, Hökerto paskatintas, ėmė spausti smarkiau ir su didžiausiomis pastangomis išsikovojo sau trečią vietą. Hökertui tas mojimas ranka nemažiau buvo svarbus tuo, kad jis taip galėjo orijentuotis kokiu greitumu bėgti, bet labiau tuo, kad šis savojo draugo, einančio pirmuoju, skatinimas suteikė jam daugiau pasiryžimo ir paskatino smarkiau susikaupti. Valingumo reikšmė bėgime yra nepaprastai svarbi. Taip pat įdomus buvo suomio Kuntsi laimėjimas rutulio stūmime prieš Europos meisterį estą Vidingą. Pirmieji geri Kuntsi stūmimai Vidingą sunervino, porą kartų jam rutulys

---

VADOVĖLIS. II dalis. Aritmetika ir geometrija III klasei ir VI skyriui. 178 psl. Švietimo M-jos vadovėliu pripažintas.

Juozas Eretas. MENAS KALBĖti. iŽupsnys praktiškų nurodymų. 32 psl. 50 ct. Gaunama „Pavasario" Centre, Laisvės al. 31b. (Recenzija vėliau).

Alfred Hein. KUOPA KAREIVIŲ VERDENO PRAGARE. Išvertė K. Arvydas. Du tomai arti pustrečio šimto psl. po 2.50 lit.

Mėgstantiems karo gyvenimo romanus, ši pora knygų bus nauja ir įdomi.

Lordas Baden Pawllis. SKAUTYBĖ BERNIUKAMS. 328 psl. Skautų Aidas.

SKAUTYBĖ MAŽIESIEMS VAIKAMS LIETUVOJE. 128 psl. 1.50 lit. Skautų Aidas.

J. Mačernis. PASLAPTINGOJI džianti Dievo ranka? Marijonų leid. RYKŠTĖ. Tik atsitiktinumai ar bau- 32 psl. 20 ct.

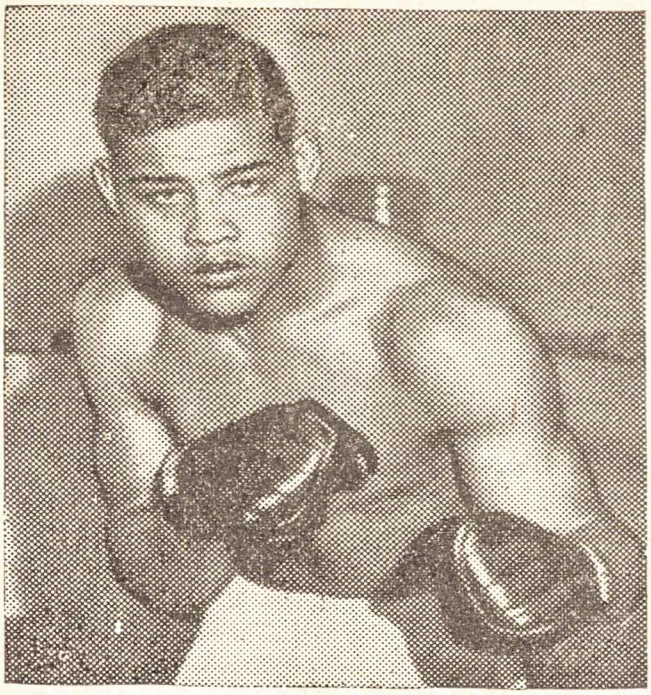

Negras Louis, nugalėjęs Baerą

visai išsprūdo ir jis prieš gerą Kuntsi rezultatą jau nbeatsigriebė, nors net ir šiais metais jis yra pasiekęs gresnių rezultatų, negu Kuntsi rezultatas šioje olimpijadoje — 15 mtr. 65 cnt. Šioje olimpijadoje įvyko futbolo rungtynės tarp estų ir latvių studentų, kurios baigėsi 2:1 latvių naudai. Lietuva visai futbolo rungtynėse nedalyvavo. Taip pat nedalyvavo ir suomiai, kurie futbolo žaidimu, palyginti, mažai domisi.

Olimpijadoje kiekvienoje konkurencijoje dalyvavo po 2 žmones iš kiekvienos studentijos.

SPORTO KRONIKA

FUTBOLAS

Reikia pažymėti, kad šiais metais nė viena mūsų futbolo komanda, nei pirmenybių, nei draugiškose rungtynėse nesužaidė nė vienų labai gerų rungtynių, pavyzdžiui, kad ir tokių, kaip LGSF praeitų metų rungtynės prieš T. J. K., kurias jie laimėjo rezultatu 5:1. Šiuo metu mūsų komandos yra ypatingai blogos formos. Tuo įsitikinti buvo labai lengva nuėjus pažiūrėti paskutiniųjų futbolo rungtynių, kur žaidė LFLS su JSO rugsėjo 21 d. ir LGSF su Tauru rugsėjo mėn. 22 d. LFLS komanda pirmą puslaikį vedė rezultatu 3:1, bet antrame puslaikyje dėl savo neryžtingo žaidimo turėjo leisti išlyginti. Pačiu paskutiniu momentu JSO galėjo net laimėti, tačiau pasitaikiusią mirtiną progą jų puolėjai praleido. Abi pusės žaidė labai silpnai, LFLS, be to, lyg nenoriai. LGSF su Tauru baigė taip pat lygiomis. Pirmo puslaikio pradžioje LGSF turėjo keletą puikių progų, bet golas krito jų naudai kaip tik tuo momentu, kada jo laukti visai negalima buvo. Tauro vartininkas išbėgęs vietoje paimti kamuolį rankomis, norėjo atmušti jį koja, bet nepataikė ir Klimas prabėgęs įrito į tuščius vartus. Po golo žaidimas atslūgo, tempas sulėtėjo ir momentais žaidimas atrodė visai panašus į treniruotę. Tauras pirmojo puslaikio gale išlygino, įmušdamas iš tolimo pabaudos smūgio nepersunkiausiai laikomą golą. Antrasis puslaikis praėjo visai neįdomiai, be jokių didesnių pastangų iš abiejų pusių. Rungtynės baigėsi 1:1, Bužinskui (LGSF) prieš pat rungtynių pabaigą iš savo iškovotos progos prašovus autą.

Mūsų futbolo komandų formos kritimo dėliai, dalinai yra kaltos įvairios tarpvalstybinės rungtynės. Jas rengiant buvo atidedamos pirmenybių rungtynės ir komandos per tai negaudavo užtektino treniro. Dėl įvykusių rugsėjo mėn. 18 d. tarpvalstybinių rungtynių su Estija, trejos pirmenybių rungtynes buvo atidėtos tolimesniam laikui, nors jos dar galėjo būti sužaistos neatsižvelgiant į šias rungtynes. Tikėtasi geriau pasiruošti, bet su estais sulošta tik 2:2. Estai grįžo iš Vokietijos, kur jie turėjo savo pirmąsias tarpvalstybines rungtynes su Vokietijos antrąja rinktine. Estai pralaimėjo vokiečiams rezultatu 5:0, bet laikėsi, kaip vokiečiai rašo, gana gerai. Vokiečių futbolo žaidimo lygis yra labai aukštas ir toji išstatytoji prieš estus rinktinė buvo labai stipri, negalima net taip jau užtikrintai tvirtinti, kad ji būtų aiškiai silpnesnė už pirmąją jų rinktinę, kuri žaidė. tą pačią rugsėjo mėn. 15 d. su Lenkija ir laimėjo 1:0. Mintis vokiečiams sužaisti tarpvalstybines rungtynes su estais kilo po to, kai jie Stokholme švedams pralaimėjo visai

užtarnautai rezultatu 3:1. Švedai savo gastrolėse Latvijoje ir Estijoje tuojau po rungtynių su vokiečiais laimėjo prieš latvius 3:0 ir su dideliu vargu laimėjo prieš estus 2:1. Estai išbandyti savo jėgas, žinoma, sutiko ir, grįždami iš Vokietijos pasiūlė sužaisti taip pat tarpvalstybines rungtynes ir su lietuviais. Jos įvyko rugsėjo mėn. 18 d. Rungtynėms Lietuva išstatė tokį sąstatą: Tašius; Tallat-Kelpša, Žebrauskas; Tepferis, Marcinkus, Nevinskas; Kersnauskas, Paualuskas, Lingis, Jaškevičius, Gudelis. Rungtynės prie lygaus žaidimo baigėsi 2:2. Pirmieji golą įkirto estai 32 min. Lietuviai 38 min. išlygino iš pendelio. Pirmasis puslaikis taip ir baigėsi 1:1. Antrojo puslaikio pradžioje estai muša antrą golą, bet Kersnauskas tučtuojau rezultatą išlygina. Tolimesnis žaidimas lieka be rezultatų, kadangi abi komandos, nenorėdamos rizikuoti pralaimėjimu, žaidžia su sustiprintu gynimu. Teisėjavo latvių pulk. Redlichas.

ŠACHMATAI

Š. m. rugpjūčio mėn. 18—31 d. vyko pasaulinė šachmatų olimpijada Varšuvoje, kurioje dalyvavo ir Lietuva. Mūsų šachmatininkai be pasirengimo sulošė palyginti, gana blogai, šiek tiek geriau Luckis ir Vaitonis. Lietuva iš 20 olimpijadoje dalyvavusių valstybių užėmė 14 vietą. Su mūsų Pabaltijo kaimynais olimpijadoje sulošta taip: su latviais laimėta 2½:1½ ir su estais ir suomiais sulošta lygiomis po 2:2.

Lietuvius lenkai priėmė labai maloniai ir kiek tai nuo jų parėjo, viskuo ko tik reikalinga buvo, stengėsi aprūpinti. Sekanti pasaulio šachmatų olimpijada įvyks Švedijoje 1937 m.

Čia paduodame pasaulio, Latvijos ir Lietuvos lengvosios atletikos pagrindinių šakų rekordus.

100 metrų: Pasauilo Williams 10,3 s. (Kanada), Latvijos Kivies 10,6 s., Lietuvos Staputis 11,1 s.

200 metrų: Pasaulio Locke 20,6 s. (J. A. V.), Latvijos Kivits 21,9 s., Lietuvos Augevičius 22,9 s.

400 metrų: Pasaulio Carr 46,2 s. (J. A. V.), Latvijos Kivits 500,5 s., Lietuvos Letmanas 52 s.

1500 metrų: Pasaulio Bonthrou 3 min. 48,8 s. (J. A. V.), Latvijos Bucenieks 4 m. 0,8 s., Lietuvos Šimanas 4 m. 06,6 s.

5–00 metrų: Pasaulio Lehtinen 14 m. 17 s. (Suomija), Latvijos Bucenieks 15 m. 04,6 s., Lietuvos Vietrinas 15 m. 40 s.

10000 metrų: Pasaulio Nurmi 30 m. 06,2 s. (Suomija), Latvijos Buenieks 32 m. 16 s., Lietuvos Tendys 35 m. 33,7 s.

110 metrų bapier.: Pasaulio Beard 14,2 s. (J. A. V.), Latvijos Jekals 16,4 s., Lietuvos Komaras 15,4 s.

Šuolis į aukštį: Pasaulio Graber 4,41 m. (J. A. V,), Latvijos Liepinš 3,76 m., Lietuvos Vabalas 3,52 m.

Šuolis į tolį: Pasaulio Nambu 7,98 m. (Japonija), Latvijos Rudzitis 7,31 m., Lietuvos Augevičius 6,665 m.

Trišokis: Pasaulio Nambu 15,72 m. (Japonija), Lietuvos Komaras 13,49 m.

Diskas: Pasaulio Anderson 52,42 m. (Švedija), Latvijos Dimza 46,09 m., Lietuvos Šačkus 42,37 m.

Rutulys: Pasaulio Torrance 17,40 m. (J. A. V.), Latvijos Dimza 15,19 m., Lietuvos Puskunigis 13,31 m.

Ietis: Pasaulio Järrinen 76,10 m. (Suomija), Latvijos Jurgis 67,68 m., Lietuvos Puskunigis 61,52 m.

Estafetė 4x100: Pasaulio J. A. V. rinktinė 40 s. (J. A. V.), Latvijos Latvijos rinktinė 43,4 s., Lietuvos studentų rinktinė 44,7 s.

Kreivos Šypsenos

Veda *Eždžion-Tekš*

Chapusčius

„GAMTOS DRAUGO“ EKSKURSIJOS NUTRUPOS

1. TAMULAIČIŲ SODE

Visi prisimena tą dieną,
Kad Tamulaičiuos gėrėm pieną,
Nes ten, švaistydamies po sodą,
Ne vienas radom sau paguodą.

Profesoriaus plikam pakaušy
Ruda bitutė susišiaušė.
Paskui dalykas toks įvyko,
Kad kietas guzas tik paliko.

2.NUOTYKIAI JURBARKE

Buvo Jurbarkas ir pienas.
Alkio nekentėm nė vienas,
Nes panelės jurbarkietės
Mus meiliai prie stalo kvietės.

O paskui — plentu į dvarą.
Daržinėje buvo gera.
Kai saldžiai visi miegojom,
Davėm poilsio ir kojom.

3. MŪSŲ BĖDOS IR DŽIAUGSMAI NIDOJE

Buvome Nidoj, ieškojom guolio,
Bet mus likimas keistas išpuolė.
Vietoje šieno švelnaus ir sauso
Ko tik negavom tiesiog į ausį.

— — — — — — — —

Todėl, padarę šypseną kreivą,
Turėjom grįžti atgal į laivą
Ir čia nakvojom kaip kam papuolė:
Vieni ant suolo, kiti pasuolėj...

Bet kai išvydom kopas ir jūrą,
Nos delektavit pulchra natura.
O kai sulaukėm amerikonų,
Veržėsi džiaugsmas iš visų šonų!

4. BRANGIOJI KLAIPĖDA

Štai ir Klaipėda ir uostas —
Viskas bėga žaibo mostais.
Kaip ten būta, kaip nebūta,
Žengte marš į institutą!

Na, ir žengėm, na, ir ėjom
Gatvelytėm ir alėjom,
Kol prieš mus kažkaip iš ūmo
Pasirodė gražūs rūmai.

Tuoj į vidų! Durys plačios
Atsidarė beveik pačios.
O kai dvyliką jau mušė,
Mes miegojom, lyg apglušę.

Eždžion–Tekš, stipriai įmigęs,
Kažką skaitė, lyg iš knygos,
Apie šypsančią Emutę,
Prie kurios taip gera būti.

Ekskursantai muzikalūs
(Ech, tegu, draugai, juos galas!)
Rado guolį baisiai puikų
Tarp gitarų ir tarp smuikų.

Po nakvynės — jau kas kita:
Šmiku šmaku, ram ta tita!..
Buterbrodai ir kava!
Ei, valio mūs Lietuva!

KAUNIEČIŲ MOKSLEIVIŲ NAUJIEJI PALYGINIMAI

Mėgsta, kaip „J. Lietuva“ pro zakristijos langus pasižiūrėti.
Susirūpinę, lyg aušrokai „robaksais“.

Redaktorius — **Kazys Kecioris - Zupka**
Vyr., atsak. red. ir leid. — **Pr. Dovydaitis**

PASTABOS

Kaip moksleiviai klaidinami

Įleisk ožį bažnyčion, sako mūsų patarlė, tai jisai ir ant altoriaus užlips. Panašus atsitikimas šiomis dienomis buvo ir literatūroj. „Jaunosios Lietuvos“ 4 num. Step. Vykintas, neva skirstydamas dabartinę literatūrą grupėmis, prieina išvados, jog ji einanti trimis frontais: dešinysis (klierikališkasis), kairysis (liberališkasis, net komunistiškasis) ir tautiškasis frontas.

Kalbėdamas apie tautiškąją srovę, autorius sumini Babicką ir Alantą, bet kadangi jie moksleivijoje nepopuliarūs ir jų mažai, tai dar priduria: „taip pat lietuviškosios dvasios reiškėjai yra Ant. Miškinis, St. Zobarskas, L. Dovydėnas...“. To betrūko. Vykintas nepagalvojo, kad mūsų literatūra nemėgsta demagogijos, kad rašytojai nori nuoširdžiau dirbti savo darbą, negu kai kas norėtų. Ji savo darbais šitai tvirtina. Pasakymu, jog tie ir tie rašytojai yra lietuviškosios dvasios reiškėjai, mūsų literatūra stačiai įžeidžiama. Juk visa lietuvių literatūra yra leituviškosios dvasios reiškėja. Autorius gal norėtų manyti, jog su laiku tik tie rašytojai bus lietuviški, kurie spalvotus rūbus nešios. Deja, to mūsų literatuose nėra. Ir kaip gali Vykintas taip juokingai galvoti, kai ir A. Miškinis ir kiti du išvardintieji žino, jog jie lygiai taip pat, kai kuris net mažiau pareiškia lietuviškąją dvasią, negu Vykinto klierikalais ir kitokiais išvadinti. Bern. Brazdžionis, Kossu-Aleksandravičius, M. Linkevičius, V. S. Gira, ir k., arba beletristai — J. Grušas, A. Vaičiulaitis, A. Venclova ir k. Nejau Vykintui taip akis graužia religingas žmogus. Taip keistai, tur būt, dar niekas negalvojo. Nejau Vykintas mano, jog lietuviškosios dvasios reiškėjas tasai rašytojas, kuris tiktai Lietuvos vardu rėkia. Čia ne partija. Čia nepavaidinsi. O kaip tiktai jo minimojo Alanto „Gaisras Lietuvoje“ pasirodė toks svetimas lietuviškajai dvasiai ir **tik dėl to** tuojau po premjeros turėjo nuo scenos nulipti Jei literatūra būtų taip skirstoma, kaip ją pirmąjį kartą literatūros istorijoj Vykintas suskirstė (taip kvailai!), tai kam tada galvas sukti su romantizmais, klasicizmais etc. Nuėjai partijos kontoron, išrašei rašytojų pavardes ir — jau srovė! Baigiant tenka tiktai apgailestauti, kad tokiu rašymu norima sudraumsti tąsias mūsų kultūros sritis, kurios dar tebėra ramiausios ir kartu klaidinti literatūrą mylinčiąją moksleiviją.

Ina Seidel, vokiečių poetė, sulaukė 50 metų

Cherubini, italų kompozitorius, miręs 1842 m.

Moksleiviams patogiausia pirkti:

a) visus vadovėlius, sąsiuvinius ir kt. mokymosi priemones,
b) šachmatus, loto ir kt. moksleivių žaidimams tinkamus įrankius,
c) foto reikmenis ir aparatus (foto aparatų kaina nuo 8 lit.)

ir visa kita, kas tik moksleiviams įsigytina

J. Karvelio ir J. Rinkevičiaus Prekybos Namuose

Kaunas, Laisvės Alėja 25
Telef. 280 ir 12-93

Provincijoje gyveną moksleiviai arba jų kooperatyvėliai visuomet gali užsisakyti prekes raštu ir užsakymas bus tuojau ir sąžiningai išpildytas. Didesniems užsakymams daromos nuolaidos.

Moksleiviams labai naudinga knyga

DIDELIS TARPTAUTINIŲ ŽODŽIŲ ŽODYNAS

visiškai baigiamas spausdinti ir netrukus išeina iš spaudos.

Žodyną sudarė *K. Boruta, Pr. Čepėnas* ir *Alb. Čepėnienė – Sirutytė.*

Redagavo *J. Žiugžda,* peržiūrėjo *prof. Vacl. Biržiška* ir *prof. Pr. Dovydaitis.*

LEIDŽIA „SAKALO" B-VĖ

Žodynas sudarytas naudojantis geriausiais įvairių kalbų tos rūšies žodynais, enciklopedijomis ir atitinkamais mokslo veikalais.

Žodyno yra su viršum *1000 pusl.* Paaiškinta apie *24.000 žodžių* ir įvairių spaudoje dažnai sutinkamų posakių įvairiomis kalbomis.

Užsisakyti galima *„Sakalo" b-vėje Kaune, Kęstučio g. 36.*